

Mr Anil keconar Panigrahy

Wonder what her smile meant.

Anil Kumar Panigrahy I'd walked up to her
and offered my pack
of fresh mint
bubble gum.

She popped
one in.

And she smiled

Was it my charm, or was it my bubble gum?

Fixy Foxy
Spearmint Bubble Gum

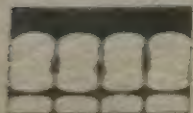
ଶ୍ୱାସ ର ଦୂର୍ଗନ୍ଧ ଦୂର କରନ୍ତୁ. ଦାନ୍ତକଣା ର ପ୍ରତିରୋଧକରନ୍ତୁ.

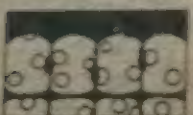
କଲଗେଟ ର ସୁରକ୍ଷା-ଚକ୍ର ନିଜର କରନ୍ତୁ!

କଲଗେଟରେ ନିୟମିତଭାବେ ଦାନ୍ତ ସଫା କଲେ ଆପଣଙ୍କ ପରିବାରରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଶ୍ୱାସ ତାଜା ଓ ପରିଷ୍କାର ଏବଂ ଦାନ୍ତ ମଜବୁତ ଓ ସୁସ୍ଥ ରହେ ଅର୍ଥାତ କଲଗେଟର ସୁରକ୍ଷା ମିଳେ ।

ଏହି ତେଜସ୍ୱୀ କଲଗେଟର ଫର୍ମିଡ଼ୋଜା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେବଳ ଅପେକ୍ଷା ଦାନ୍ତର ସୁରକ୍ଷା କରେ :

ଦାନ୍ତ ଶରୀରେ ରହୁଥିବା ଖାଦ୍ୟକଣା ଦ୍ୱାରା ଶ୍ୱାସରେ ଦୂର୍ଗନ୍ଧ ଓ ଦାନ୍ତ କଣା ଜମିଯିବା ଆରମ୍ଭ ହେଇଥାଏ ।

କଲଗେଟର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିରୋଧକୀ ଯେତେ ଦାନ୍ତ ଶରୀରେ ରହୁଥିବା ଖାଦ୍ୟକଣା ଓ ଗଣ୍ଡାକଣା ନିଜର କରେ ।

କଲଗେଟରେ ନିୟମିତଭାବେ ଦାନ୍ତ ସଫା କଲେ ଶ୍ୱାସ ତାଜା ଓ ପରିଷ୍କାର ଏବଂ ଦାନ୍ତ ମଜବୁତ ଓ ସୁସ୍ଥ ରହେ ।

ମନେ ରଖନ୍ତୁ ଅପେକ୍ଷା ପରିବାରର ସମସ୍ତେ ଯେପରି ପ୍ରତିରୋଧକ ଖାଦ୍ୟର ପରିବାର କଲଗେଟରେ ଦାନ୍ତ ସଫା କଲେ ଦାନ୍ତ ନ ଲୁହାନ୍ତି । ଶ୍ୱାସର ଦୂର୍ଗନ୍ଧ ଦୂର କରନ୍ତୁ, ଦାନ୍ତକଣାର ପ୍ରତିରୋଧକ କରନ୍ତୁ ।

ଏହାର ଘନା ପିପରମେଣ୍ଟ

ଜହ୍ନ ମାୟା

ସମ୍ପାଦକ : 'ଚନ୍ଦ୍ରପାଣୀ'

ସମ୍ପାଳକ : ନାଗି ରେଡ୍ଡି

ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ଘରତର ମୁକ୍ତି ଦିବସ । ଏହା ମଧ୍ୟ ମହାନ
ରୁଷି ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କ ଜନ୍ମ ଦିନ । ମାନବ ସମାଜ ଦିନେ
ଏବର ଅଜ୍ଞାନ ଅବସ୍ଥାରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇ ବିବର୍ତ୍ତନର ଆଦିମୁଖ୍ୟକୁ
ସାର୍ଥକ କରିବ, ସେ ଏ ଆଶା ରଖି ଯାଇଛନ୍ତି । ଆଜି
ସେହି ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ଅଭିପ୍ସା ପୋଷଣ କରିବା ଆସନ୍ତୁ ।

ଅମରବାଣୀ

ଧନାନି ଜାଣିତଂ ତୈବ ପରାଥେ ପ୍ରାଜ୍ଞ ଉତ୍ତମୁଜେତ୍ ।
ସନ୍ନିମିତ୍ତେ ବରଂ ଜ୍ୟାଗୋ, ବିନାଶେ ନିୟତେ ସତ ॥
[ପେଉଁ ଧନ ଓ ଜୀବନର ବିନାଶ ନିଶ୍ଚିତ, ତାକୁ ଆବଶ୍ୟକ
ସ୍ଥଳେ ଅନ୍ୟର ହୃଦ ପାଇଁ ବସର୍ଜନ ଦେବାକୁ ଜ୍ଞାନୀ ଲୋକେ
କେବେ ବୁଝିତ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ ।]

ବର୍ଷ : ୨୦

ଅଗଷ୍ଟ ୧୯୮୭

ପୃଷ୍ଠା : ୨

ପ୍ରତି ସଂଖ୍ୟା : ଟ. ୨-୫୦ :: ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ : ଟ. ୩୦-୦୦

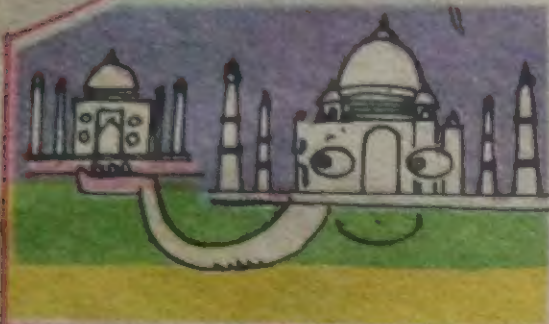

ରବି ଅତି ସୁଲଭ ପିଲା, ସିଏ ସବୁରି ଖେଳା
କମିଳ ସବୁ ପଢ଼ିସାରିଲାଣି ଖେଳଖେଳିବା ପୁରୁଣା ଡେଲା ॥

ନିତି ନିତି ବୁଆ ମଜା କିଏବା ଡକ ଡକା
ହେଉ, ପାଣି ସିରୁଳଲା, ନିଜ ନାକୁ ପରାଣିଲା ॥

ଏଲେ ଶେନ ଶେନ କାଟି, ଆଣିଲା କାଗଜ
ଜଣିବୁ ପଣୀ ମୟୁର ଆଜି, ପଦ୍ମ କଲା ସଜସଜ ।
ବିଜ୍ଞାନ କ୍ଷୁଦ୍ର ପୁଅ ପିଏ, ଜଳ ରକେଟ, ଭଗବାନ
ନିଜ ନୂଆ ଭିଆର ଡେସ୍, ହରେ ନହିଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ॥

ପଲେ ଅତି ରଞ୍ଜିତାଣୀ, ସାଗୁଆ, ନେନିଆ
ଗାମୀ, ଫଳଦି ଶୁଣି ଯାଗେ, ମଲିଆ ।
ଭାଷିକେଟ, ନାଉରତି ଆଉ ମଉଜି, କାଳିଆ
ତମ ବାରି ପ୍ରତି ସେଟ୍ ସେ ଡ଼ର ରାଜିଆ ॥

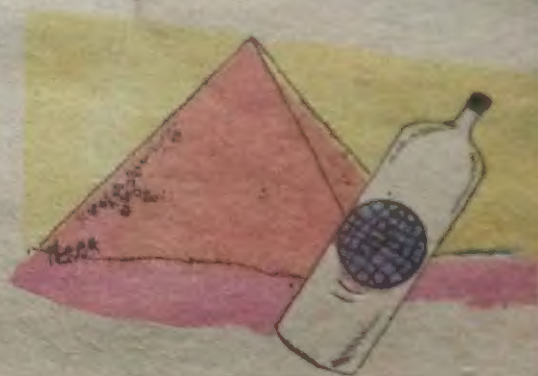

ନୂତନ ତାଜମହଲ

ଜୋନାଲ୍ଡ ସୋଲ୍‌ଡନ ନାମକ ଆମେରିକାନ୍ ଉଦ୍ଭିଦଜ୍ଞ
ଫ୍ଲୋରିଡାରେ ଭାରତର ସଙ୍ଗୀତ ଇମାରତ୍ ତାଜମହଲର
ଗୋଟିଏ ଅବକଳ ନକଲ ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଅର୍ଥର
ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ କହୁବାର କଥା, ସେ ଅସୁବ
ଇମାରତ୍‌ର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକ ସଙ୍ଗୀତ ଆମେରିକାନ୍ ଉପଭୋଗ
କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇବେ ।

ପିରାମିଡ୍ ପୁଗର ପବନ

ଇଜିପ୍ଟର ପିରାମିଡ୍ ତଳେ ଗୁରୁତ୍ବଜାର ଛଅଶହ ବର୍ଷ ତଳର
ପବନ ଅବରୁଦ୍ଧ ରହୁଛି । ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ
ପବନକୁ କୋତଲରେ ରଖି ତାହାକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ସେ ପୁଗର
ବାତାବରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ତଥା ପ୍ରାଚୀନ ମିଶରୀୟମାନେ କପର
ମୃତ ଦେହ ସାଇତି ରଖୁଥିଲେ, ସେ ବିଷୟରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ
କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ।

କେବଳ ମହଲଙ୍କ ପାଇଁ

ସୌଦି ଆରବରେ ଏପରି ଗୋଟିଏ କାରଖାନା ଅଛି ଯେଉଁ
ଅନୁଷ୍ଠାନରେ କି ଚପଟାଣିଠୁଁ ସବୋକ ହାକିମପାଏ ସମସ୍ତେ
ମହଲ । କାରଣ ସେ ଦେଶରେ ସୁବୁଷ ଓ ମହଲ ଏକତ୍ର
କାମଦାମ କରିବା ମନା ।

ଜାଣନ୍ତୁ କି ?

୧. ପାଣିକ ତଥା ମାସିକ ରୂପେ ଅର୍ଦ୍ଧଶତାବ୍ଦୀ
ଧର୍ମ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିବା ସାହିତ୍ୟ, ରାଜନୀତି
ଓ ବ୍ୟଙ୍ଗ ସମନ୍ୱିତ ଓଡ଼ିଆ ପତ୍ରିକା କିଏ ?
୨. ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ କାଳରେ ଇଂରେଜ-
ମାନଙ୍କ ସହ ଲଢ଼ି ଦ୍ଵିପାନ୍ତରିତ

- ହୋଇଥିବା ଓଡ଼ିଆ ଜମିଦାର କିଏ ?
୩. ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ପ୍ରାମାଣ୍ୟ
ଓ ବିଷଦ ଲବିହାସର ପ୍ରଣେତା କିଏ ?
୪. ପ୍ରାଚୀନ କଳିଙ୍ଗର ତାମ୍ରଲିପି ବନ୍ଦର
କେଉଁଠାରେ ଥିଲା ?

(୨୫ ପୃଷ୍ଠାରେ ଉତ୍ତର ଦେଖନ୍ତୁ)

କାର୍ତ୍ତବୀର୍ଯ୍ୟ

ନିର୍ମଳା ଗରରେ ମହାସୂତା ନଗରୀ ଥିଲା କାର୍ତ୍ତବୀର୍ଯ୍ୟର ରାଜଧାନୀ । ନିଜ ବାହୁ ଦ୍ଵାରା ସେ ହିଁ ଭୁବନ ବିଜୟ କରିବ ଓ ସବୁଠାରୁ ବଳବାନ ବୋଲାଇବ ।

ରାଜି ଦାଣ୍ଡସେୟୁଙ୍କ ବର ଦ୍ଵାରା ସେ ସହସ୍ର ବାହୁର ଅଧିକାରୀ ହେଲା । ଦିନେ ନଦୀରେ ସ୍ନାନ କଲାବେଳେ ସେ ଭାବିଲା, “ମୋ ବାହୁ ସମସ୍ତ ଦ୍ଵାରା ମୁଁ ସ୍ରୋତ ରୋକ ପାରିବି ନା ନାହିଁ ?” ସେ ଚେଷ୍ଟା କଲା ଓ ସଫଳ ହେଲା ।

କିଛି ଦୂରରେ ରବଣ କୌଶର୍ଯ୍ୟ ଅଭିଯାନ ପରେ ଲଙ୍କା ଫେରିବା ବାଟରେ ନଈ କୂଳରେ ସ୍ଥରଣୀ ପକାଇଥିଲା । ଏଣେ ନଦୀ ସ୍ରୋତ ବନ୍ଦ ହେବାରୁ ତେଣେ ନଈ ଉତ୍ତଳି ତା’ ସ୍ଥରଣୀ ଭାସିଗଲା । ରବଣ ବରଜା ହୋଇ ଏପରି ହେବାର କାରଣ ଖୋଜିବାକୁ ଯାଇ କାର୍ତ୍ତବୀର୍ଯ୍ୟକୁ ଠାବ କଲା । ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ଭିତରେ ଝଗଡ଼ା କ୍ରମେ ଯୁଦ୍ଧରେ ପରିଣତ ହେଲା । କାର୍ତ୍ତବୀର୍ଯ୍ୟ ତା’ ସହସ୍ର ବାହୁ ଦ୍ଵାରା ରବଣକୁ କାନ୍ଦୁ କରିନେଲା । ପରେ ଦୁହେଁ ବନ୍ଧୁ ହେଲେ ।

କ୍ରମେ କାର୍ତ୍ତବୀର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକ ଉଦ୍ଭଟ ହୋଇ ଦିନେ ଗୋଟିଏ ବଣରେ ନିଆଁ ଲଗାଇ ଦେଲା । ସେ ବଣରେ ଥିବା ରାଜି ଅପଭ୍ରାତାକୁ ଅଭିଶାପ ଦେଲେ, “ତୋର ସହୁ ଦ୍ଵାତ ଯିବ !” ଏହା ପରେ ପରେ ଦିନେ ରାଜି ଜମଦଗ୍ନିଙ୍କଠାରୁ କାମଧେନ୍ବୁ ଅପହରଣ କରିନେବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରି କାର୍ତ୍ତବୀର୍ଯ୍ୟ ରାଜିଙ୍କୁ ମାରି ପକାଇଲା । ଫଳରେ ସେ ଜମଦଗ୍ନିଙ୍କ ବିଶ୍ୟାତ ପୁତ୍ର ପରଶୁରାମଙ୍କ କ୍ରୋଧର ଶୀକାର ହେଲା । ପରଶୁରାମ ପ୍ରଥମେ ତା’ର ସବୁପାକ ବାହୁ ଛେଦନ କଲେ ଓ ତା’ପରେ ତା’ ମୁଣ୍ଡ କାଟି କଲେ ।

“ସମତା-ଗର୍ବ ହେଲା କାର୍ତ୍ତବୀର୍ଯ୍ୟର କାଳ !” କହିଲେ ରାଜିବର୍ଗ ।

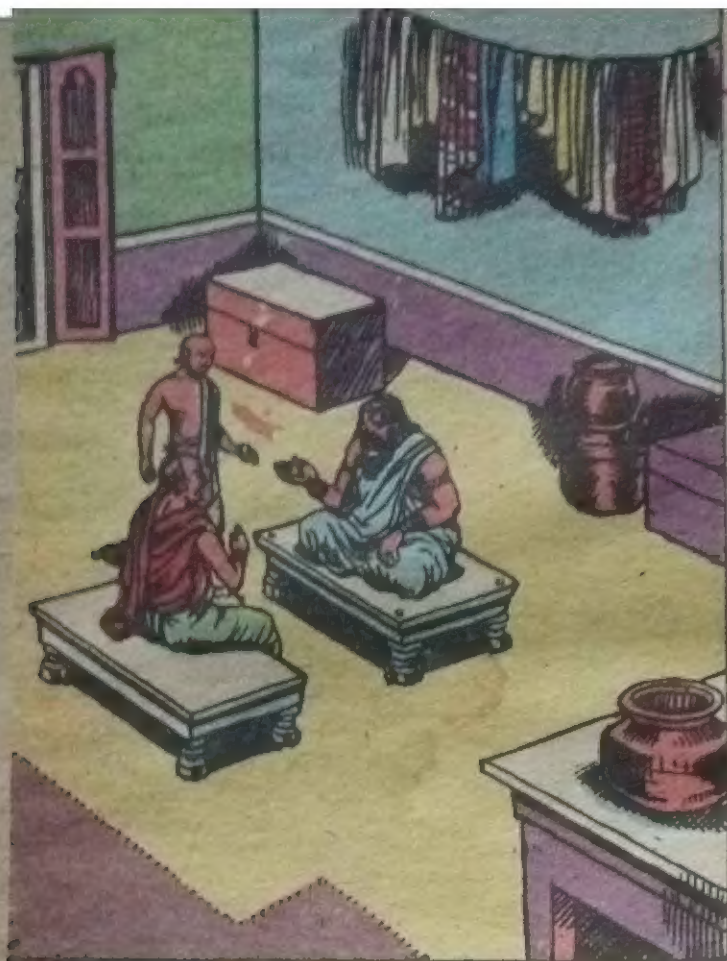
କିଏ ପୁଣି ଦେଖା ନୟାଏ !

ହରିହର ଗାଁର ପଣ୍ଡିତ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଗୃହ ଝିଅ, କିନ୍ତୁ ପୁଅ ନଥିଲେ । ସେ ଅନେକ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନା କରି ଶେଷକୁ ପୁତ୍ରଲାଭ କଲେ । ଜଗନ୍ନାଥ ଅବଶ୍ୟ ସାଧାରଣ ଅବଧାନେ । ଏକେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ତହିଁରେ ପାଠ ପଢ଼ାଉଥିବା ଯୋଗୁଁ ଲୋକେ ତାଙ୍କୁ ପଣ୍ଡିତ ବୋଲି ଡାକୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ପୁଅ ଯେ ଦିନେ ମହାନ୍ ପଣ୍ଡିତ ହେବ, ଏଥିରେ ତାଙ୍କର ସନ୍ଦେହ ନଥିଲା । ତେଣୁ ମୂଳରୁହିଁ ସେ ପୁଅର ନାମ ରଖିଲେ ବିଷାକର !

ପୁଅ ହମେ ବଡ଼ ହେଲା । ବହୁ ଆଦରରେ ତାକୁ ପଣ୍ଡିତ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ପାଳିପୋଷି ବଡ଼ କରୁଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ଟିକିଏ ଡେରିରେ ତା'ର ଶତକୁଆଁ ହେଲା । ପଣ୍ଡିତେ ନିଶ୍ଚିତ ଥାନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କ ପୁଅ ଯେତେ ଡେରିରେ

ବିଦ୍ୟାରମ୍ଭ କଲେ ବି ଅଳ୍ପଦିନ ଭିତରେ ନିଜ ସୁବାସରେ ଗୃହଦିଗ ମହକାଇ ଦେବ । ପାଠପଢ଼ା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ପ୍ରଥମ ଦିନହିଁ ପୁଅ ସିଲଟ କରୁଡ଼ି ଭାଙ୍ଗି ଦେଲା । ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ମୁହଁ ଶୁଖିଗଲା । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ, “ଏହା ତ ଭଲ ଲକ୍ଷଣ । ଭବିଷ୍ୟତରେ ପୁଅ ସମସ୍ତଙ୍କର ସବୁ ଗର୍ବ ତୁଳା କରିଦେବ ।” ପଣ୍ଡିତ ଖୁସି ହେଲେ । କିଏ କହିବ, ଦୁଃସତ ସେହି ସୌଭାଗ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ କପାଳରେ ଲେଖା ଅଛି !

କିନ୍ତୁ ବିଷାକର ତାଙ୍କର ସେ କଳ୍ପନାକୁ ବେଶିଦିନ ସ୍ଥାୟୀ ହେବାକୁ ଦେଲା ନାହିଁ । ସେ ଯଦି ସିଲଟରେ ଶତ କୁଆଁଇଲା, ତେବେ ସେଥିରେ କିମ୍ବଦନ୍ତ କିମାକାର ବିଦମାନ ଆଜିଲା, ଅ ଆ କ ଶ ନୁହେଁ । ଯେତେ ପ୍ରକାରେ ପଣ୍ଡିତେ ତା' ମନ ପାଠରେ

ଲଗାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ, ସବୁ କିଛି ବ୍ୟର୍ଥ ହେଲା ।

ଦିନେ ଦୁଇପହର ବେଳେ ପଣ୍ଡିତେ ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କ ଘର ଆଗ ବରଗଛ ତଳେ ଜଣେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ବସି ବିଶ୍ରାମ କରୁଛନ୍ତି । ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଅନାଇ ପଣ୍ଡିତଙ୍କର ମନେ ହେଲା, ସେ ଜଣେ ଚେଜସ୍ବୀ ପୁରୁଷ । ସେ ପାଖକୁ ଯାଇ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ ନିଜ ଘରକୁ ପାଛୋଟି ଆଣିଲେ । ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଭଲ ରହାରନ୍ତି କରି ପାରୁଥିଲେ । ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ ସେମାନେ ଭଲ ଭାବରେ ଶୁଆଇଲେ । ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ପରିତ୍ରଷ୍ଟ ହୋଇ କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ, ତୋର କିଛି ସମସ୍ୟା ଅଛି ଯଦି କହ ।

ମୁଁ ଯଦି ପାରିବି, ତୋତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବି ।”

ପଣ୍ଡିତେ ବିଷାରଦକୁ ନେଇ ସେ ଯେଉଁ ସମସ୍ୟାରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି, ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ସେକଥା କହିଲେ ।

ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ବିଷାରଦକୁ ଦେଖିବାକୁ ଚାହିଁଲେ । ବିଷାରଦ ସେତେବେଳେ ତା’ ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କ ସହ ପଡ଼ିଆରେ ଖେଳୁଥିଲା । ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଯାଇ ତାକୁ ଡାକିନେଇ ଆସିଲେ । ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଅନେକ ସମୟ ଧରି ବିଷାରଦର ହାତ ଦେଖିଲେ । ତା’ପରେ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ଅନାଇ କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ! ତମେ ହତାଶ ହେବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । ଏହାର ଭାଗ୍ୟ ବଡ଼ ଟାଣ । ଇଏ ଦିନେ ରାଜାଶ୍ରୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ !”

“ରାଜାଶ୍ରୟ !” ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ବିସ୍ମୟର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ ।

“ହଁ, ତମେ ଏହାକୁ ସ୍ବସ୍ତୁତ ଶିଖାଅ !” ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଏତକ କହି ଚାଲିଗଲେ ।

ପଣ୍ଡିତେ ମହା ସମସ୍ୟାରେ ପଡ଼ିଲେ । ଯେଉଁ ପିଲା ସାଧାରଣ ଅକ୍ଷର ଶିଖିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହେଁ, ସେ ପୁଣି ସ୍ବସ୍ତୁତ ଶିଖିବ, ସ୍ବସ୍ତୁତ ଶିଖି ଏଡ଼େ ବଡ଼ ପଣ୍ଡିତ ହେବ ଯେ ରାଜାଶ୍ରୟ ପାଇବ, ଏ ଭବିଷ୍ୟତବାଣୀ ଗ୍ରହଣ କରିନେବା ସହଜ ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ବା କାହିଁକି ମିଛ କହିବେ ? ତେଣୁ ସେ ପୁଅକୁ ସ୍ବସ୍ତୁତ ଶିଖାଇବାକୁ ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ ।

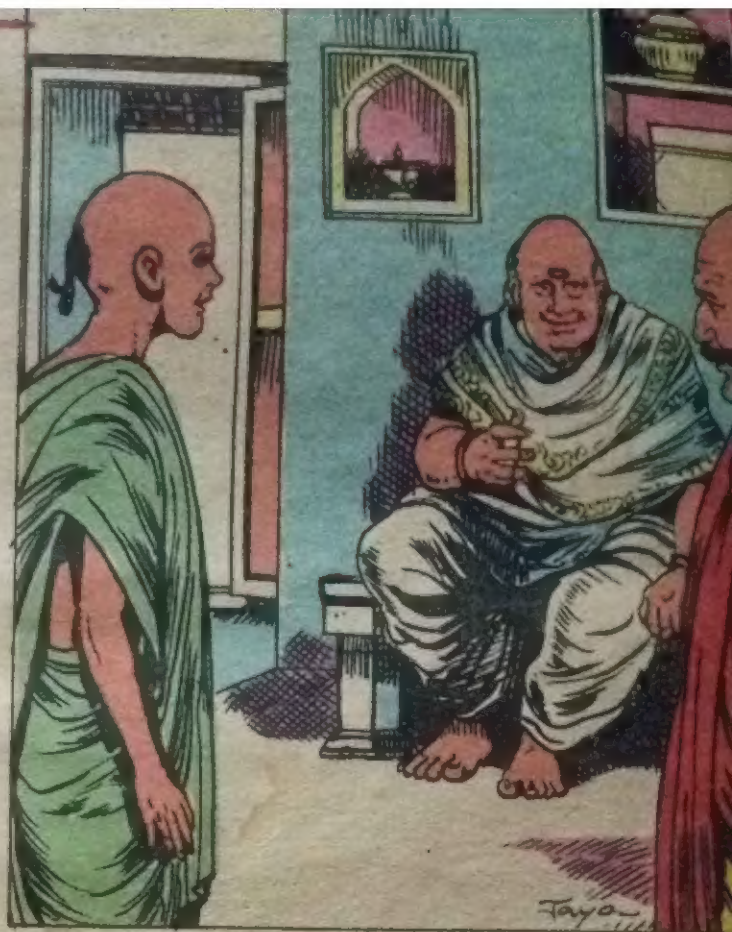
ବିଷାବଦ୍ଧ ବି ଦିନେ ରାଜଦରବାରରେ ପଣ୍ଡିତ
ରୂପେ ସମ୍ମାନ ପାଇବା ଆଶାରେ ସଂସ୍କୃତ
ଶିକ୍ଷାକୁ ବସିଗଲା ।

ଲୋକେ ପଚାରୁଥାନ୍ତି, “ପଣ୍ଡିତେ ! ପୁଅ
ପାଠଶାଳା କିପରି ପଢ଼ୁଛି ? ଯେତେହେଲେ
ସେ ଆପଣଙ୍କ ପୁଅ । ତାକୁ ବିଦ୍ୟାରେ କିଏ
ଟପି ପାରିବ ?”

ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ପାଟିରେ କଥା ଫୁଟେ ନାହିଁ ।
ଲୋକେ ଟିପ୍ପଣୀ ଦିଅନ୍ତି, “ପଣ୍ଡିତଙ୍କର
ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଗୁଣ ହେଲା ସେ ନିଜ ପୁଅର
ବଢ଼ୋଇ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ମହତ୍ତ୍ୱ ଲୋକେ
ନମ୍ର ହୁଅନ୍ତି ।”

ପଣ୍ଡିତେ ଏ ଟିପ୍ପଣୀ ଶୁଣି ହସିବେ କି
କାନ୍ଦବେ ବୁଝିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେ ଦୁଇଗୁଣ
କଷ୍ଟ କରି ପୁଅକୁ ପାଠ ଶିଖାଇବାରେ ଲାଗି
ପଡ଼ନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ଅଧିକା ଲାଭ କିଛି
ହୁଏ ନାହିଁ । ବେଶି ରାତିଯାଏ ଦୀପ ପାଖରେ
ବସି ରହି ପୁଅକୁ ପଢ଼ାଇଲେ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ
ବିରକ୍ତି ହୋଇ କହନ୍ତି, “ପୁଅର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବଡ଼
କଥା ନା ପାଠ ପଢ଼ା ବଡ଼ କଥା ? ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ
ଭଲ ଥିଲେ ସେ ଆଜି ନହେଲେ କାଲି
ପାଠ ଶିଖିଯିବ । ଏଥିରେ ବ୍ୟସ୍ତ ବା ଅଧୀର
ହେବାର କ’ଣ ଅଛି ?”

କିନ୍ତୁ ସେ ପାଠ ପ୍ରତି ଖାତର ନକରି ହସି
ହସି କହେ, “ବାପା ! ମୁଁ ରାଜଦରବାରରେ
ସ୍ଥାନ ପାଇଗଲେ ତମକୁ ଓ ବୋଉକୁ ନେଇ

ସେଠାରେ ବହୁତ ସୁଖରେ ରଖିବ । ତମେ
ଚିନ୍ତା କରନାହିଁ ।”

“ବାପା ! ସେପାଇଁ ମୁଁ ଚିନ୍ତା କରୁନାହିଁ ।
କିନ୍ତୁ ଆଗେ ତ ତୁ ଦୁଇ ଅଢ଼ର ପାଠ ପଢ଼ିଲେ
ଯାଇ ଦରବାରରେ ସ୍ଥାନ ପାଇବୁ !” ପଣ୍ଡିତେ
ଦୀର୍ଘନିଃଶ୍ୱାସ ଗୁଡ଼ି କହନ୍ତି ।

“ଚିନ୍ତା କରନାହିଁ ।” ପୁଅ ବେପରୁଆ
ଭାବରେ କହେ ।

କିନ୍ତୁ ପଣ୍ଡିତେ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ ନା
କାହିଁକି, ବିଷାବଦ୍ଧକୁ ଦେଇ ସଂସ୍କୃତରେ
ଗୋଟିଏ ବି ସହଜ ବାକ୍ୟ କୁହାଇ ପାରିଲେ
ନାହିଁ । ପ୍ରତି ଶବ୍ଦକୁ ସେ ଭଲ ଉଚ୍ଚାରଣ
କରିବ; ଲଙ୍ଘ ଓଲଟ ପାଲଟ କରିଦେବ ଏବଂ

ବାକ୍ୟଟି ଶେଷ କରିବା ବେଳକୁ ମନେ ହେବ
ସେ ଗୋଟିଏ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନୂଆ ଭାଷା କହୁଛି ।
କିନ୍ତୁ ସେ ନିଜେ ନିଜ ଭୁଲ ସୁଧାରିବା ଦିଗରେ
ଆଗ୍ରହୀ ନଥିଲା । ସେ ସବୁ କଥାରେ କହେ,
“ହଁ ମ, ଏଇଥିରେ ଚଳିଯିବ !”

ପଣ୍ଡିତେ ଦିନେ ଦୁଃଖ କର ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀ
ଆଗରେ କହିଲେ, “ନାଃ, ଏତେଲେକକୁ ପାଠ
ପଢ଼ାଇଲି, କିନ୍ତୁ ବିଷାକ୍ତକୁ ପାରିବି ନାହିଁ ।

ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ, “ଦେଖ, ଆମ ପୁଅ
କ’ଣ ଏତେ ଲେକ ଭଲ ସାଧାରଣ ? ତମେ
କେତେ ପାଠ ଜାଣ ଯେ ତାକୁ ପଢ଼ାଇବ ?
ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ପଣ୍ଡିତ ପାଖରେ ନେଇ ତାକୁ
ଛାଡ଼ି ଦିଅ ।”

ପଣ୍ଡିତେ ଦୀର୍ଘନିଃଶ୍ୱାସ ପକାଇ ପୁଅକୁ
ଧରି କୋଡ଼ିଏ ଟୋଣ ଦୂରରେ ଥିବା ବିଶ୍ୱାତ
ସଂସ୍କୃତ ଶିକ୍ଷକ ବିଦ୍ୟାବାଗୀଶଙ୍କ ପାଖରେ
ଉପନୀତ ହେଲେ । ବିଦ୍ୟାବାଗୀଶଙ୍କୁ ସବୁ
କଥା ସେ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ କହିଲେ ।

“ତମେ ବିଷାକ୍ତକୁ ଏଠି ଛାଡ଼ି ଯାଅ ।
ଆଜିଯାଏ ମୋଠୁଁ ଶିକ୍ଷା ପାଇ ସଂସ୍କୃତ ପଣ୍ଡିତ
ନ ହୋଇଛି, ଏଭଳି ଜଣେ ବି କେହି ନାହିଁ ।”

ପଣ୍ଡିତେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇ ପୁଅକୁ ସେଠାରେ
ଛାଡ଼ି ଘରକୁ ବାହୁଡ଼ି ଗଲେ ।

ପଞ୍ଚମ ଦିନ ଭିତରେ ବିଦ୍ୟାବାଗୀଶ
ବୁଝିଲେ ଯେ ସେ ଜୀବନରେ ଏଭଳି ଛଟ
ଦେଖି ନଥିଲେ । ବିଷାକ୍ତ ଯେ ଖାଲି
କୌଣସି ସଂସ୍କୃତ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଅକ୍ଷମ, ଚାହା
ନୁହେଁ, ସେ ତା’ର ଭୁଲ ଭ୍ରାନ୍ତି ସଜାଡ଼ିବାକୁ
ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହେଁ । ଭୁଲ୍ ଦେଖାଇଲେ ସେ
ବେପରୁଆ ଭାବରେ କହେ, “ସେଇଥିରେ
ଚଳିଯିବ ଆଜ୍ଞା !”

ଦୁଇବର୍ଷ ବିତଗଲା । ବିଦ୍ୟାବାଗୀଶ ବିଷା-
କ୍ତକୁ କହିଲେ, “ବାପା ! ତମ ବିଦ୍ୟାଧ୍ୟୁନ
ଶେଷ ହେଲା । ସଂସ୍କୃତ ଜଗତରେ ତମର
ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ବାକି ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ । ଏଥର
ପୁଆଡ଼େ ଯିବ ଯାଅ ।”

“ରାଜଦରବାର ଛଡ଼ା ଆଉ କୁଆଡ଼େ
ଯିବ ? ଆଜ୍ଞା, ଗୁରୁଦେବ, ଆପଣଙ୍କୁ
ଭବିଷ୍ୟତରେ ଅବଶ୍ୟ ସପଥେଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ଦେବ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣଙ୍କର କିଛି ଭୟକାଳୀନ
ପାରେ ?” ବିଷାକ୍ତ ପଚାରିଲା ।

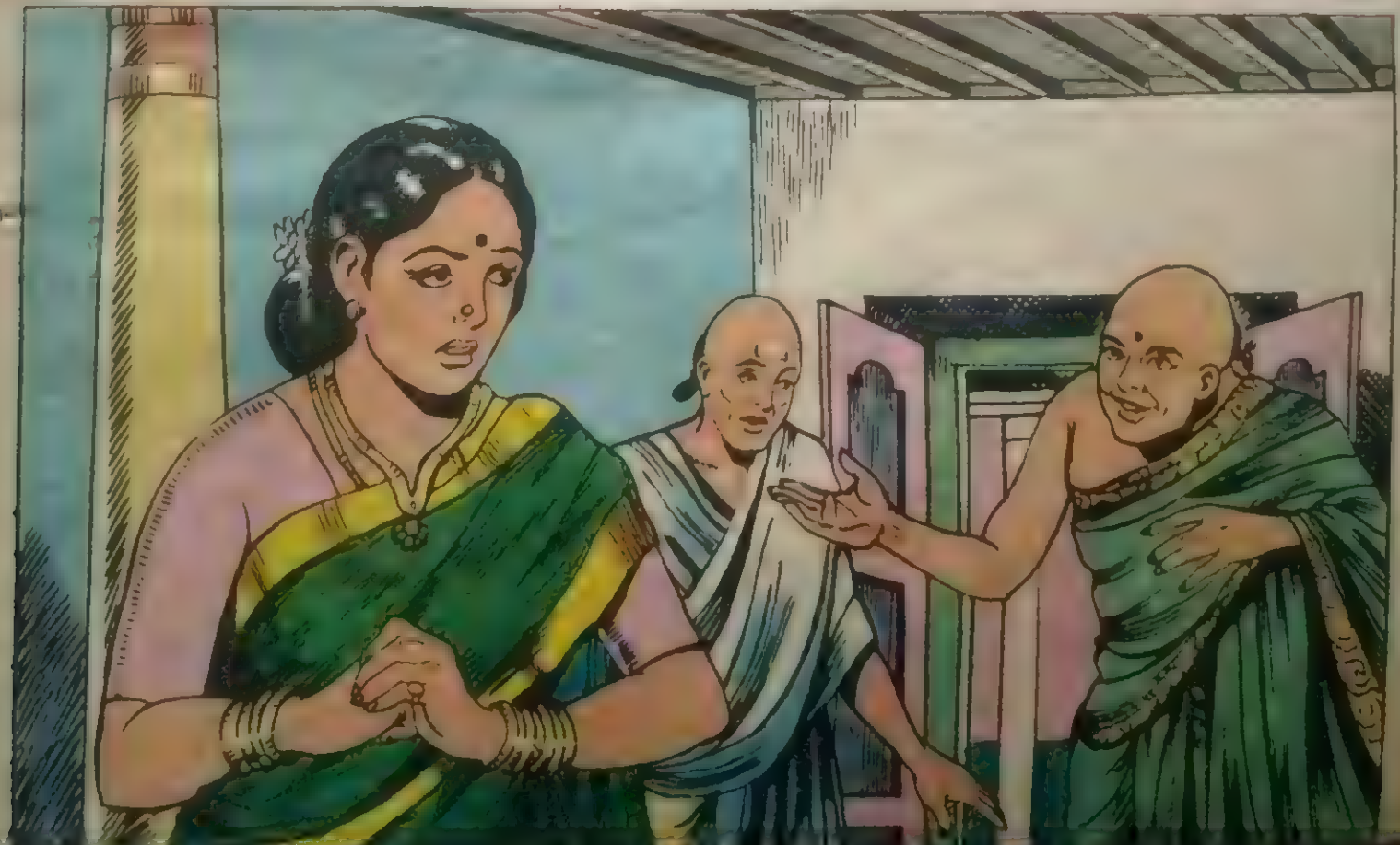
“ତମେ କୁଆଡ଼େ ଫେଲେ ନିଜକୁ
ମୋର ଶିଷ୍ୟ ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେବ
ନାହିଁ । ତମେ ଯଦି ମୋର ଏତକ
ନିକୋର କର, ମୁଁ କୁହାଣି ହେବି ।”
ଗୁରୁ କହିଲେ ।

“ଗୁରୁଜୀ ଆଜ୍ଞା, ମୋ ଆଦର୍ଶରେ
ଅନୁସାରିତ ହୋଇ ଆପଣଙ୍କ ପାଶକୁ ବନ୍ଧୁତ
ଶିକ୍ଷାଧୀ ଆସିବେ । ଆପଣ ହଲପାଣି ହେବେ ।
ଠିକ୍ ଅଛି । ମୁଁ କହିବି ନାହିଁ ।”

ବିଦ୍ୟାବାଗୀଶ କୌଣସି ମତେ ନିଜ
ମୁହଁର ଛବି ଲୁଚାଇ ରଖିଲେ । ବିଷାକ୍ତ
ତାଙ୍କୁ ଲମ୍ବ ପ୍ରଣାମ ପକାଇଲା ଓ କହିଲା,

“ଗୁରୁଜୀ, ବିଜୟନଗରୀର ମେରୁ ଛିନି
ମେଲିବା ପରେ ଆମେ କିଛି ବିଜୟନଗରକୁ
ଯାଇ ମୋର ଅତିଥି ହେବେ । ସେତେବେଳେ
ମୋର ପ୍ରତିପତ୍ନି ବଡ଼ ଯାଇଥିବ । ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ
କହିଦେବି କି ମୋ ଭଳି ପଣ୍ଡିତ ପ୍ରସ୍ତୁତ
କରିବାବେଳେ ପରେ ଆପଣଙ୍କର ଆଉ କାହାକୁ
ପାଠ ପଢ଼ାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ । ତେଣୁ
କେହି ଆପଣଙ୍କୁ ହରକତ କରାକୁ ସାହସ
କରିବେ ନାହିଁ ?”

ଏହା କହି ବିଷାକ୍ତ ବିଦ୍ୟାବାଗୀଶ ନେଇ
ଗୁଲିଲେ । ବିଜୟନଗରକୁ ଯାଉ ଯାଉ ବାଟରେ
ସନ୍ନ୍ୟାସ ହୋଇଗଲା । ବିଷାକ୍ତ ଜଣେ
ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କ ଅତିଥି ହୋଇ ତାଙ୍କ
ଘରକୁ ଗଲା । ତାଙ୍କ ଘରେ ଯାଇ ଦେଖିଲା,

ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ଉପରେ କୌଣସି କାରଣରୁ ଭ୍ରଷଣ ଶପା । ବିଷାକ୍ତ ମନ୍ତ୍ରକୁ କହିଲା, “ସାଧୁ ! ମୁଁ ଜଣେ ମହାନ ସଂସ୍କୃତ ପଣ୍ଡିତ । ମୋ ଆଶ୍ରମରେ ଆପଣ ଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଚିତ ।”

ମନ୍ତ୍ର ଖୁସି ହେଲେ । କାରଣ ସଂସ୍କୃତରେ ତାଙ୍କର ଭଲ ଜ୍ଞାନ ଥିଲା । ଅତ୍ୟୁ ସହ ସେ ସଂସ୍କୃତରେ ଦଥାବାଣ୍ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ବିଷାକ୍ତ ଯେମିତି ସଂସ୍କୃତ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ, ସେ ପ୍ରଥମେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଓ ପରେ ଆତଙ୍କିତ ହେଲେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କାରଣ, ବିଷାକ୍ତଙ୍କ ପଦେ କଥା ବି ସେ ବୁଝିପାରଲେ ନାହିଁ । ଆତଙ୍କର କାରଣ,

ବିଷାକ୍ତଙ୍କ ଉଚ୍ଚାରଣରୁ ତାଙ୍କର ଧାରଣା ହେଲା, ସେ ଜଣେ ତାନ୍ତ୍ରିକ !

ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ସେ ତାଙ୍କ ସ୍ବାମୀକୁ କହିଲେ, “ଭଦ୍ରେ ! ତାନ୍ତ୍ରିକ ପ୍ରଯୋଗ କରି ମୋତେ ବଶୀଭୂତ କରିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ମୁଁ ଏଣିକି ଆପଣଙ୍କ ସହ ଭୟ ବ୍ୟବହାର କରିବି ।”

ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦେଖିଲେ, ବିଷାକ୍ତଙ୍କୁ ଘରକୁ ଆଣିବା ଦ୍ବାରା ଶାପେ ବର ହୋଇଛି । ସେ ଶମ୍ଭୁର ଘରରେ କହିଲେ, “ବେଗ୍, ବେଗ୍ । ସ୍ବୀର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେଲା ସ୍ବାମୀ ଆଗରେ ନମ୍ର ଘରରେ ଚଳିବା । ତମେ ଯେ ଏହା ବୁଝି ପାରିଲଣି, ଏହାହିଁ ଯଥେଷ୍ଟ । ତାନ୍ତ୍ରିକକୁ ବିଦାୟ କରିଦେବି । ତମ ଉପରେ ମନ୍ତ୍ରତଳ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଦରକାର ନାହିଁ ।”

ସକାଳେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଆନନ୍ଦରେ ଅତିଥିକୁ ଶହେ ମୁଦ୍ରା ଦେଇ ବିଦାୟ ଦେଲେ ।

“ଆପଣ ମଝିରେ ସଂସ୍କୃତ ପଣ୍ଡିତ ବାରଭଦ୍ର ଶର୍ମାଙ୍କ ଘରେ ଅତିଥି ହୋଇ ପାରିନ୍ତି ।” ଏହା କହି ବ୍ରାହ୍ମଣ ବାରଭଦ୍ରଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖି ବିଷାକ୍ତ ହାତରେ ଦେଲେ ।

“ବାରଭଦ୍ର କିଏ ?” ବିଷାକ୍ତ ପଚାରିଲା ।

“ସେ ଅଞ୍ଚଳର ସବୁଠାରୁ ଜଣାଶୁଣା ସଂସ୍କୃତ ପଣ୍ଡିତ । ଆପଣଙ୍କ ସହ ଦଥାବାଣ୍ କରି ସେ ଆପ୍ୟାୟିତ ହେବେ, ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । କହିଲେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।

ପରଦିନ ରାତିରେ ବିଷାକ୍ତ ବାରିକଦ୍ରୁ
ଘର ପହଞ୍ଚି ଚିଠି ବଢାଇ ଦେଇ ମିଥା
ସଂସ୍କୃତରେ କଥା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା । ବାରିକଦ୍ରୁ
ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ “ନିରସ୍ତ ପାଦପ ଦେଶେ
ଏବେଶ୍ଚୋପି ଦୃମାୟତେ” ରାତିରେ ପଣ୍ଡିତ
ବୋଲୁଥିଲେ । ଅର୍ଥାତ୍ ତାଙ୍କ ସଂସ୍କୃତ ଜ୍ଞାନ
ଥିଲା ସାମାନ୍ୟ । ବିଷାକ୍ତର ସଂସ୍କୃତକୁ ସେ
ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ସଂସ୍କୃତ ମନେ କରି, ନିଜ
ଅଜ୍ଞାନତା ଧରାପଡ଼ିଯିବା ଆଶଙ୍କାରେ ପରଦିନହିଁ
ଶହେଟଙ୍କା ଦେଇ ବିଦାୟ କରିଦେଲେ ।

ବିଷାକ୍ତ ଆନନ୍ଦରେ ଯାଇ ରାଜଧାନୀରେ
ପହଞ୍ଚିଲା ଓ ଧର୍ମଶାଳାରେ ରହି ଯାପନ
କଲବେଳେ ଶୁଣିଲା, ରାଜାଙ୍କ ଦରବାରରେ
ପ୍ରଧାନ ପଣ୍ଡିତ ହେଲେ ଧର୍ମରାଜ ।

ସେ ଯାଇ ଧର୍ମରାଜଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି
ନିଜ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଜଣାଇଲା । ଧର୍ମରାଜ ତା’
ସଂସ୍କୃତ ଶୁଣି ହସ ରୂପି ରଖି କହିଲେ,
“ବାପା ! ରାଜା ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ସଂସ୍କୃତଜ୍ଞ ।
ତମ ସଂସ୍କୃତ ଶୁଣିଲେ ତମ ଜିଭ କାଟିଦେବେ ।
ତମେ ଦରବାସ ପଣ୍ଡିତ ହେବାର ଦୁରାଶା
ମନରୁ ଡାକା କର । ଅନ୍ୟ କିଛି କାମର
ସନ୍ଧାନ କର !”

“ଆପଣ ମୋତେ ଇର୍ଷା କରୁଛନ୍ତି ।
କାରଣ ରାଜା ଥରେ ମୋ ଗୁଣର ପରିଚୟ
ପାଇଲେ ଆପଣଙ୍କୁ ପଚାରିବେ ନାହିଁ !”
ବିଷାକ୍ତ ରାଗିଯାଇ କହିଲା ।

ଧର୍ମରାଜ ଏ କଥା ଶୁଣି ତମକ ଉଠିଲେ
ଓ କହିଲେ, “ବାପା ! ମୁଁ ବୁଝା କାହାରି
ସହ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱତା କରିବାର ବୟସ ବା ଉତ୍ସାହ
ମୋର ନାହିଁ ।”

“ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରୁନାହିଁ ।” ବିଷାକ୍ତ
କହିଲା ।

ଧର୍ମରାଜ ବଡ଼ ଅତୁଆରେ ପଡ଼ିଲେ ଓ
କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା ବାବୁ, ତମେ ଯାଇ ରାଜାଙ୍କୁ
ଭେଟିପାର । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତମକୁ ପଠାଇଛି,
ଏକଥା କହି ମୋତେ ନିଦେରେ ପକାଇବ
ନାହିଁ । ତମେ ଆଉ ଯାହା କରିଥାରେ ପାରୁଛ,
ଯାଅ । ସାବଧାନ ! ଦୁଇ ଗୁରୁଦିନ ସ୍ତବ୍ଧ ଯିବ ।
ରାଜା ବର୍ତ୍ତମାନ ମନ ଦୁଃଖରେ ଅଛନ୍ତି ।”

ବିଷାକର ବଣିଆର ସିଧା ଦରୁଆନ୍
ମାଲର ପଦ୍ମାବତୀଙ୍କୁ ଚେତେବେଳେ କୁହୁଳରେ
କହିଲା । ଦରୁଆନ୍ ଶୁଣିଲା ସେ କହୁଛି କି
କାହିଁକି ତାକୁ ବନ୍ଦୀକି ପାଖକୁ ପଠାଇଛନ୍ତି,
ଦରୁଆନ୍ ବାଟ ଛାଡ଼ିଦେଲା ।

ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଘୋଡ଼ାଟି ମରିଯାଇଥିବା
ହୋଇ ସେ ତନିଦିନ କାଳ ବିଷାକହସ୍ତ
ହୋଇ ରହିଥିଲେ । ବିଷାକର ଯାଇ ସଙ୍ଗେ
ସଙ୍ଗେ ସମ୍ପୃକ୍ତ କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା ।

“ତମେ କିଏ ?” ରାଜା ପଚାରିଲେ ।

ବିଷାକର ଆଦୁର ଉତ୍ସାହରେ ସଂସ୍କୃତରେ
ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

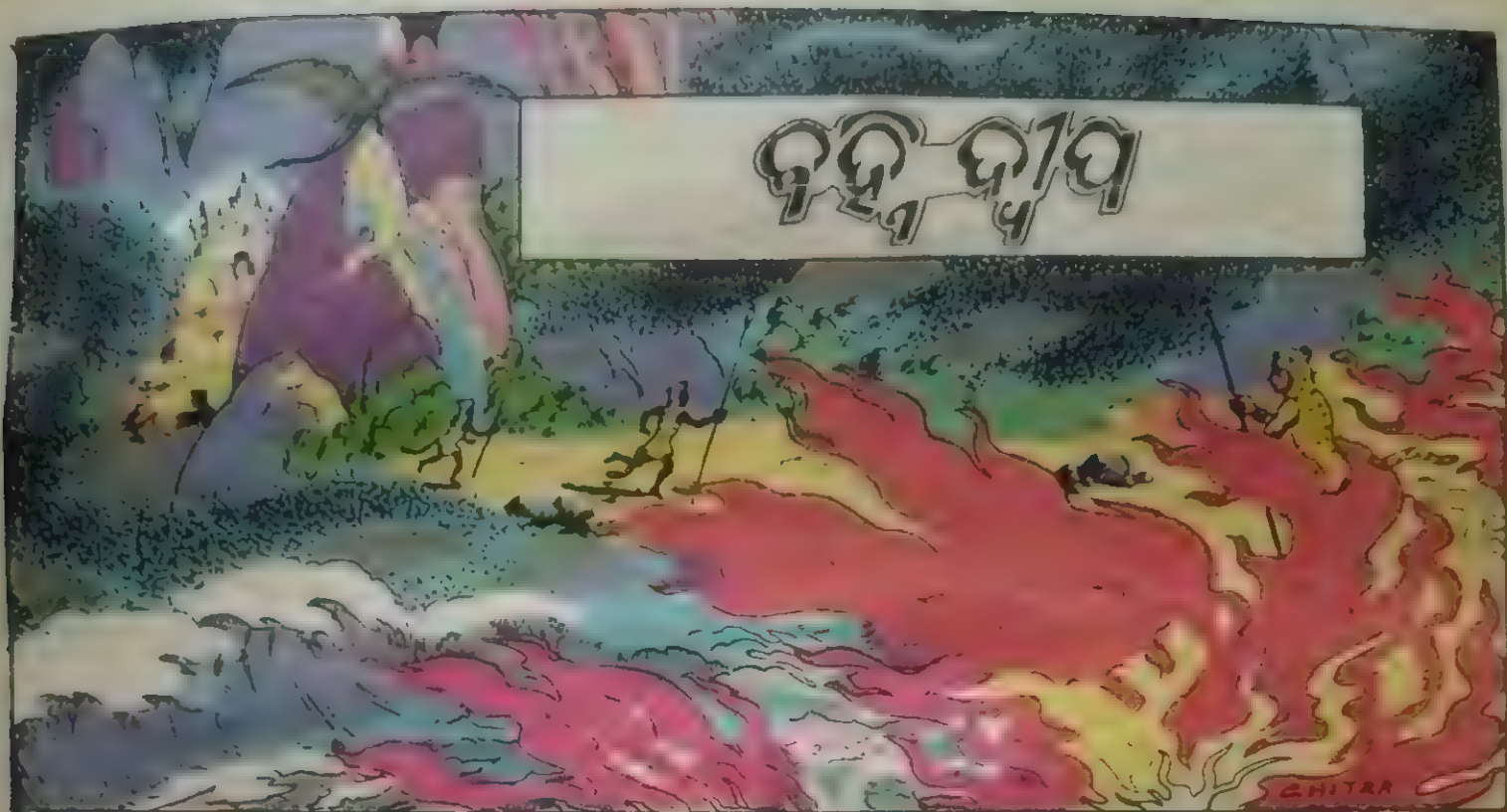
“ଆରେ ବାବୁ, ତମେ କିଏ ? ତମେ
କେଉଁ ରାଜ୍ୟରୁ ଆସିଛ ? କେଉଁ ଘାଟାରେ
ଲଥା କହୁଛ ?” ରାଜା ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ
ପଚାରିଲେ ।

ବିଷାକର ତା’ ନିଜ ସଂସ୍କୃତରେ ଏସବୁ
ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

ସ୍ଥଳରେ ରାଜା କିଛି ବୁଝିପାରିଲେ ନାହିଁ ।
ତା’ପରେ ଯେତେବେଳେ ବୁଝିଲେ ସେ
ବିଷାକର ସମ୍ପୃକ୍ତ କହୁଛି, ସେତେବେଳେ ସେ
ହଠାତ୍ ହସିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ହସି ହସି
ବେଦମ ହୋଇଗଲେ । ତାଙ୍କର ବିଷାକ
କଟିଲେ । ସେ ନିଜ ତରଫରୁ ବିଷାକରକୁ
ଦରବାରରେ ରହିବାକୁ କହିଲେ । ସେତେ-
ବେଳେ ତାଙ୍କର ସମ୍ପୃକ୍ତର ଲଳିକା ଶୁଣିବାକୁ
ମନ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ସେ ବିଷାକରକୁ
ଡାକନ୍ତି । ବିଷାକର ମୋଟା ଦରମା ପାଇଲା
ଓ ବାପା ମା’କୁ ସହରକୁ ନେଇ ଆସିଲା ।
ଗୁରୁଦିନୀଶା ବି ପଠାଇଲା । ଗୁରୁ ବିଦ୍ୟା-
ବାଗୀଶ କହିଲେ, “କିସ ପୁଣି ଦେଖା ନଯାଏ
ବନ୍ଧୁ ରହିଥିଲେ ମନ୍ଦିରେ !”

ଯଥା ସମୟରେ ବିଷାକର ଗୁରୁକୁ ବି
ସହରକୁ ଆଣି କିଛିଦିନ ପାଇଁ ନିଜ ପାଖରେ
ରଖିଲା ଓ ଗୁରୁଙ୍କର ବହୁତ ତତ୍ତ୍ୱ ନେଲା ।
ଗୁରୁ ଖାଲି ବଲ ବଲ କରି ତାକୁ ଦେଖୁଥାନ୍ତି ।

ବହୁ-ବ୍ୟାପ

[୨]

[ଧବଳଗିରିର ଦୁଇ ରାଜପୁତ ବଣକୁ ଶୀକାର କରିବାକୁ ଯାଇ ପରସ୍ପର ବନ୍ଧୁ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ସାନ ରାଜପୁତ ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଜଣେ ସିଂହ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଭେଟିଲେ । ତାଙ୍କ ପାଖରୁ ପାଇଲେ ଗୋଟିଏ ଯାଦୁପେଟିକା । ବଣ ଭିତରେ ଠାଏଁ ସେ ପେଟିକା ଖୋଲିଦେବା ମାତ୍ରେ ଗୋଟିଏ ଉଆସ ଉଠି ହେଲା । ହଠାତ୍ ଏକ ରାକ୍ଷସ ତାଙ୍କୁ ମାରଦେବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲା, କିନ୍ତୁ ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ନିଜ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁତ୍ର ଅଠରବେର ହେଲେ ରାକ୍ଷସକୁ ଦେଇ ଦେବେ, ଏହି ସତ୍ତ୍ୱରେ ସ୍ବତ୍ତ୍ୱ ପାଇଲେ । ତା'ପରେ—]

ରାକ୍ଷସ ଉଗ୍ରାସ ବଣ ଭିତରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ତଥା ମାତୁଳଙ୍କ ପ୍ରାସାଦ ସହ ତୁଳନା କରି ହୋଇଯିବା ଉତ୍ସରୁ ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଭାବିଲେ, ଦେଖିଲେ, ଏ ପ୍ରାସାଦ ବହୁତ ବିଶାଳ ଓ ତାଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କ'ଣ ? ତାଙ୍କ ମନୋରମ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଭିତରକୁ ଯିବା ଅଗରେ ବିଶାଳ ପ୍ରାସାଦ ବିଦାୟୀ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ସକାଶେ ତାଙ୍କର ଆରତନୟା ଏ । ସେ ନିଜ ଘର କରଣରେ ଝିଲ୍ ମଲ୍ କରୁଥାଏ । ପ୍ରାସାଦର କଥା ଭାବ ମୁଁ ଯୁମାଣ ଅନୁଭବ କରୁଥାନ୍ତି । ଶୋଭା ଅତୁଳନାୟ । ରାଜପୁତ ନିଜ ପିତାଙ୍କ ଅଜାଣତରେ ସେ ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରି

ଦେଇଥିଲେ । ତାହା ବଣ ମୂଳକ ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ସେଠାରେ ବଣ ମଝିରେ ମଝିରେ ଜନବସତି ଥିବାର ସେ ଜାଣି ପାରିଲେ । ଭଲ ଭଲ ଦିଗରୁ ବୁକୁଡ଼ାର ଗବ ଶୁଣୁଥାଏ । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଅନେକ ପ୍ରକାର ଫୁଲଫଳ ଗଛ ହୋଇଥାଏ । ସୁଆସ୍ତ୍ର ସମୟ ହୋଇଥିବାରୁ ପକ୍ଷୀମାନେ କଲରବ କରି ନିଜ ନିଜ ନାଡ଼କୁ ଲେଉଟି ଆସୁଥାନ୍ତି । ଚନ୍ଦ୍ରସେନ କୁଆଡ଼େ ଯିବେ ତାହା ସ୍ଥିର କରିପାରୁ ନଥିଲେ । ତେଣୁ ଗୁଲୁଥିଲେ ଧିରେ ଧିରେ । ଥରେ ତାଙ୍କର ମନେହେଲା କିଏ ଅବା ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ତାହା ନିଜର କଲ୍ଲନା ବୋଲି ଭାବି ସେ ମନ ଭିତରୁ ସେ ଧାରଣାରୁ ଦୂର କରିଦେଲେ ।

“ମହାରାଜା! କୁଆଡ଼େ ଯିବା ଦେଉଛନ୍ତି?”

ଏ ସମ୍ବୋଧନ ଶୁଣି ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ବେଳେ ପଡ଼ି ପଡ଼ି ଅନାଇଲେ । ତାଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ କରି ଜଣେ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଲୋକ କହିଲେ, “ମୁଁ ଓ ସେନାପତି ଆପଣଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରୁଛୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସନ୍ଧ୍ୟା ହେତୁ ବିଶେଷ ଭୟ ନାହିଁ । ଆପଣ ପ୍ରାସାଦ ଭିତରକୁ ଚାଲନ୍ତୁ ।”

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ପ୍ରଥମେ ଭାବିଲେ, ସେ ଅପେକ୍ଷା ଲୋକଟି କୌଣସି ରଜା ସହ ବଣ ଭିତରକୁ ଆସିଥିଲା । ରଜା କୁଆଡ଼େ ଦୂରକୁ ଗୁଲି ଗଲେଣି । ତାଙ୍କୁ ଲୋକଟି ରଜା ବୋଲି ଭୁଲ କରିଛି । ସେ ଏଣେତେଣେ ଅନାଇ ଅଣ ପାଖରେ ଆଉ କେହି ଅଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ତାହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଦେଖିଲେ । ଆଉ କାହିଁ କେହି ଥିବାର ଆଖିରେ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ ? ତେଣୁ ସେ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଦିଶୁଥିବା ଲୋକଟି ତାଙ୍କୁ ମୁହଁ ମୁହଁ ହସି ଅନାଇ ରହିଥାଏ ଓ ସେ ତ’ଣି କହୁବେଳେ ତାହା ଶୁଣିବାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ ।

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଦୋହୋପାଞ୍ଚି ହୋଇ ପଚାରିଲେ, “ତମେ କାହାରୁ ଖୋଜୁଛ ?”

“ମହାରାଜା, ଆମେ କାହାରୁ କହିବ ଖୋଜୁଛୁ ? ଆପଣଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରୁଛୁ ।” ଏହା କହି ସେ ବ୍ୟକ୍ତି ପୁଣି ଥରେ ଚାଲି ବାଦନ କଲେ ।

“ମୋତେ କହୁଛ ?” ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ ।

ସେ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଲୋକ ତାତ ତାଳି ଦେଇ
ପଛକୁ ବୁଲିଯିବ କହିଲେ, “ସେନାପତି !
ମହାରାଜ ବଡ଼ କ୍ଳାନ୍ତ ଓ ଅନ୍ୟମନସ୍ତ ଜଣା
ପଡ଼ୁଛନ୍ତି । ସକାଶ ବାହକମାନଙ୍କୁ ଡାକ ।”

“ମଲ୍ଲୀକର ! ସେମାନେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।”
ଏକଥା କହିଲେ ଜଣେ ହସ୍ତପୁଷ୍ପ ବ୍ୟବ୍ର ।

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ବୁଝିଲେ ଯେ ସେ ଦୁହେଁ
ହେଲେ ମଲ୍ଲୀ ଓ ସେନାପତି । ଚନ୍ଦ୍ରସେନ
ସେମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଛନ୍ତି, ସକାଶ ଓ
ବାହକମାନେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ମଲ୍ଲୀ
କହିଲେ, “ମହାରାଜ ! ଆପଣ ବସିଯା’ନ୍ତୁ ।
ସିଧା ଏମାନେ ଆପଣଙ୍କୁ ନେଇ ଶୟନ-
କକ୍ଷରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେବେ ।”

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଦେଖିଲେ ସୁନ୍ଦର ସକାଶଟିଏ
ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଥିଲା ହେଲା । ତାହା ଦେହରେ
ଅନେକ ପ୍ରକାର ମୂଲ୍ୟବାନ ଧାତୁ ନିର୍ମିତ
ଅଳଙ୍କାର ଶିଖି ଯାଇଥାଏ । ବାହକମାନେ
ସକାଶ ଥୋଇ ତାଙ୍କୁ ଉଠାଇ କଲେ ।

“ମହାରାଜ ଯଦି କିଛି ସମୟ ପଡ଼ିଗଲା
କରିବାରୁ ଗୁଡ଼ାନ୍ତି, ତେବେ ଆମ୍ଭେମାନେ
ଅପେକ୍ଷା କରିବୁଁ । ଯଦି କ୍ଳାନ୍ତ ଲାଗୁଥାଏ,
ତେବେ ସକାଶ ଆରୋହଣ କରିବୁ ।” ସେ
ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଲୋକକଣ୍ଠେ କହିଲେ ।

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଟିକିଏ ଲଚପ୍ରଚର କରି
ତା’ପରେ ସକାଶ ଦେ ବସିଲେ । ବାହକ-
ମାନେ ସକାଶକୁ ବେଶି ହଲ୍ ହଲ୍ ନକରି

ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଓ ତା’ପରେ ପ୍ରାସାଦ
ଉତ୍ତରକୁ ନେଇଗଲେ । ଶୟନକକ୍ଷ ଆଗରେ
ସକାଶ ବସିଲା । ସେଠି ଆଉ ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ
ଅପେକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତି । ମଲ୍ଲୀ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ,
“କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ମହୋଦୟ ! ଆଜି ମହାରାଜ
ହାଲିଆ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ତମେ ହସ୍ତାବତ୍ତ
ସଜାଳେ ଦେଖାଇବ ।”

“ଯେପରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ, ମଲ୍ଲୀକର !” ଏହା
କହି କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ଗୁଲିଗଲେ ।

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ କୋଠରୀ ଉତ୍ତରକୁ ଦୃଷ୍ଟି ପାତ
କରି ପୁଲକିତ ହେଲେ । ସେଭଳି ଦୁର୍ଗ-
ଫେନନୀର ଶେଷ ତାଙ୍କ ନିଜ ଉତ୍ତରରେ ସେ
କେବେ ପାଇ ନଥିଲେ । ସେ ଉତ୍ତରକୁ

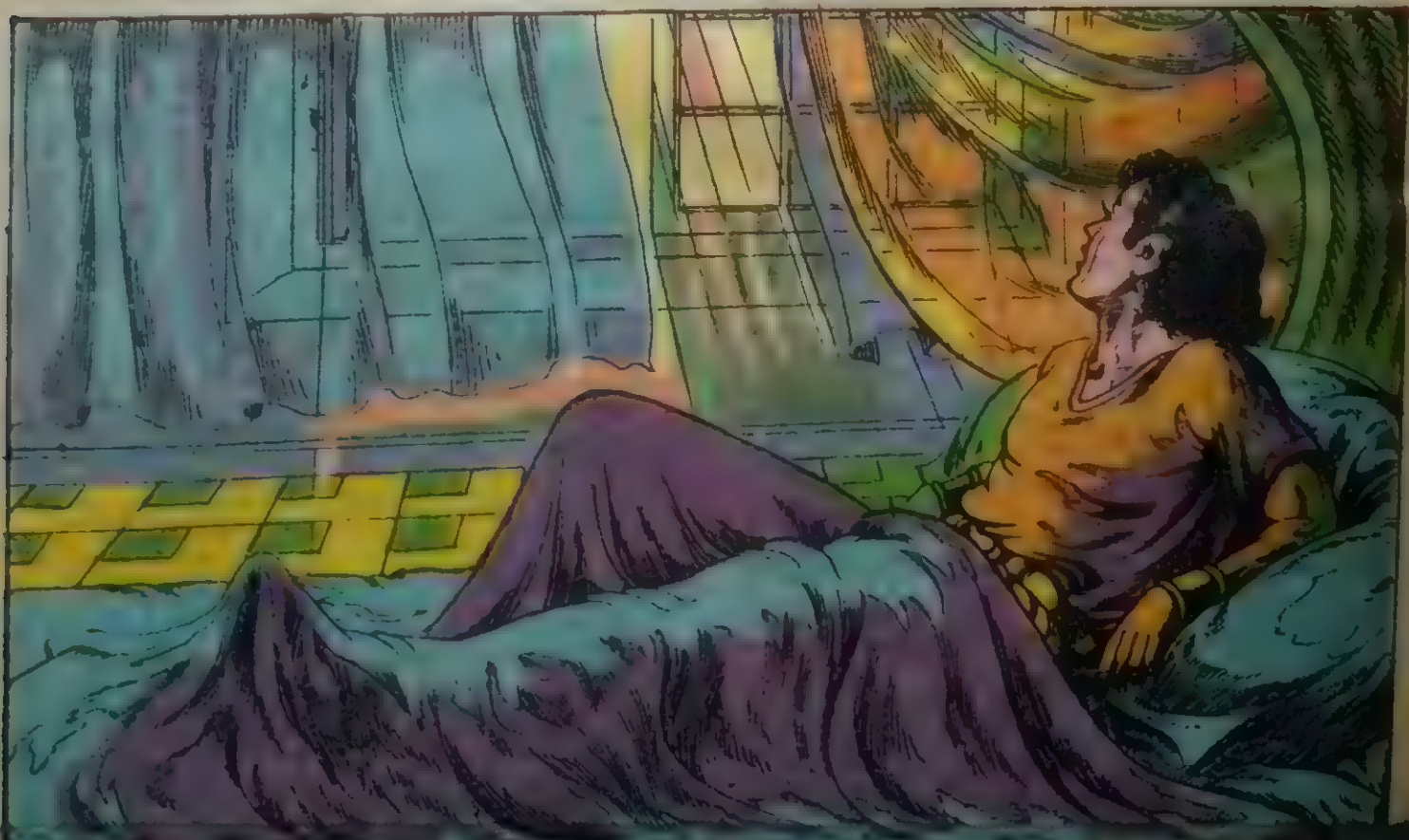
ପାଇଁ ବସି ପଡ଼ିଛନ୍ତି, ପରିବୃତ୍ତମାନେ ଆସି
ସେଠାରେ ଅନେକ ପ୍ରକାର ଖାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ
ସଜାଇ ରଖିଲେ । ମଲ୍ଲୀ କହିଲେ, ମହାରାଜ
ଏଇଠି ମଣୋହ କର ନିଅନ୍ତୁ । ଆଉ
ଅନ୍ୟ କୋଠରୀରୁ ଯିବାର ଆବଶ୍ୟକତା
ନାହିଁ ।”

ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କୁ ସେତେବେଳକୁ ଭ୍ରଷଣ
ହୋଇ ଲାଗିଲାଣି । ସେ ଆଗମରେ ଖାଇ
ପିଇ ଶୋଇଗଲେ ।

ସକାଳେ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା ବେଳକୁ ବାତାୟନ
ଦେଇ ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣ ଆସି କୋଠରୀ ଭିତରେ
ପଡ଼ିଲାଣି । ସେ ଭିତ ବସି ଦେଖିଲେ ପାଖରେ
ଗୋଟିଏ କୋଠରୀ ଭିତରେ ପ୍ରାଚୀନ୍ଦ୍ର ଓ
ସ୍ଥାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ନୂଆ ପୋଷାକ ବି

ରଖା ଯାଇଛି । ସେ ସ୍ଥାନ ଭରି ନୂଆ
ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି କୋଠରୀରୁ ବାହାରିବା ମାତ୍ରେ
ମଲ୍ଲୀ ଆସି ତାଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ କରି କହିଲେ,
“ମହାରାଜ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଯଦି ଆପଣ ଅନୁମତି
ଦେବେ, ତେବେ କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ଆସି ଆପଣଙ୍କୁ
ଉତ୍ସାହରେ ଥିବା ଧନରତ୍ନର ହସ୍ତାବଳୀ
ଦେଖାଇବେ ।”

“ମଲ୍ଲୀବର ! ସେ ଆସି ମୋତେ
ଦେଖାଇବା ଦରକାର କ’ଣ ? ହସ୍ତାବଳୀ
ମୋ ପାଖକୁ ପଠାଇଦେଲେ ହେଲା ।
ସେଥିପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ଦରକାର ନାହିଁ ।
ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ବିଷୟରେ ମୁଁ
ଆପଣଙ୍କ ସହାୟତା ଲୋଡ଼ିବି ।” ଚନ୍ଦ୍ରସେନ
କହିଲେ ।

“ମହାରାଜ ! କ’ଣ ଲେଡ଼ା କହନ୍ତି । ସତେ ସତେ ସେହି ଅନୁସାରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ ।” ମନ୍ତ୍ରୀ ଉତ୍ତରରେ କହିଲେ ।

“ଆପଣ ଧବଳଗିରି ରାଜ୍ୟ କଥା ଶୁଣିଥିବେ । ସେ ରାଜ୍ୟର ରାଜା ତାର-କେଶୁର ହେଲେ ମୋର ବାପା । କାହାକୁ ପଠାଇ ସେ କପରି ଅଛନ୍ତି, ସେ ଶବର ଅଣାଇ ପାରିବେ ?”

“ମହାରାଜ ! ଏଥିରେ ଅସୁବିଧା କ’ଣ ? ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛି ।” ଏହା କହି ମନ୍ତ୍ରୀ ଚାଲିଗଲେ ।

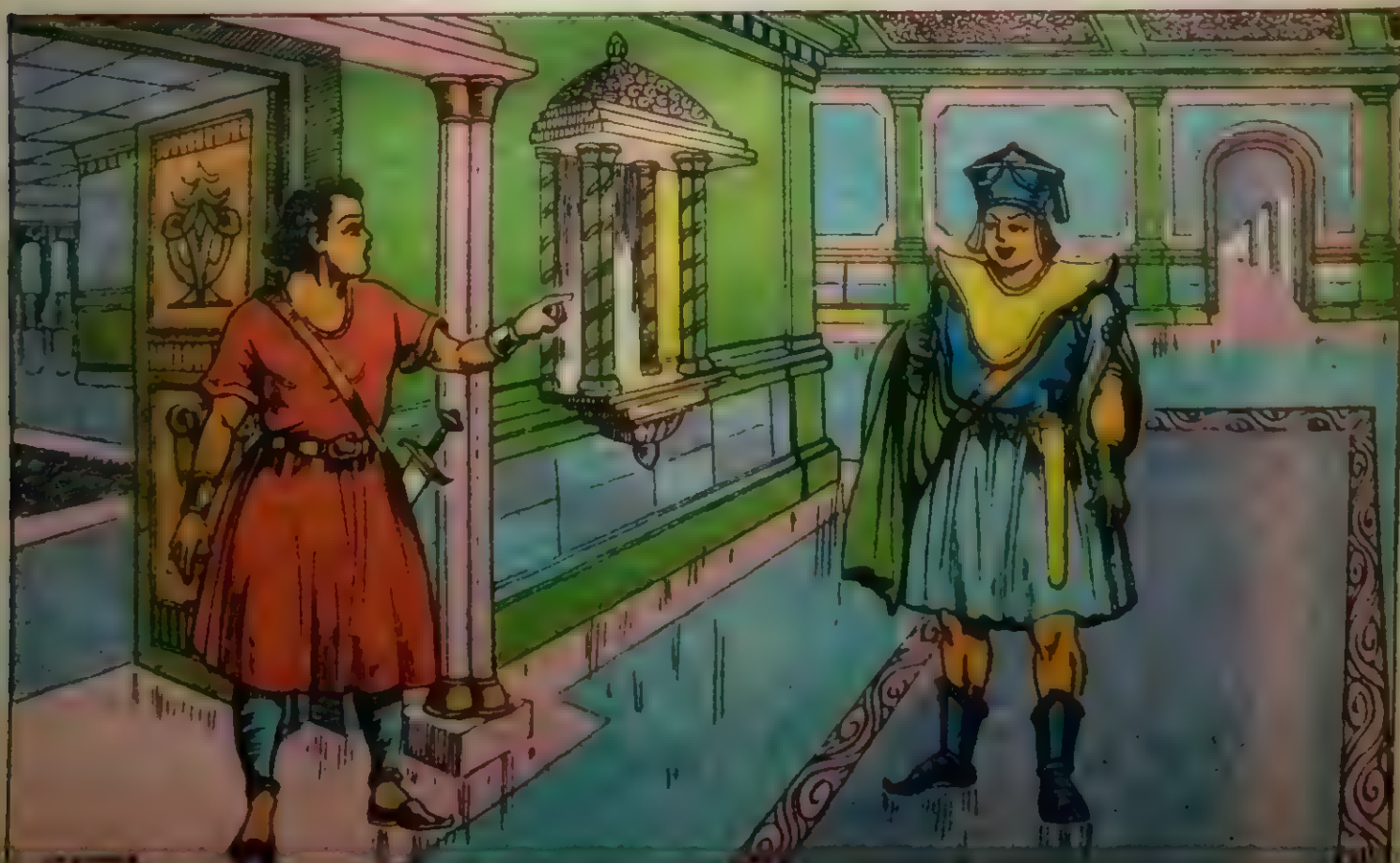
କିଛି ସମୟ ଭିତରେ ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କ ସକାଶେ ସୁସ୍ବାଦୁ ଜଳଯୋଗ ଆସିଲା । ତା’ପରେ କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କୁ ଧନରତ୍ନର ଚାଲିକା ଆସିଲା ।

ତାହା ଦେଖି ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କ ବିସ୍ମୟର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ । ପ୍ରାୟାଦରେ ଯେତେ ଧନରତ୍ନ ରହିଛି, ତାହା ଧବଳଗିରିର କୌଣସି ରାଜା କଲ୍ୟାଣ କରି ନଥିବେ । ସେଥିରୁ ଧନରତ୍ନ

ଦେଖିବାକୁ ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ହେଲା । ସେ କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷକୁ ଡକାଇ ତାହା କହିବା ମାତ୍ରେ କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ତାଙ୍କୁ ଧନରତ୍ନ ସଞ୍ଚିତେବା ଭେଳୁ ନେଇଗଲେ । ସେଥିରୁ ସମସ୍ତ ଦେଖି

ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କ ଆଖି ଖୋସି ହୋଇଗଲା । ଧନ୍ୟ ସେ ସିଦ୍ଧ ପୁରୁଷଙ୍କ ମହିମା ! ଶାଳି ପ୍ରାୟାଦ ନୁହେଁ, ସେ ଦେଇଥିବା ଯାଦୁ ପେଟିକା

ଭିତରୁ ପ୍ରାୟାଦ ସମେତ ଏତେ ଧନରତ୍ନ ଓ କର୍ମଗୁଣ ସବୁ ମିଳିଗଲେ । ଏ ଅଭୁତ କଥା ହମେ ତାଙ୍କ ଦେହ ସୁଦ୍ଧା ହୋଇଗଲା । ଏଡ଼େ

ଧନରତ୍ନର ମାଲିକ ହୋଇ ପାରିଥିବାରୁ
ମନେ ମନେ ସେ ଶବ୍ଦ ବୋଧ କଲେ ।

କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ପେଟି
ଖୋଲି ଦେଖୁଥାନ୍ତି । ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଦେଖୁଥାନ୍ତି
କେଉଁଥିରେ ନାନା ପ୍ରକାର ଘ୍ରାସ ଖଟିତ ହାର
ଅଛି ତ କେଉଁଥିରେ ମୋତିମାଣିକ୍ୟ ଯୋଗା
ମୁକୁଟ ରହିଛି । ତାଙ୍କ ଉପଯୋଗୀ କେତେ
ପ୍ରକାର ପାଦୁକା ଏବଂ ରତ୍ନ ଖଟିତ ପୋଷାକ
ମଧ୍ୟ ସାଇତା ହୋଇ ରହିଥାଏ । ସେ ଗୋଟିଏ
ନୂଆ ଗୋଷାକ ପରିଧାନ କଲେ । ତାଙ୍କୁ
ଖୁବ୍ ମାନିଲା ।

ସେତିକିବେଳେ ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ ଆସି
ଶବ୍ଦ ଦେଲା କି ଧବଳଗିରିର ରାଜା ସ୍ୱୟଂ

ସେଠାକୁ ଆସୁଛନ୍ତି । ଧବଳଗିରି ସେଠାରୁ
ବେଶି ଦୂର ନୁହେଁ ବୋଲି ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ବୁଝିଲେ
ଓ ଖୁସି ହେଲେ । ପିତାଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରିବା
ନିମନ୍ତେ ସେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ । ଘଣ୍ଟାକ ପରେ
ଦୂରରୁ ଘୋଡ଼ାର ଟାପୁ ଶବ୍ଦ ଶୁଭିଲା । ରାଜା
ଚାରକେଶ୍ୱର ସସୈନ୍ୟ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ
ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କୁ କୁଣ୍ଡାଇ ପକାଇଲେ । ସେ
କହିଲେ, “ବାପା ! ତୋ ଭାଇ ସୁରସେନ
ଯେତେବେଳେ ମୋତେ ଆସି ଶବ୍ଦ ଦେଲା
କି ବଣ ଭିତରେ ତୁ କୁଆଡ଼େ ହଜିଗଲା, ମୁଁ
ବହୁତ ସୈନ୍ୟସାମନ୍ତ ପଠାଇ ତୋତେ
ଖୋଜି ବାହାର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି ।
କିପରି ହୋଇ ଭାବିଲି ବୋଧହୁଏ ତୁ ବାଘ
ଭଲ୍ଲଙ୍କ କବଳରେ ପଡ଼ିଲୁ । ତୋତେ
ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଖି ମୁଁ କେଡ଼େ ଆନନ୍ଦିତ
ସେକଥା କିପରି କହିବି ? କିନ୍ତୁ ତୁ ଏଠି
ଆସି ରାଜା ହେଲା କିପରି ? ତୋ ପୁଅକୁ
ଏଠି କିଏ ରାଜା ଥିଲେ ?” ରାଜା
ଚାରକେଶ୍ୱର ଏକା ନିଃଶ୍ୱାସକେ ସବୁ କହି
କହିଗଲେ ।

“ବାପା ! ସେସବୁ କଥା ଗୋପନରେ
ପରେ କହିବି । ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଗରେ ନୁହେଁ ।”
ଚନ୍ଦ୍ରସେନ କଣ୍ଠସ୍ୱର ନିମ୍ନ କରି ଗୋଟିଏ
କହିଲେ ।

ରାଜା ଚାରକେଶ୍ୱରଙ୍କ ସମ୍ମାନାର୍ଥେ ମଲା
ଓ ସେନାମତ ଶେକ ଓ ମନୋରଞ୍ଜନ

କାହିଁକିମର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥାନ୍ତି । ଆନନ୍ଦ
ଉତ୍ସବରେ କେତେ ଘଣ୍ଟା ବିତାଏବା ପରେ
ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ବାପାକୁ ଗୋପନରେ ସବୁ କଥା
ଶୁଣାଇଲେ । ରାଜା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ସବୁ
ଶୁଣିଲେ । ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ଆନନ୍ଦ ମଧ୍ୟ ପୁଟି
ଉଠୁଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ସେ ରାକ୍ଷସ
ଉତ୍ତାପର ସତ୍ତ୍ୱ କଥା ଶୁଣିଲେ, ତାଙ୍କ ମୁହଁରୁ
ଆନନ୍ଦ ଉଭେଇଗଲା ।

“ଏହା ତ ବଡ଼ ବିଷମ ବ୍ୟାପାର ! ପୁଅ
ଅଠରବର୍ଷର ହେଲେ ତାକୁ ରାକ୍ଷସ
ନେଇଯିବ !”

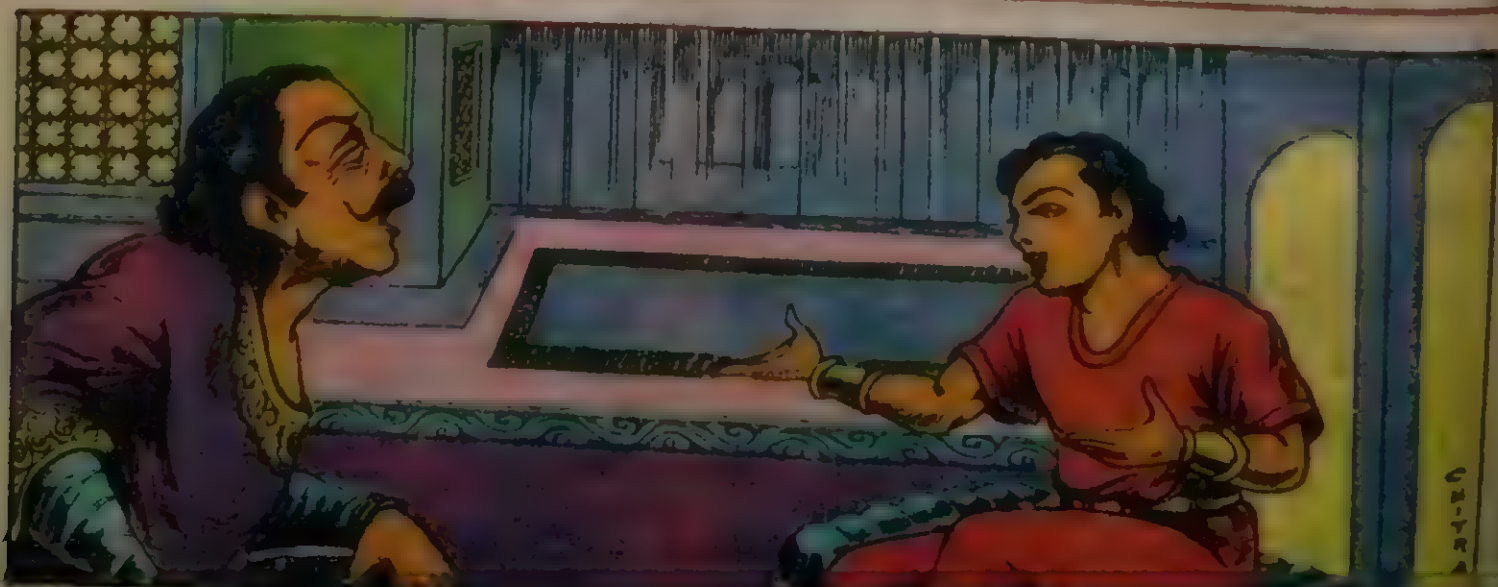
“ବାପା ! ମୁଁ ଏଯାଏ ବିରା ହୋଇନାହିଁ ।
ବିରା ହେବ, ପ୍ରଥମ ସନ୍ତାନ ପୁଅ ହେବ, ସେ
ଅଠରବର୍ଷ ଯାଏ ବଞ୍ଚିବ—ତା’ପରେ ରାକ୍ଷସ
ତାକୁ ନେଇଯିବ, ଏତେ କଥା ବର୍ତ୍ତମାନଠୁଁ
ଭାବି ଲଭି କ’ଣ ? ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ସୁଖ
ଭୋଗ ଅଛି, ତାହା କରାଯାଉ !” ଚନ୍ଦ୍ରସେନ
ବେପରୁଆ ଭାବରେ କହିଲେ ।

ରାଜା ଏଥିରେ କିନ୍ତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ-
ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେ କହିଲେ, “ଠିକ୍ ଅଛି
ପୁଅ । ଧବଳଗିରି ରାଜ୍ୟ ତୋର ଏ ବଣ
ରାଜ୍ୟକୁ ଲାଗି ଅବର୍ତ୍ତିତ । ତେଣୁ
ଯେତେବେଳେ ଯାହା ଅସୁବିଧା ହେବ
ଜଣାଇ ଦେଉଥିବୁ ।”

“ସେଥିରେ ସନ୍ଦେହ ଅଛି ?” ଗର୍ବିତ
ଭାବରେ ହସି ଚନ୍ଦ୍ରସେନ କହିଲେ ।

ଏହାପରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ସେନାପତି ରାଜା
ତାରକେଶ୍ୱରଙ୍କ ସମ୍ମାନାର୍ଥେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେବା
ଭେଜିରେ ଯାଇ ପିତାପୁତ୍ର ବସିଲେ । ଏତେ
ପ୍ରକାର ସୁସ୍ୱାଦୁ ଖାଦ୍ୟ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ
ହୋଇ ପାରିଲା, ଏଥିରେ ରାଜା ତାରକେଶ୍ୱର
ଯେପରି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ, ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ସେହିପରି
ଗର୍ବିତ ହେଲେ । ରାଜାଙ୍କ ସହ ଆସିଥିବା
ସୈନ୍ୟମାନେ ସେ ପ୍ରାସାଦ ଦେଖି ଓ ଭେଜି
ଖାଇ ଆନନ୍ଦରେ କୋଳାହଳ କରୁଥାନ୍ତି ।

(ହମଶ)

ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ବଦଳ

ନିଶା ଗରଜୁଥାଏ । ଭୂତାକୁ ନୂତନ ଶାଢ଼ୀ
ପବନ ପାଖକୁ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ବର୍ଷା ମଧ୍ୟ
ପିନ୍ଧୁଥାଏ । ବଜ୍ରଧ୍ୱଜ ଓ ଶୂନଶ୍ୱାସକ ଶେ
ମଝିରେ ଶୁଭୁଥାଏ ଅବେଶମାନଙ୍କ ଅବସ୍ଥାୟ ।
ଘନ ଘନ ବିଜୁଳି ଆଲୁଅରେ ଦୃଢ଼ିତ ଉଥାଏ
ଉପାବଦ ମୁହଁଟିମାନ ।

କିନ୍ତୁ ରାଜା ବିହମାର୍ଜ ତଳେ ମଧ୍ୟ ବିହମାର
ବୋଧ ନକରି ପୁନଃବାର ସେ ପ୍ରତୀନ ଦୃଷ୍ଟି
ପାଖକୁ ଲେଉଟି ଆସିଲେ ଓ ଦୃଷ୍ଟାବେଦି
କରି ଶବ୍ଦକୁ ଉତ୍ତାରି ଆଣିଲେ । ତେବେ,
ତାପରେ ଶବ୍ଦକୁ କାନରେ ପକାଇ ସେ
ଶୂନ୍ୟାନ୍ ଶୂନ୍ୟାନ୍ ପଥ ଅବସ୍ଥା କରୁଥିବା
ଆରମ୍ଭ କରିବା ମାତ୍ରେ ବେହେତ ବେତଳ
କହୁଲ, “ରାଜା ! ତମେ ଏ ଡେଇଁ ବେତଳେ
ଦିପଦ ଆପଦ ପ୍ରତି ବେହେତ କରେ ସେ
ଏଭଳି କାନରେ ହାତ ଦେଇଛି, ଏହା

ବେତାଳ କଥା

ମନ୍ଦିରରେ ଓ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ କଲେ । କେନ୍ଦ୍ର
ଫଳ କିଛି ହେଲ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ବନ୍ଧା
ଓ ପ୍ରାଣୀନ ଜମିଦାର ବାଟ ଲୁହ ହେବ,
ଏକଥା ଚିନ୍ତା କରି ତାଙ୍କ ଶୁଣିବାମାନେ
ମଧ୍ୟ ଚିନ୍ତିତ ଥିଲେ ।

ଚନ୍ଦ୍ରପତିଙ୍କ ଘରେ କାମଦାମ କରୁଥାନ୍ତେ
ଗୋପାଳ ନାମକ ଯୁବକ । ଚନ୍ଦ୍ରପତି
ଓ ଗୋପାଳର ବୟସ ପ୍ରାୟ ଏକା ।
ଗୋପାଳର ମଧ୍ୟ ପିଲାପିଲି ନଥିଲେ । କେନ୍ଦ୍ର
ଚନ୍ଦ୍ରପତି ତାହା ପ୍ରତି ବହୁତ ସହାନୁଭୂତି
ଥିଲେ । ସେ ଯଦି କୌଣସି ଅନୁଷ୍ଠାନ
କରୁଥିଲେ, ସେଥିରେ ଗୋପାଳକୁ ମଧ୍ୟ ଅଂଶ
ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦେଉଥିଲେ ।

ପଛରେ କି ପ୍ରକାର ପ୍ରେରଣା ରହିଛି ? ତମେ
କାହାର ପ୍ରତି ଇର୍ଷାବଶତଃ ତାକୁ ଦବାଇ
ଦେବା ନିମନ୍ତେ ଏ କାମ ହାତକୁ ନେଇନାହିଁ
କି ? ମଣିଷ ଇର୍ଷା ବଶରେ ଥରେ ଥରେ
ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ କାମ କରଥାଏ । ତମକୁ ଗୋଟିଏ
ବୃକ୍ଷାନ୍ତ ଦେଉଛି । ମନଦେଇ ଶୁଣ । ଶୁଣିଲେ
ଶ୍ରମଭର ଲବ୍ଧି ମନେ ହେବ ।”

ବେତାଳ ଗପିଲ : ସେ ଅନେକ ପ୍ରକାର
କାଳର କଥା । ଲବ୍ଧି ରାଜ୍ୟରେ ଜଣେ
ଜମିଦାର ଥାନ୍ତୁ । ତାଙ୍କ ନାମ ଚନ୍ଦ୍ରପତି ।
ତାଙ୍କର ପିଲାପିଲି ନ ହେବାରୁ ତାଙ୍କ ମନରେ
ବହୁତ ଦୁଃଖ ଥାଏ । ସେ ଜ୍ୟୋତିଷ ଓ
ଗୁଣ୍ଡାମାନଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଡମେ ନାନା ପ୍ରକାର

ଚନ୍ଦ୍ରପତି ଦାନଧାନ ଓ ସମାଜ ସେବାରେ
ମନୋନାବେଶ କରୁଥାନ୍ତୁ । କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ
କା କେତେଦିନ ଭୁଲି ରହିବେ ? କେତେକଣ
ସମ୍ପଦ ତାଙ୍କୁ ଗର୍ଭପାତ୍ରରେ ଯିବା ପରମର୍ଶ
ଦେଲେ । ଚନ୍ଦ୍ରପତି ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ ତଳ
ଗର୍ଭ ବୁଲି ଆସୁଥାନ୍ତୁ ।

ଏହିପରି ଭାବରେ ଦିନ ଗତି ଚାଲି ଥାଏ ।
ଥରେ ଜମିଦାର ଚନ୍ଦ୍ରପତି ସ୍ୱଳ୍ପ କି ତଳକୁ
ଯାଇଥିଲେ । ତା’ ସେ ଦୁର୍ଦ୍ଦେ ଜଣେ
ମହାତ୍ମାଙ୍କୁ ଭେଟିଲେ । ସେ ମହାତ୍ମାଙ୍କର
ଅନେକ ମହିମା ଥିଲା ବୋଲି ଶୁଣି ସେ ଦୁର୍ଦ୍ଦେ
ତାଙ୍କୁ ଘୁଲିଲେ ନିମନ୍ତେ ନିଜ ଅଭିଳାଷ କଥା
କହିଲେ । ମହାତ୍ମା କିଛି ସମୟ ଧ୍ୟାନରେ

ବସି ତା'ପରେ ଜମିଦାରଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ
ଜବତ ଧାରଣ କରିବାକୁ ଦେଲେ ଓ କହିଲେ
କି ଅଗର ତାଙ୍କର ସନ୍ତାନ ଲଭ ହେବ ।

ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଉପରେ ଜମିଦାରଙ୍କର ଖୁବ୍
ବିଶ୍ୱାସ ଜନ୍ମି ଥାଏ । ତେଣୁ ସେ ଘରେ ପଡ଼ୁଥି
ଗୋପାଳକୁ ସସ୍ତ୍ରୀକ ସେ ମହାତ୍ମାଙ୍କ ପାଖକୁ
ଯିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ । ଗୋପାଳ ଶଲ
ଏବଂ ତାବଜ ଧରି ଲେଉଟି ଆସିଲା ।

ଯଥା ସମୟରେ ଜମିଦାରଙ୍କର ତଥା
ଗୋପାଳର ଦୁଇଟି ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ହେଲେ ।
ଜମିଦାରଙ୍କ ପୁଅର ନାମ ହେଲା କମଳଭୂପତି ।
ଗୋପାଳ ତା' ପୁଅର ନାମ ରଖିଲା ଚନ୍ଦ୍ର ।

ଦୁଇ ଶିଶୁ ହିମେ ବଡ଼ ହେଲେ । ସେମାନେ
ଦୁହେଁ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ଖେଳୁଥିଲା କରୁଥାନ୍ତି ।
ସେମାନଙ୍କ ପିତାମାତାଙ୍କ ଆନନ୍ଦର ସୀମା
ନଥାଏ ।

କିନ୍ତୁ ଦେଖାଗଲା, କମଳ ପାଠ ପଢ଼ିବାକୁ
ମୋଟେ ଆଗ୍ରହୀ ନୁହେଁ । ସେ ସବୁବେଳେ
ଭଲ ଖାଇବାକୁ, ଭଲ ପିନ୍ଧିବାକୁ ଓ ଖେଳିବାକୁ
ଆଗ୍ରହୀ, କିନ୍ତୁ ବହି ବା ପିଲଟ ଖଡ଼ ଦେଖିଲେ
ଦୌଡ଼ି ପଲାଇଯିବ ।

ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ଜମିଦାର ନିଜକୁ ନିଜେ
ନାନା ପ୍ରକାରେ ବୁଝାଇ ଦେଉଥାନ୍ତି କି
ଟିକିଏ ବଡ଼ ହେଲେ ପୁଅ ପାଠରେ ମନ
ଦେବ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ସେ ଆଶା ଆଶାରେଉଁ
ରହିଗଲା ।

ତେଣେ ଚନ୍ଦ୍ର ବ୍ୟବହାରରେ ଯେପରି
ବିନୟୀ, ବୁଦ୍ଧିରେ ସେହିପରି ସରସ ହେବାର
ଦେଖାଗଲା । ସେ ମନଦେଇ ପାଠ ପଢ଼ୁଥାଏ ।
ତା' ବ୍ୟବହାରରେ ଗୃହାଳର ଶିକ୍ଷକମାନେ
ବହୁତ ଖୁସି ହେଉଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପୁଅ ଅଯୋଗ୍ୟ
ଏବଂ ତାଙ୍କ କର୍ମଗୁଣର ପୁଅ ସୁଯୋଗ୍ୟ ହେବାର
ଜମିଦାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥାନ୍ତି । ମନେ ମନେ ସେ
ଦୁଃଖ ପାଉଥାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ବାହାରକୁ ତାହା
ପ୍ରକାଶ କରୁ ନଥାନ୍ତି । ସେ ନିଜ ପୁଅ ମନରେ
ପାଠପଢ଼ା ପ୍ରତି ଆଗ୍ରହ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ନିମନ୍ତେ
ଅନେକ ପ୍ରକାର ଉଦ୍ୟମ କଲେ, କିନ୍ତୁ କିଛି
ଫଳ ହେଲା ନାହିଁ । ଜମିଦାରଙ୍କ ମନରେ
ସବୁବେଳେ ଅଶାନ୍ତ ଭାବ ରହିଲା ।

ତେ, ଗାଁ ଗୁଡ଼ାଳରେ ପାଠପଢ଼ା ଶେଷ
କଲ । ଦିନେ ଅବଧାନେ ଆସି ଗୋପାଳକୁ
କହିଲେ, “ଗୋପାଳ, ତେ,ର ଭବିଷ୍ୟତ
କଥା କ’ଣ ସବୁଛି ?”

ଗୋପାଳ କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା, ସେକଥା ତ
ମୋତେ ସବୁ ନାହିଁ !”

ଅବଧାନେ କହିଲେ, “ତମକୁ ଗୋଟାଏ
କଥା କହି ରଖି । ତେ, ଭଲ ମେଧାବୀ
ପିଲା ଲକ୍ଷକରେ ଗୋଟିଏ ହୁଅନ୍ତି । ତମେ
ଯେମିତି ହେଲେ ବି ତାକୁ କାଣି ପଠାଇଦିଅ ।
ସେ ଯାଇ ସେଠାରେ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ଲଭ କରୁ ।”

ଗୋପାଳ କିଛି ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଥା
କହିପାରିଲା ନାହିଁ । ତା’ପରେ କହିଲା,
“ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଜମିଦାରଙ୍କର ଜଣେ ସାମାନ୍ୟ

କର୍ମଚାରୀ । କାଣି ପଠାଇ ସୁଅକୁ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା
ଦେବା ଭଲ ତାଙ୍କର ମୋର କାହିଁ ?”

ଅବଧାନେ କହିଲେ, “ତମେ ଏଡ଼େ
ସହଜରେ ହାଲୁ ଛାଡ଼ି ଦିଅ ନାହିଁ । ବରଂ
ଜମିଦାରଙ୍କୁ କୁହ । ସେ ତମର ସହାୟତା
କରି ପାରନ୍ତି ।”

ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ରାରେ ଡୁବି ରହିଲା ।
ସେହିନ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଜମିଦାର ଏକାକୀ
ବସିଥିବାର ଦେଖି ସେ ଯାଇ ତାଙ୍କ ପାଖରେ
ପହଞ୍ଚି ଚୁପ୍‌ଚୁପ୍ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା ।

“କ’ଣ, କିଛି କହିବାର ଅଛି ?” ଜମିଦାର
ପଚାରିଲେ ।

“ହଁ । ସାହସ ହେଉନାହିଁ । ଅବଧାନେ
କହିଛନ୍ତି ତେ,କୁ କାଣି ପଠାଇ ବେଶି ପାଠ

ପଡ଼ାଇଲେ ଭଲ ହେବ । ମୋର ବା ସେ
ସାଧ୍ୟ କାହିଁ ? ଆପଣ ଯଦି ଦୟା କରି କିଛି
ରଖି ଦିଅନ୍ତେ, ତେବେ ମୋ ଦରମାରୁ ଅଳ୍ପ
ଅଳ୍ପ କଟାଇ ତାହା ପରିଶୋଧ କରି ଦିଅନ୍ତୁ ।
ସେ ଟଙ୍କାରେ ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ନେଇ କାଶୀରେ ଭର୍ତ୍ତି
କରି ଦିଅନ୍ତୁ ।” ଗୋପାଳ କହିଲା ।

କମିଦାର ହସିଲେ ଓ କହିଲେ, “ଗୋପାଳ,
ତୋ ମୁଣ୍ଡ ଖରାପ ହୋଇଗଲାଣି କି ? କାଶୀରେ
ପୁଅକୁ ରଖି ଖୋରାକ ପୋଷାକ ଯୋଗାଇ
ପାଠ ପଢ଼ାଇବା ପାଇଁ କେତେ ଟଙ୍କା ଲାଗିବ
କିଛି ଜାଣିଛୁ ? ତୋ’ ଦରମା ବା କେତେ
ଯେ ସେଥିରୁ ତୁ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ କଟାଇ ରଖି
ପରିଶୋଧ କରିବୁ ? ସେସବୁ କଥାରେ ମୁଣ୍ଡ
ପୁରାଇବା ଦରକାର ନାହିଁ । ଚନ୍ଦ୍ର ବରଂ

ମୋ ଝିରସ୍ତାରେ କରଣୀ ହୋଇ ଯୋଗ
ଦେଉ ।”

ଗୋପାଳ କିଛି ନ କହି ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ ଚଳେ
ଗୁଲିଗଲା ।

ପରଦିନ କମିଦାର ଉଦ୍ୟାନରେ ବୁଲୁଥିବା
ହଠାତ୍ ଦେଖିଲେ ଗୋଟିଏ ଗଛ ମୂଳରେ
ତାଙ୍କ ପୁଅ କମଳ ଓ ଗୋପାଳର ପୁଅ ଚନ୍ଦ୍ର
କିଛି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଛନ୍ତି । ସେ ଗୋଟିଏ
ବୁଢ଼ା ଆଡୁଆଳରେ ଠିଆ ହୋଇ କାନ
ଡେରିଲେ ।

କମଳ କହିଲା, “ନା, ନା, ତୁ ମୋଠାରେ
କାଶୀ ଯାଇପାରିବୁ ନାହିଁ । ତୋତେ ମୁଁ
ଝିବାକୁ ଦେବି ନାହିଁ । ଅଧିକା ପାଠ ପଢ଼ି
କ’ଣିଟା କରି ପକାଇବୁ ?”

ଚନ୍ଦ୍ର କହିଲା, “ନା, ମୁଁ କାଣି ଯିବି ।
ବେଶି ପାଠ ପଢ଼ିବି ।”

“ଦେଖିବା ତୁ କିପରି କାଣି ଯିବୁ !
ବରଂ ତୁ କାଲି ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଆଉ ଶାଢ଼ୀ
ଗୁଲ । ସେଠି ସେମାନେ ବାଜି ରଖି
ଶେଲନ୍ତି । ଯିଏ ଜିତେ, ସିଏ ପଇସା
ପାଏ । ତୁ ଯଦି ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ରହୁ ମୋତେ
ସେଠାରେ ବତାଇ ଦେବୁ, ତେବେ ମୁଁ ଜରୁର
ଜିତିବି । ତୁ ନ ଶଲେ ମୁଁ ଯିବି ନାହିଁ ।
କହ, ଯିବୁଟି?” କମଳ ଅଧୀର ହୋଇ
ପଚାରିଲା ।

“ହଉ, ତୁ ଯଦି ଜିଗର କରିବୁ, ତେବେ
ଯିବି!” ଚନ୍ଦ୍ର କହିଲା ।

“ତୁ ଖଟବେ ମୋତେ ଛାଡ଼ି କାଣି ଯିବୁ
ନାହିଁ ତ? କଥା ଦେ ।” କମଳ ଜିଗର
ଲଗାଇଲା । ଚନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ ବୁଝିବାରୁ କମଳ
ପ୍ରାୟ କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ହୋଇ କହିଲା, “ତୁ ଯଦି
କାଣି ଯିବୁ, ମୁଁ ଆଉ ତୋ ସହ କଥା
କହିବି ନାହିଁ ।”

ଚନ୍ଦ୍ର ସେଉଁଠୁ କୁଣ୍ଡିତ ହେବେ କହିଲା,
“ଆଜ୍ଞା, ଦେଖିବା ।”

ଜମିଦାର ଘରକୁ ଫେରି ଆସି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ
ଗୋପାଳକୁ ଡକାଇଲେ ଓ କହିଲେ, “ଶୁଣ ।
ତୁ ଚନ୍ଦ୍ରକୁ କାଣି ପଠାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା
କର । ମୋର ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ସେଠାରେ
ଅନେକେ ଅଛନ୍ତି । ସେମାନେ ତା’ ପାଇଁ
ସବୁ କରିଦେବେ । ତା’ ପଡ଼ା ପାଇଁ ଯେତେ
ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ, ସବୁ ମୁଁ ବହନ କରିବି । ତୁ
ଋଣ କରିବା ଦରକାର ନାହିଁ ।”

ଗୋପାଳ ଯେତେକ ବସ୍ତୁ ଡେଇଁ ଦେଲା, ସେତେକେ
ଆନନ୍ଦିତ ହେଲା । ସେ ଆନନ୍ଦାନ୍ତୁ ପୋଡ଼ି
ଗୁଲିଗଲା ।

ବେତାଳ ଟିକିଏ ତୁମ୍ଭ ରହି ଡାକ୍ତର କଣ୍ଠରେ
ରଜା ବନ୍ଧମାର୍ଜିତ୍ ପଚାରିଲା, “ରଜା !
ଜମିଦାର ଚନ୍ଦ୍ରପତିଙ୍କର ଏଭଳି ଆକର୍ଷିତ
ପରିବର୍ତ୍ତନର ରହସ୍ୟ କ’ଣ? ଯିଏ ମାତ୍ର
କେଇ ଭଣ୍ଡା ପୁଟୁରୁ ଗୋପାଳର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ
ଚାକ୍ଷୁଷ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ ଦେଇଥିଲେ, ସେ
ହଠାତ୍ ଏତେ ଉତ୍ସାହରେ ପୁଣି କାହିଁକି ସେ

ପ୍ରସାଦକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାର ଦାୟିତ୍ବ
ନେଲେ? ରାଜା! ପାରିଲେ ମୋ ପୁରୁଷ
ଉଦ୍ଧର ଦିଅ। ଉଦ୍ଧର ଦେବାର କ୍ଷମା ସତ୍ତ୍ୱେ
ମାରବ ରହିଲେ କମର ଶୀର ହେବ
ସୁଦୃଢ଼ ।”

ହଠାତ୍ ମଧ୍ୟ ବିଳମ୍ବ ନକରି ରାଜା ବିଦ୍ରୋହୀଙ୍କ
ଉଦ୍ଧର ଦେଲେ: “ଜମିଦାରଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ
ବଦଳିବାର ତିନୋଟି କାରଣ ଥିଲା । ପ୍ରଥମ
କାରଣ ହେଲା, ଯିଏ ବୁଝିପାରିଲେ ଯେ କମଳ
ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଇର୍ଷା କରୁଛି । ଯିଏ ଯେଉଁ ଗୁଣ
ନିଜେ ହାସଲ କରିବାକୁ ଚାହେଁ, ଅନ୍ୟଠି ସେ
ଗୁଣ ଦେଖିଲେ ଇର୍ଷା କରେ । ତେଣୁ କମଳ
ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଇର୍ଷା କରିବା ଦ୍ୱାରା ନିଜେ ଅନ୍ତଃ
କିଛି ଶିକ୍ଷାଦାୟୀରେ ମନ ଦେବ, ଜମିଦାରଙ୍କ
ଭିତରେ ଏ ଆଶାର ସଂସାର ହେଲା ।
ଦ୍ୱିତୀୟରେ, ଚନ୍ଦ୍ର କମଳ ପ୍ରତି ଅତି ଅନୁରକ୍ତ
ହୋଇ ସେ ବୁଝିଲେ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ
ଚନ୍ଦ୍ରର ସାଂସାରିକ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇନାହିଁ । ତେଣୁ

କମଳର ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ବୁଦ୍ଧି
ଦେଇ ସେ ଉଦ୍ଧାରର ଅନ୍ତଃ କରେ । ତେଣୁ
ଯେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବାଜି ଶେଳିବା ମଜାରେ
ଅନ୍ୟ ଗାଁକୁ ଯିବା ସଙ୍ଗରେ ରହି ହୋଇଲେ,
ଏହା ତାହାର ପ୍ରମାଣ । ତେଣୁ ଦୁହେଁ ଅଲଗା
ରହିବା ଭଲ । ତୃତୀୟରେ, ଚନ୍ଦ୍ର ଅଧିକ
ପାଠ ପଢ଼ିଲେ ଫେରି ଆସି ସେ ନିଜର ଭଲ
ଦ୍ୱାରା କମଳରହିଁ ଉପକାର କରିବାର ସମ୍ଭାବନା
ଅଛି । କମଳ ଯଦି ମଣିଷ ନ ହୁଏ, ତେବେ
ଅନ୍ତଃ ଚନ୍ଦ୍ର ତାକୁ ଭବିଷ୍ୟତରେ ସବୁ
ପରାମର୍ଶ ଦେଇ ବିପଦ ଆପଦରୁ ରକ୍ଷା କରିବ ।
ସେ ପାଇଁ ଚନ୍ଦ୍ର ବିଦ୍ୱାନ୍ ହେବା ଦରକାର ।
ତେଣୁ ଜମିଦାର ତା’ର ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷାର ଦାୟିତ୍ବ
ନେଇ ସଦ୍‌ବୃଦ୍ଧିର ପରିଚୟ ଦେଲେ ।”

ରାଜାଙ୍କ ମୌନ ଭଙ୍ଗ ହେବା ମାତ୍ରେ ଶବ୍ଦ
ସହ ବେତାଳ ତାଙ୍କ କାନ୍ଦରୁ ଖସି ପାଇ
ପୁନଶ୍ଚ ବୃଷ ଡାଳରେ ଝୁଲି ପଡ଼ିଲା ।

(କଲିତ)

ଭିନ୍ନ ଦିଗ

ସ୍ୱାମୀ ହଂସାନନ୍ଦ ସାଧାରଣ ଓ ଅସାଧାରଣ ସେ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରୁଥିଲେ । ସେ ଥରେ ବ୍ରହ୍ମସ୍ପୁର ଗ୍ରାମରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ।

ହଂସାନନ୍ଦଙ୍କ ସେବକ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କହୁ ଦେଉଥାଏ, ଯିଏ ପ୍ରଶ୍ନ କରୁବାରୁ ଆସିବେ, ସିଏ ମୁଁ ଓ ଗୁରୁଜ ଓ ଶାସ୍ତ୍ର ପଢ଼ିବା ପ୍ରଣାମୀ ଦେଇଯିବେ । ଲୋକେ ଆନନ୍ଦରେ ତାହାହିଁ କରୁଥାନ୍ତି । ଦଗ୍ଧନ ଦତ୍ତଗଲା ।

ଜେନେ ଆଧୁନିକ ବୋଲୁଥିବା ଗୋବିନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର ଆସି ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କୁ ନମସ୍କାର କରି ପଚାରିଲେ, “ମୁଁ ଗୁରୁଜ ବା ପଢ଼ିବା ଆଣି ନାହିଁ । ତଥାପି ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରି ପାରିବି କି ?”

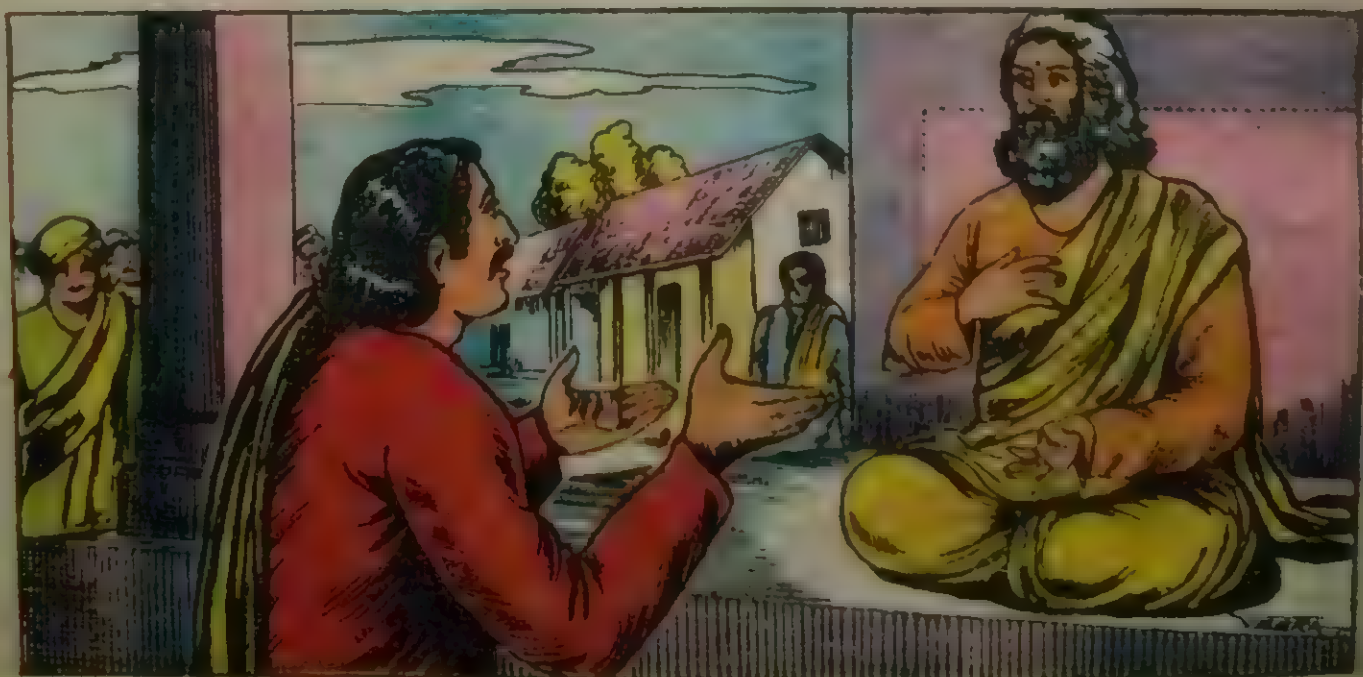
“ପଚାରି ।” ହଂସାନନ୍ଦ କହିଲେ ।

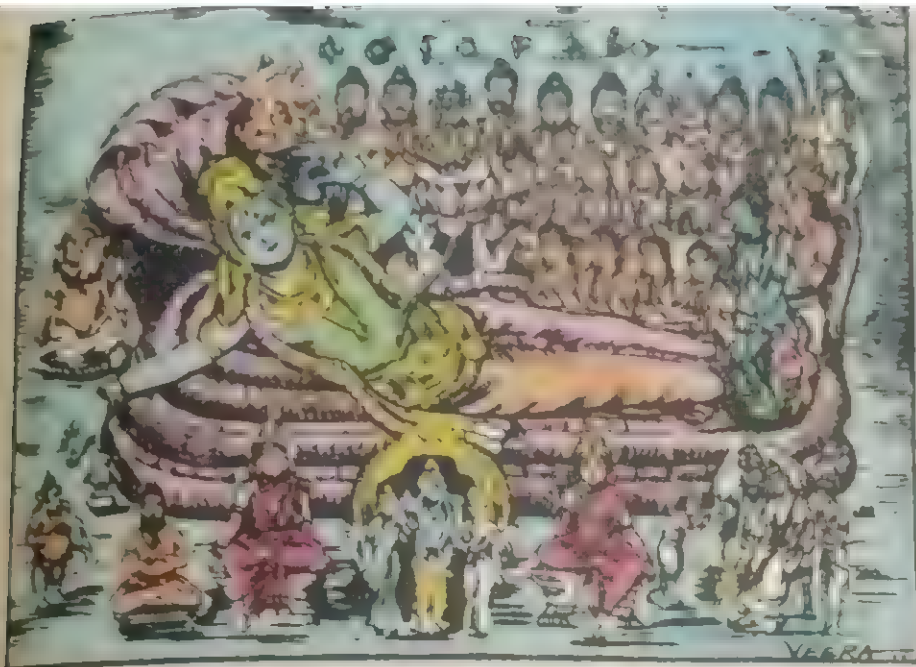
“ଆପଣଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ଲୋକେ ଶାନ୍ତ ଓ ଆନନ୍ଦ ପାଇଛନ୍ତି, ସନ୍ତେହ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ଗୁରୁଜ ଓ ପଢ଼ିବା ପ୍ରତି ଲୋଭ କାହିଁକି ?”

ହଂସାନନ୍ଦ ହସିଲେ ଓ କହିଲେ, “ତମ ଗାଁର ଲୋକେ ଯେପରି ଶାନ୍ତ ଓ ଆନନ୍ଦ ପାଇଛନ୍ତି, ଅନ୍ୟ ଗାଁର ଲୋକେ ବି ସେପରି ପାଇବା ଉଚିତ ନା ନୁହେଁ ?”

“ଉଚିତ ନିଶ୍ଚୟ !” ଗୋବିନ୍ଦ କହିଲେ ।

“ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ତେବେ ମୋତେ ବନ୍ଧୁ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ତ ? ସେଥିପାଇଁ ସାମାନ୍ୟ ଗୁରୁଜ ଓ କିଛି ପଢ଼ିବା ଲୋଡ଼ା । ପଦ ଲୋଭ ଆ'ନ୍ତା, ତେବେ ଗୁରୁଜ ଓ ପଢ଼ିବାର ପରିମାଣ ନିଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଦିଅନ୍ତି କାହିଁକି ? ଲୋକେ ତ ବହୁତ ବେଶି ଦିଅନ୍ତେ ! ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିବା ଉପରେ ଭୁବିଧାନ ?” ହଂସାନନ୍ଦଙ୍କ ସରଳ ଉତ୍ତରରେ ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କ ଶ୍ରେୟୋଦୟ ହେଲା ।

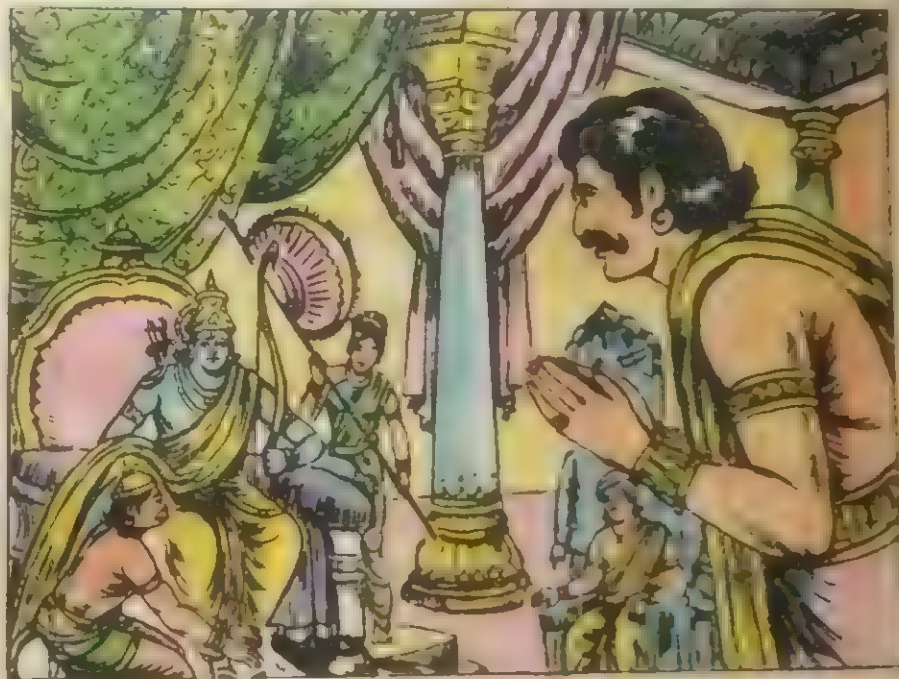

ବିକ୍ରମ ସମ୍ବତ ୨୦୮୩

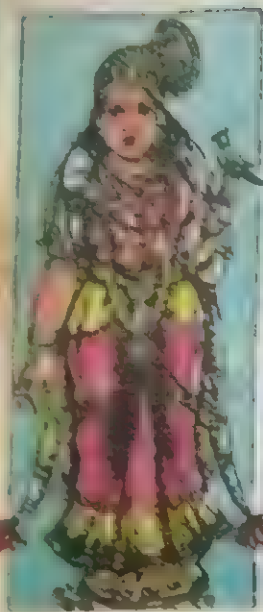
ଶ୍ରୀରାମ

ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ଅଯୋଧ୍ୟାରେ
ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପ୍ରାଧିପତ୍ୟରେ ତାଙ୍କ
ପୁରସ୍କାର ଦ୍ଵାରା ବହୁତ ଲୋକ
ଗାୟିତ ମୁଖି ପୁରୀ ପାଉଥିଲେ, ସେହି
ମୁଖି ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଶ୍ରୀରାମ
ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବୃତ୍ତିତ ହୋଇ କୁହାଯାଏ ।

ଲଙ୍କାରୁ ସୀତାଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ରାମ
ପେତେବେଳେ ଅଯୋଧ୍ୟା ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ
କଲେ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ସହ
ଆସିଥିଲେ ଉକ୍ତ ବିଭୀଷଣ ! ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର
ମୁଖି ପ୍ରତି ବିଭୀଷଣ ବିଶେଷ ଆକୃଷ୍ଟ
ହେବାର ଦେଖି ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ମୁଖିଙ୍କ
ତାଙ୍କୁ ଉପହାର ଦେଲେ ।

କେତେକ ଦିନେ କାନ୍ଦଣ ଯୋଗୁଁ
ମୁଖିଙ୍କୁ କେଉଁଠି ଦେଲେ ତଳେ ନ
ଥୋଇ ସିଧା ଲଙ୍କାରୁ ଦେଉଳିଆ
ଆକାଶକୁ ଉଠି । କିନ୍ତୁ କେନ୍ଦ୍ର
ଆକାଶ ଶ୍ରୀରାମ ଯେଉଁ ଲୋକେ
ମୁଖିଙ୍କ ତଳେ ଥୋଇ ଦେଲେ ।
ଥରେ ଥୋଇଦେବା ପରେ କିନ୍ତୁ ସେ
ଆଉ ତାଙ୍କୁ ଉଠାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

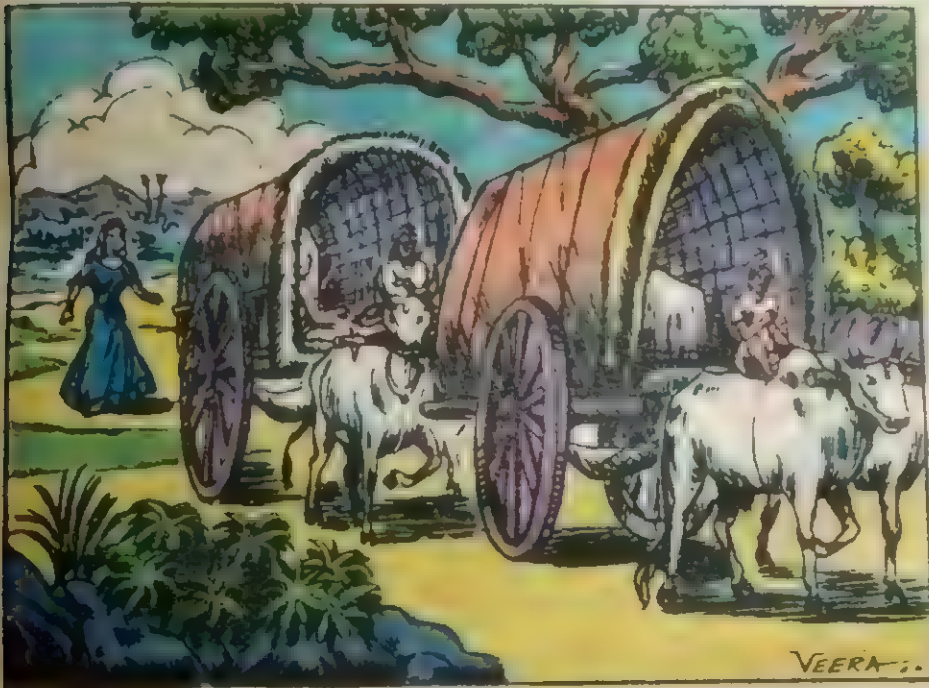
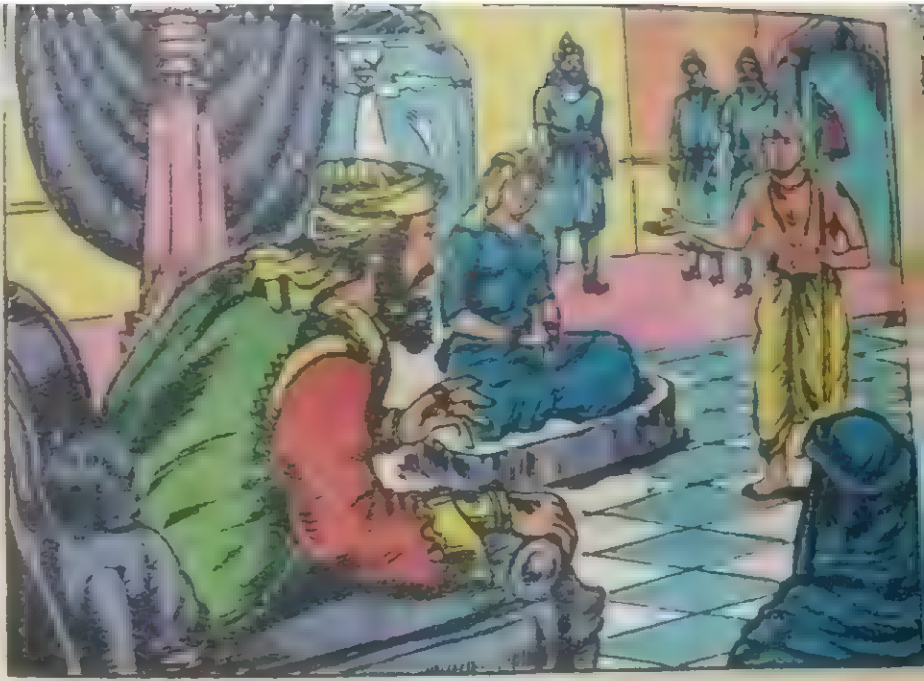
ଶ୍ରୀରାମାୟଣ ଉପସ୍ଥିତ ଯୋଗୁଁ
ଶ୍ରୀରାମ ଶ୍ୟାମ ହେଲେ । ସୁର ସୁର
ଧର ଏ ସ୍ଥାନରେ ଅବରତ ଭକ୍ତ
ସମାବେଶ ଘଟିଛି । ସେହି ଅସଂଖ୍ୟ
ଭକ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ଥିଲେ ଶେଷ
ଭାରତର ଶ୍ୟାମ ଭକ୍ତ-ନାଗ ଅମଳ ।
ସେ ମୂର୍ତ୍ତି ଭିତରେ ଦିନେ ଲୁଚି
ହୋଇଗଲେ ।

ମନ୍ଦିର ପ୍ରାଙ୍ଗଣ ନାନାଦି ସାଂସ୍କୃତିକ
କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ଖୋଲା । ଏହି
ପ୍ରାଙ୍ଗଣର ଏକ ମଣ୍ଡପ ଭିତରେ ମହାକବି
କବିନ୍ଦ୍ର ଦ୍ଵାରା ଶତାବ୍ଦୀରେ ତାଙ୍କ
ରଚିତ ତାମିଲ ରାମାୟଣ ପ୍ରାୟେ
ଦେଶର ଶ୍ରୋତାମଣ୍ଡଳ ଅନ୍ତରେ ପାଠ
କରିଥିଲେ ।

ଦ୍ଵାରାଶ୍ରମ ଶୋକଣ ଶତାବ୍ଦୀ ଭିତରେ
କଳିଙ୍ଗର ସୁଲତାନମାନେ ତାରମ୍ଭାର
ଶ୍ରୀରାମ ମନ୍ଦିର ଆକ୍ରମଣ କରି ଏହାର
ବହୁତ ଅନନ୍ୟ କରିଥିଲେ । ଥରେ
ଜଣେ ସୁଲତାନ୍ ମୂର୍ତ୍ତି ନେଇଯିବାକୁ
ଯୋଜନା କରିବାର ଡାକ୍ଷିଣାତ୍ୟରେ
ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଚୋରଣ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରି-
ଦେଇଥାନ୍ତି । ଅଗତ୍ୟା ସୁଲତାନ୍
ଅଞ୍ଚଳ ଚଳନ୍ତି ସୁମୋଦୁ ନେଇଗଲେ ।

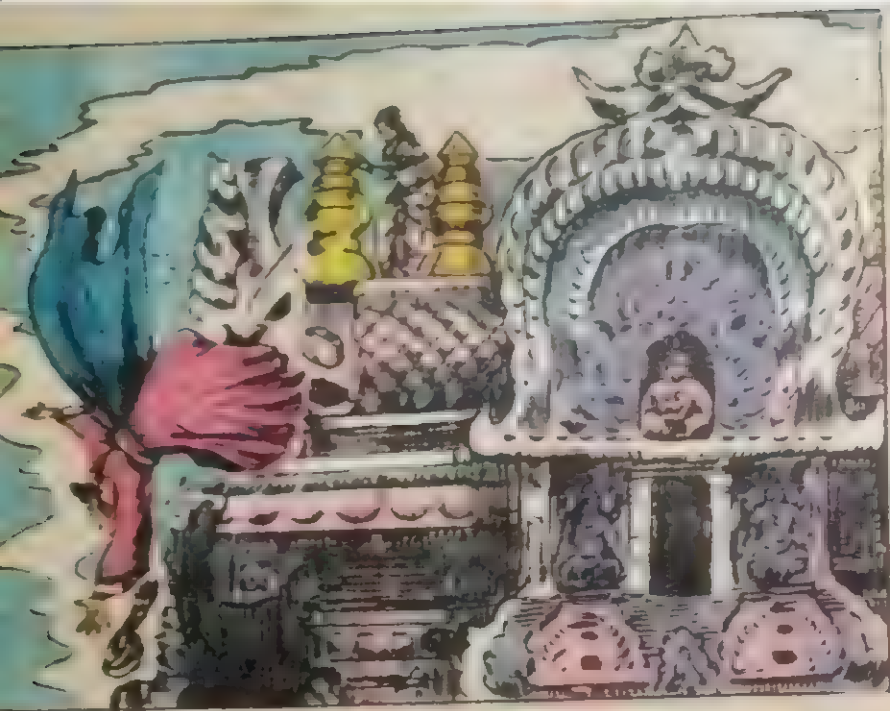
ଏଥିରେ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ ସହୁ ସମାନ୍ତର
ସୁଲତାନ୍‌ଙ୍କୁ ପାଇ ରେଟିଲେ । ଏହି
ମହାସୁରୁଷଙ୍କ ବ୍ୟଥିତ ଓ ବିରୁଦ୍ଧରେ
ମେଲିତ ହୋଇ ସୁଲତାନ୍ ତାଙ୍କୁ
ଚଳନ୍ତି ପ୍ରତିମାକୁ ନେଇଯିବାରେ ବାଧା
ଦେଲେ ନାହିଁ । କଲବାନର ଦମ୍ଭ
ଉପରେ ଏହା ହେଲା ଭକ୍ତର ବିଜୟ ।

କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ବ୍ୟାପାର
ଘଟିଲା । ସୁଲତାନ୍‌ଙ୍କ କନ୍ୟା ସେ
ଚଳନ୍ତି ପ୍ରତିମାକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭଲ
ପାଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ସେ
ପ୍ରତିମାକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଶ୍ରୀରଙ୍ଗମ୍,
ଯାଏ ଆସିଲେ । ସେହି ଅସାଧାରଣ
ଭକ୍ତ ସୁବର୍ଣ୍ଣର ସ୍ତମ୍ଭରେ ଶ୍ରୀରଙ୍ଗମ୍,
ମନ୍ଦିରରେ କିନ୍ତୁ ମୁସଲମାନ ପୂଜା ବ୍ୟୁ
ପ୍ରଚଳନ କରୁ ପାଇଛି ।

ଅରେ ମନ୍ଦିରର ଜଣେ ଦେବଦାସୀ
ଗୋଟିଏ ଶତପନ୍ଥର ମନ୍ତ୍ରଣା ଶୁଣିପାରୁ ।
ସୁଲତାନ୍‌ଙ୍କର ଜଣେ ସେନାପତି ମନ୍ଦିର
ଲୁଣ୍ଠନ ଓ ଧ୍ବଂସ କରିବାର ଯୋଜନା
କରୁଥାଏ । ସେ ସେନାପତି ଭକ୍ତ
ଦେବଦାସୀ ପ୍ରତି ବହୁତ ଅନୁରକ୍ତ ଥିଲା ।

ଦେବଦାସୀ ଜଣକ ସେ ସେନାପତିକୁ
କିଛି ଗୋପନ ସମ୍ପଦ ଦେଖାଇ ଦେବ
ବୋଲ କହୁ ମନ୍ଦିରର ଅନ୍ୟତମ ଶିଖର
ଉପରକୁ ନେଇଗଲା । ସେଠାରେ
ଗୋଟିଏ ପଥର ଅଳ୍ପ ଝିରି ରହିଥାଏ ।
ଜିଜ୍ଞାସୁ ଭିତର କରି ଦେବଦାସୀ
ସେନାପତିକୁ ସେ ପଥର ଉପରକୁ
ନେଇଯାଇ ତଳକୁ ଠେଲିଦେଲା ।
ସେନାପତି ମଲା ।

ସାତ ପ୍ରାଚୀର ଭିତରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏ
ବିଶାଳ ମନ୍ଦିରର ସ୍ଥାପତ୍ୟ ଅତି
ମନୋହର । ସହସ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥ ମଣ୍ଡିତ ଏକ
ବିଶାଳ କଥା ରହିଛି । ତହିଁ ଭିତରେ
ଅସଂଖ୍ୟ କଳାକୃତି ! ମନ୍ଦିରର ବିମାନର
ଆବୃତ ଶୈଳୀର ଭଳି ।

ଶ୍ରୀରଙ୍ଗମ୍ ମନ୍ଦିରରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼
ପଦ୍ମ ଦେଇ ବୈକୁଣ୍ଠ ଏକାଦଶୀ ।
ଦେବୀ ଏକାଦଶୀ ପୋଗମାୟାଙ୍କର
ଏକ ଅଂଶ । ସେ ମୁଗ୍ଧ ରାଗସବୁ ବଧ
କରିଥିଲେ । ସେ ରାଗସବୁ-କଥନ
ବିବସରେ ଏକ ବିଶେଷ ଉତ୍ସବ
ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ ।

ଶାପେ ବର

ଦ୍ଵାମଳସୁର ସହରୁ ଅଳ୍ପ ଦୁରରେ ଶ୍ରାବଣୀ ଗ୍ରାମ । ସେ ଗାଁରେ ପାଖାପାଖି ରହୁଥିଲେ ରବି, ସୁନାଲ ଓ ହରିଦାସ । ସୁନାଲ ଘର ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ଘରର ମଝିରେ ।

ସେ ଭଜନଶ୍ରୀ ଗୋଟିଏ ଦୁର ଗାଁରୁ ଉଠି ଆସି ସେଠାରେ ନୂଆ କରି ଘର ତୋଳିଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ଉଠି ଆସିବାର କାରଣ ସେମାନଙ୍କ ମୂଳ ଗାଁ ବନ୍ୟାରେ ଭାସିଗଲା । ସେଠି ରହିବା ନିରାପଦ ନୁହେଁ ବୋଲି ସେ ଗାଁର ସବୁ ଲୋକ ଭଲ ଭଲ ସ୍ଥାନକୁ ଉଠିଗଲେ ।

ରବି ଓ ହରିଦାସ ସାଧାରଣ ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକ । କେବେ ସୁନାଲର ବାପା ଛୋଟିଆ ଜମିଦାରଟିଏ ଥିଲେ । ସୁନାଲ ବେଳକୁ ଜମିଦାର ଉଠି ଯାଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ସେ ଜମିଦାର ଭଳି ବ୍ୟବହାର କରୁଥାଏ ।

ସେମିତି ପୋଷାକ ପିନ୍ଧୁଥାଏ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କଲ କରୁଥାଏ ।

ପାଖାପାଖି ଘର ହୋଇଥିବାରୁ ଭଜନେ ମିଳିମିଶି ଚଳିବେ, ଏହାହିଁ ଆଶା କରାଯାଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସୁନାଲର ବ୍ୟବହାର ଯୋଗୁଁ ତାହା ସମ୍ଭବ ହେଲା ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ରବି ଓ ହରିଦାସ ଭିତରେ ବେଶ୍ ସନ୍ତାପ ଥାଏ ।

ସୁନାଲ ଭାଷଣ ଶଳ ପ୍ରକୃତିର ଯୁବକ । କଳା ତକରାଳ ନ କଲେ ଦିନଟି ବୃଥା ଗଲେ ବୋଲି ସେ ମନେ କରେ । ରବି ଓ ହରିଦାସ ତ ପାଖରେ ଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଟିଡାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବାରେ ସେ ଅନେକ ସମୟ ବ୍ୟୟ କରୁଥାଏ । ଥରେ ଥରେ ରବି ତା' ସହ ଶେଢ଼ା କରୁଥାଏ । କିନ୍ତୁ ହରିଦାସକୁ ସେ କେବେହେଲେ ରଗାଇ ପାରେ ନାହିଁ ।

“ଆପଣା ହସ୍ତେ କହା ହେଉ, କେ ତା'ର ଅଛି ପ୍ରତିବାଦୀ !”

ମଝିରେ ମଝିରେ ରବି ହରିଦାସକୁ କହେ,
“ଭାଇ ! ସୁନାଲର ଦୁଷ୍ଟାମି ଆଉ ସହ
ହେଉନାହିଁ । ଗୁଲ, ଆମେ ଦୁହେଁ ମିଶି ତାକୁ
ପାନେ ଦେବା ।”

ହରିଦାସ ହସି ଦେଇ କହେ, “ଭୁଲିବା
ହେଲା କୁକୁରର ପ୍ରକୃତି । ତା’ ବୋଲି କ’ଣ
ଆମେ ଭୁଲିବା ? ଆମେ ତୁମ୍ଭ ରହିବା । ସେ
ବଳେ ବଳେ ଆମଠୁଁ ଉତ୍ସାହ ନପାଇ ତୁନି
ପଡ଼ିବ ।”

ରବି ହରିଦାସର ଜ୍ଞାନକୁ ଚାରିପଟ୍ କରେ,
କିନ୍ତୁ ତା’ ମନ ମାନେ ନାହିଁ । ସୁନାଲ ତା’
ନିଜ ଘରର ଅଳିଆତକ ନେଇ ରବି ଘର
ସାମ୍ନାରେ ଥୋଇ ଦିଏ । ଦିନେ ରବି

କ’ଣ କଲ ନା ତା’ ନିଜ ଘରର ଅଳିଆ
ଏବଂ ସୁନାଲ ଥୋଇଥିବା ଅଳିଆ ସବୁତକ
ନେଇ ତୁମ୍ଭତୁମ୍ଭ ହରିଦାସ ଘର ଆଗରେ
ଥୋଇ ଦେଲା । ସୁନାଲ ସେ କାମ କରିଛି
ଭାବି ହରିଦାସ ସୁନାଲ ସହ ଝଗଡ଼ା କରିବ,
ଏଇଆ ଥିଲା ତା’ର ମତଲବ୍ । କିନ୍ତୁ ଦେଖିବା
ବେଳକୁ ହରିଦାସ ନୀରବରେ ସବୁତକ
ଅଳିଆ ନେଇ ଯାଇ ଦୂରରେ ଥିବା ଅଳିଆ
ଗଦାରେ ପକାଇଦେଇ ଆସିଲା । ରବି
ପଚାରିବାରୁ କହିଲା, “ଆରେ ଭାଇ, ମୋ
ଘରର ଅଳିଆତକ ନେଇଯାଇ ଦୂରରେ
ଫୋପାଡ଼ିବାକୁ ଯେତକ ସମୟ ଲାଗିଥାନ୍ତା,
ଏ ସମୟାୟୁ ଅଳିଆ ଦୂରେଇ ଦେବାକୁ ବି
ସେତକ ସମୟ ଲାଗିଲା । ମୁଁ ଏବେ ଏ ପାଇଁ
କାହା ସହ କଲି କରିବାକୁ ଯିବି କାହିଁକି ?”

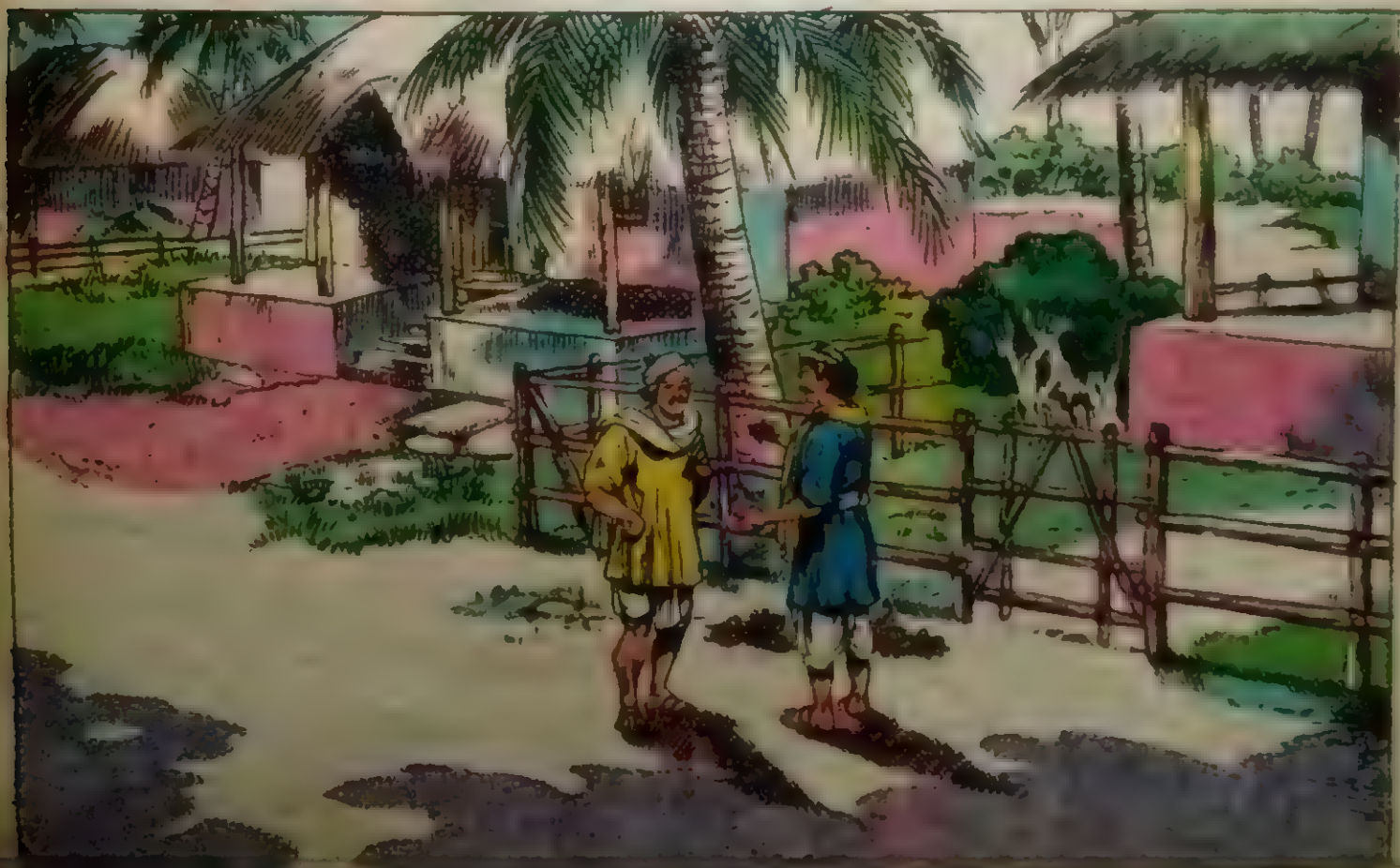
ସୁନାଲ ଗୀତ ବାଜି ରବି ଓ ହରିଦାସକୁ
ଚିଡ଼ାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ । ତାହା ରବିକୁ
ଅସହ୍ୟ ଲାଗେ । ସେ ହରିଦାସ ପାଖରେ
ଅଭିଯୋଗ କଲେ, ହରିଦାସ କହେ, “ଆମେ
ବରଂ ଏମିତି ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ଥ ରହିବା,
ଯାହା ଦ୍ଵାରା ସୁନାଲ କ’ଣ କହୁଛି ନ କହୁଛି
ସେଥିପ୍ରତି ଆମର ମୋଟେ ଧ୍ୟାନ ଯିବନାହିଁ ।”

ଦୁହେଁ ସହରରେ ଗୋଟିଏ ବେପାର
କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ । ରବି ପାଖରେ
ଟଙ୍କା ଥିଲା । ହରିଦାସ ପାଖରେ ନଥିଲା ।
ହରିଦାସ ସହରର ଗୋଟିଏ ସମବାୟ

ଅନୁଷ୍ଠାନରୁ ଟଙ୍କା କରଜ ଆଣିବାକୁ ଗଲା ।
 ସେମାନେ ତାକୁ ଦୁଇଦିନ ପରେ ଆଣିବାକୁ
 କହିଲେ । ଦୁଇଦିନ ପରେ ଯେତେବେଳେ
 ହରିଦାସ ଗଲା, ସେମାନେ ତାକୁ ବିନା
 ଦ୍ଵିଧାରେ ଟଙ୍କା ଦେଇ ଦେଲେ । ବେପାର
 ଆରମ୍ଭ ହେଲା ।

ସେ ଦୁହେଁ ବେପାର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା
 କରୁଛନ୍ତି ଜାଣି ସୁନାଲ ସେମାନଙ୍କୁ ବହୁତ
 ଥଟ୍କା କଲା । ସେମାନେ ବେପାରରେ ଠକି
 ହୋଇଯିବେ ବୋଲି ତା'ର ଦୃଢ଼ ଧାରଣା
 ହୋଇଥାଏ । ନିଜେ ଯେ କିଛି କରେ ନାହିଁ
 ଓ ତେଣୁ ଧିରେ ଧିରେ ଜମିଦାର ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରରୁ
 ମିଳୁଥିବା ଟଙ୍କାତକ ଶେଷ ହୋଇ ଆସୁଥାଏ,
 ସେ ପାଇଁ ତା'ର ଶୋଚନା ନଥିଲା ।

ଦୁଇ ନେତୃତ୍ଵ ଭିତରେ ଦୁହେଁ ଗେପ ଚାଲେ
 ଏତେ ଲାଭ କଲେ ଯେ ନିଜ ନିଜର ଘରୁ
 ମାଟି ଭର ଛୁନରେ ମେମଲେ ଛୋଟ ଛୋଟ
 ଦୁଇଟି କୋଠା ବନାଇଲେ । ମଝିରେ
 ସୁନାଲ ତା'ରୁ ଉପାଦେଇ ଉଠିଥାଏ । ଅବଶେଷେ
 ଏ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯୋଗୁଁ ହଠାତ୍ ତା' ମୁଣ୍ଡ
 ଖରାପ ହୋଇଗଲା । ସେ ଦିନେ ରାତ୍ରୀ ମଝିରେ
 ଚିତ୍କାର କରିବାର ସମସ୍ତେ ଦେଖିଲେ ।
 ସେଦିନ ହାଟ ପାଲ । ଗାଁ ଗଣ୍ଡାରୁ ଯେତେ
 ଅନେକ ଲୋକ ଆସିଥାନ୍ତି, ସହରରୁ ବି
 ସେମିତି କିଛି ଲୋକ ମଫସଲ ହାଟରୁ ସକଳ
 ପନିପରିବା କଣିକାକୁ ଆସିଥାନ୍ତି । ସେମାନେ
 ସମସ୍ତେ ସେଠାରେ ସୁନାଲକୁ ଘେରି ଯାଇ
 ରଙ୍ଗ ଦେଖୁଥାନ୍ତି ।

ସୁନାଲ କହୁଥାଏ, “ଜନବର୍ଷ ତଳେ ଗୋଟାଏ ଭଣାସ ଆସି ଏଠି ଥିଲାଲ ଲେକ କିଏ ବୋଲି ପଚାରିଲ । ମୁଁ ଭଣାସକୁ ହରିଦାସ ଘର ଦେଖାଇ ଦେଇ କହିଲି କି ତା’ ଘରେ ବହୁତ ସୁନା ରୂପା ଅଛି । ଲେକଟା କିନ୍ତୁ ତା’ ଘରକୁ ନଯାଇ ଫେରିଗଲା ।”

ସୁନାଲ ଏତକ କହିବା ମାତ୍ରେ ଗୁଡ଼ ଉତରୁ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲେକ ହରିଦାସ କାନରେ କହିଲେ, “ମୁଁ ସମବାୟ ସମିତି ତରଫରୁ ତମ ଅବସ୍ଥା ବୁଝିବାକୁ ଛଦ୍ମବେଶରେ ଆସିଥିଲି । ଏ ଲେକ ତମ ଘରେ ବହୁତ ସୁନାରୂପା ଅଛି ବୋଲି କହିବାରୁ ଆମେ ତମକୁ ବିନା ଦ୍ଵିଧାରେ ଗଣ ଦେଲୁ ।”

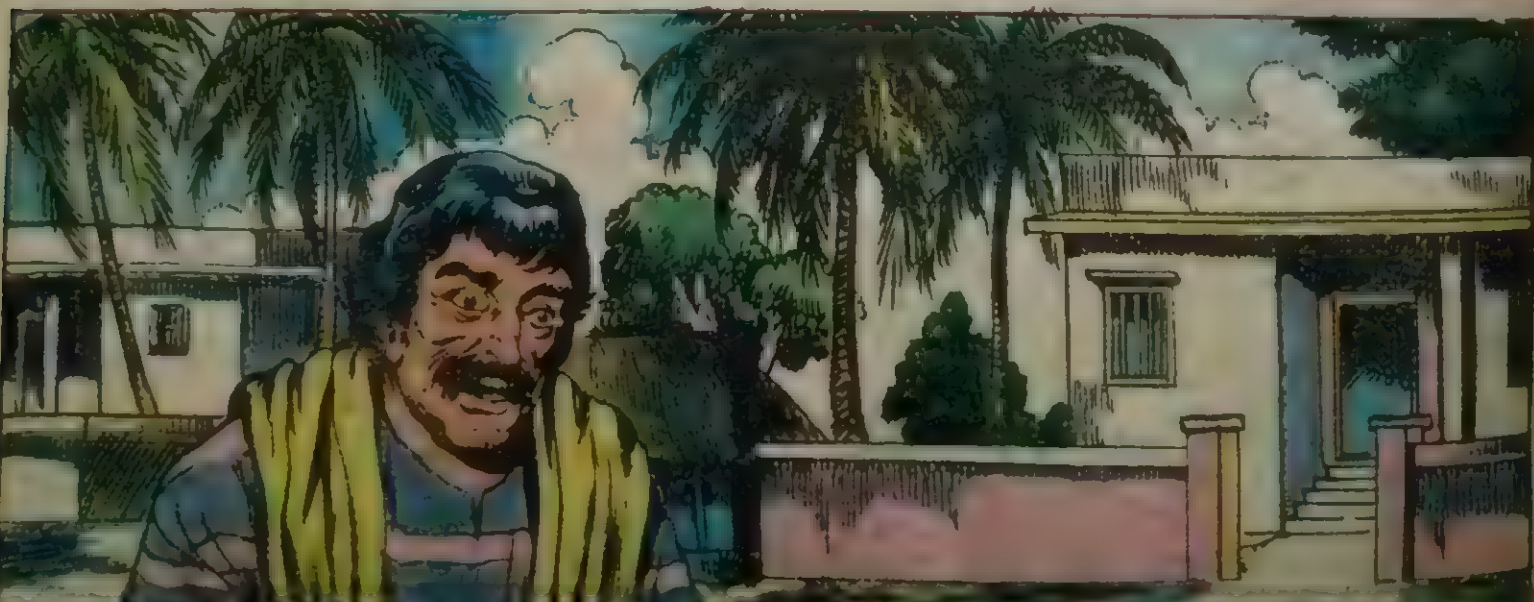
ସୁନାଲ ତେଣେ ଚିତ୍କାର କରି କହୁଥାଏ, “ସେହିନ ଜଣେ ଧୋବଧାଉଳିଆ ଭଦ୍ରଲେକ ରବି ଘରକୁ ଦେଖାଇ ସେ ଘରେ କିଏ ରହନ୍ତି ପଚାରିବାରୁ ମୁଁ କହିଲି କି ସେ ଘରେ ଜଣେ ବସନ୍ତ ରେଣି ଅଛି । ସାବଧାନ ! ରାତରେ

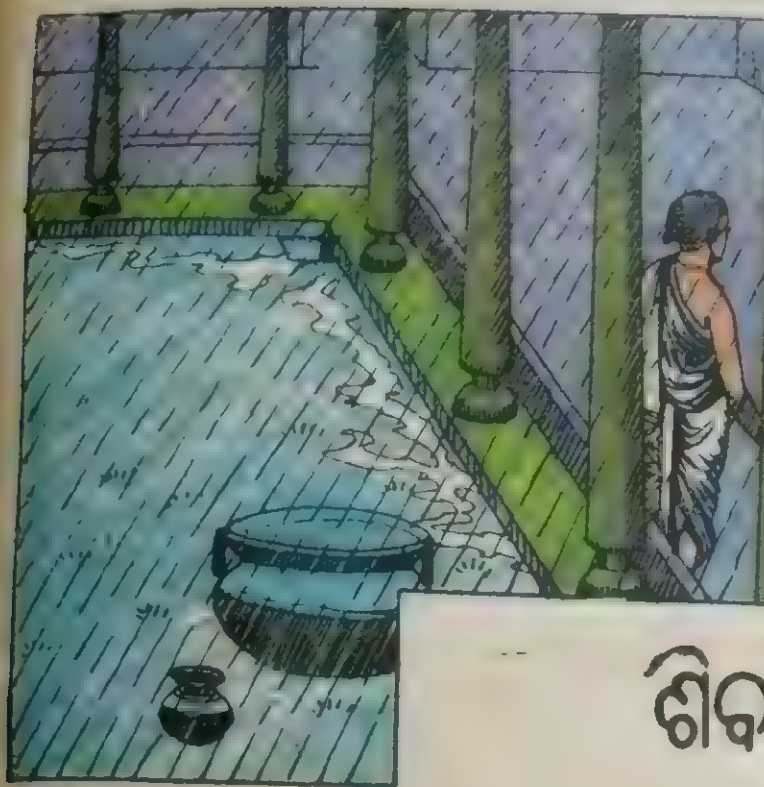
ଦେଖିବା ବେଳକୁ ମୋ ଘରୁ ଚୋର ହୋଇ ଯାଇଛି । ସେ ଧୋବଧାଉଳିଆ ନିଶ୍ଚେ ଚୋର ! ରବି ଘରୁ ଲେକଟା ଚୋର କରିଥିଲା । ବସନ୍ତ ଡେଇଁବ ବୋଲି ଡରରେ ସେ ଘରକୁ ଲେ ନାହିଁ । ପଚିଲ ମୋହର ଘରେ । ଚୋରଟା ଯାହା ମଲ ନାହିଁ !” ସୁନାଲ ଚିତ୍କାର କରୁଥାଏ ।

ସୁନାଲ ନିଜ କପାଳକୁ ନିନ୍ଦୁଥାଏ ଓ ପାଟି କରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅଭିସମ୍ପାତ ଦେଉଥାଏ । ତା’ର ସମ୍ପର୍କିୟ ଲୋକମାନେ ଆସି ତାକୁ ଉଡ଼ି ନେଇଗଲେ ।

ହରିଦାସ ଓ ରବି ବୁଝିଲେ ଯେ ସୁନାଲ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅସୁସ୍ଥା ଭାବ ଯୋଗୁଁ ଯାହାକୁ ଯାହା କହିଥିଲା, ସେସବୁ ସେମାନଙ୍କ ଉପକାରହୀନ କଲା !

“ବୁଝିଲ, ସେ ବାସ୍ତବିକ ପାଗଳ ହୋଇ ନାହିଁ । ଖାଲି ଇର୍ଷା ଯୋଗୁଁ ପାଗଳ ଭଳି ବ୍ୟବହାର କରୁଛି ।” ହରିଦାସ ରବିକୁ ବୁଝାଇ ଦେଲା ।

ଶିବଲୀଳା

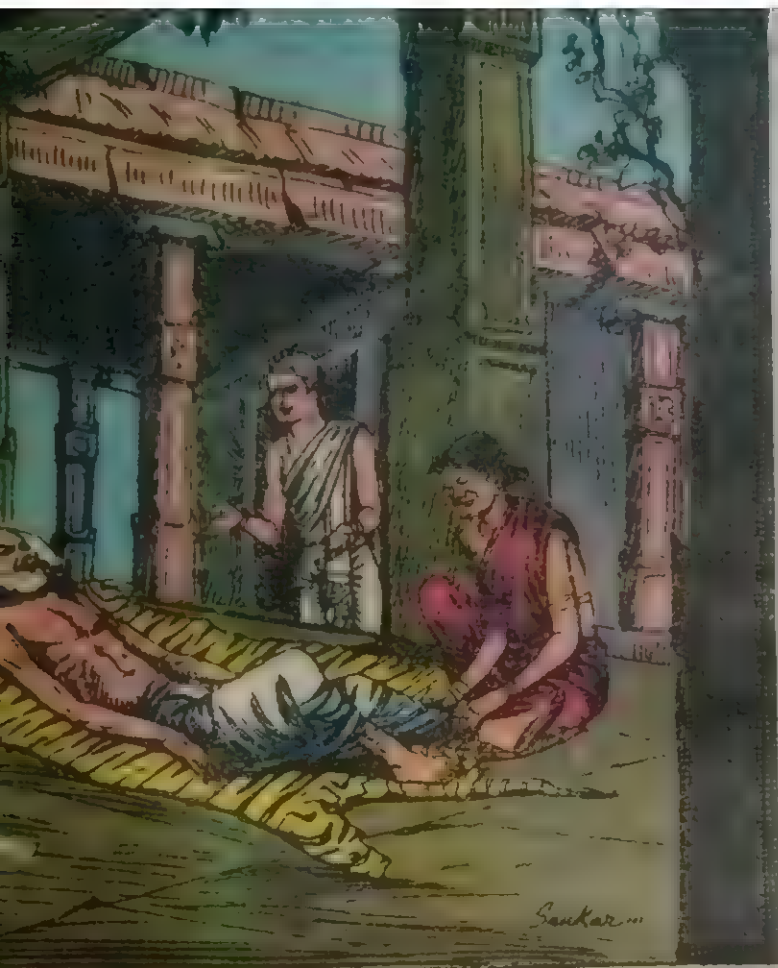
ପ୍ରାବତୀ ଯେତେବେଳେ ଭକ୍ତ ଚିତ୍ତଚୋଣ୍ଡକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କଲେ ସେତେବେଳେ ଶିବ ଅନୁକୁଳ ସମୟ ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ କହିଲେ । ଏଣେ ଶିବ ଇନ୍ଦ୍ରକୁ କହିଲେ ବହୁଦିନ ଧରି ବର୍ଷା କରିବାକୁ । କାହିଁପୁରରେ ଏକୋଇଶ ଦିନ ଧରି ବର୍ଷା ହେଲା । ବାଲିଶ ଦିନରେ ବର୍ଷା ବନ୍ଦ ହେଲା । ଚିତ୍ତଚୋଣ୍ଡ କିନ୍ତୁ ସବୁଦିନେ ଶିବଭକ୍ତ ଅତିଥିକୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଉଥାଏ । ଗୋଟିଏ ଦିନ ମଧ୍ୟ ଭକ୍ତ ଆସିବାରେ ଭଣା ନ ଥାଏ ।

ଏଣେ ଖାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ସରି ଆସୁଥାଏ । ବର୍ଷା ଯୋଗୁ ସେ ବାହାରକୁ ଯାଇପାରୁ ନଥାଏ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିଦିନ ନିହାତ ପକ୍ଷରେ ଜଣେହେଲେ

ଶିବଭକ୍ତ ଖାଇଲେ ତା'ପରେ ଚିତ୍ତଚୋଣ୍ଡ ନିଜେ ଖାଦ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରେ । ସେଦିନ କେହି ଭକ୍ତ ଆସିଲେ ନାହିଁ । ସେ ଘରୁ ବାହାର ଗସ୍ତାଗଳିରେ ଶିବଭକ୍ତ ଖୋଜୁଥାଏ ।

ଅନେକଦୂର ଯାଇ ସେ ଗୋଟିଏ ଗଛ-ପାଖରେ ଏକ ଭଙ୍ଗା ଘର ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ନିପଟ ବୁଢ଼ା ଓ ବୁଢ଼ୀକୁ ଦେଖିଲା । ବୁଢ଼ା ବାଘଛଲା ଉପରେ ଶୋଇଥାଏ । ବୁଢ଼ୀ ତା' ଗୋଡ଼ ଘସି ଦେଉଥାଏ । ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ ହେତୁ ବୁଢ଼ୀ ଦେଖିପାରୁ ନଥାଏ ।

ହାବସ୍ତବରୁ ଚିତ୍ତଚୋଣ୍ଡ ବୁଝିଲା କି ଏମାନେ ଶିବଭକ୍ତ । ନିକଟକୁ ଯାଇ କହିଲା, "ଆଜି ଆପଣ ଦୁଇଜଣ ମୋ ଘରେ ଅତିଥି ହୋଇ ମୋତେ କୃତାର୍ଥ କରନ୍ତୁ ।"

ବୁଦ୍ଧ କହିଲା, “ପୁଅ, ବର୍ଷେ ଦେଲା ମୁଁ ନିରାହାରରେ ରହି ଶିବଙ୍କ ପାଇଁ ତପସ୍ୟା କରୁଛି । ସେ ବ୍ରତର ସମାପ୍ତି ନରମାଂସ ଦ୍ଵାରା ହିଁ ସମ୍ଭବ । ସେ ମନୁଷ୍ୟ ବ୍ରାହ୍ମଣ, କ୍ଷତ୍ରିୟ ବା ବୈଶ୍ୟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ସେ ମନୁଷ୍ୟ ଅଳ୍ପ ବୟସର ହେବା ଦରକାର ଓ ତାକୁ ତା’ ମାତାପିତାହିଁ ହାଣି ସେହି ମାଂସ ରନ୍ଧା ମୋତେ ଖାଇବାକୁ ଦେବେ । ତା’ଛଡ଼ା ଖାଇବା ବେଳେ ସେହି ମନୁଷ୍ୟର ପିତା ମଧ୍ୟ ଆମ ସହିତ ବସି ସେହି ମାଂସ ଭୋଜନ କରିବ ।”

“ମହାଶୟ, ମୋ ନାମ ଚରୁଚୋଣ୍ଡ । ମୋର ବ୍ରତ ହେଉଛି ଶିବଭକ୍ତର ବ୍ରତ

ପୁରଣ କରିବା । ଆପଣଙ୍କ ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ସବୁ ପୁରଣ ହେବ । କୃପା କରି ଦେବନ ପାଇଁ ମୋ ଘରକୁ ଆସନ୍ତୁ ।” ଚରୁଚୋଣ୍ଡ କହିଲା ।

“ତମେ ତ କଥା ଦେଇଦେଲୁଁ ଯେ ମୋର ବ୍ରତ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବ । କିନ୍ତୁ ମନେରଖ ଏହି ସର୍ତ୍ତକୁ ତୁମ ପତ୍ନୀ ମଧ୍ୟ ମାନିନେବା ଉଚିତ୍ ।” ବୁଦ୍ଧ କହିଲା ।

ଚରୁଚୋଣ୍ଡ ଚରୁଚୋଣ୍ଡ ଘରକୁ ଫେରି ପତ୍ନୀକୁ ସବୁକଥା କଣାଇଲା । ପତ୍ନୀ ସେଥିରେ ସନ୍ତୋଷ ହେଲା ।

ଇତିମଧ୍ୟରେ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଶିବ ଚରୁଚୋଣ୍ଡର ଘର ଶିରିଆଲ୍ ର ପାଠଶାଳାରେ ପହଞ୍ଚି ତାକୁ କହିଲେ, “ଦେଖ ପୁଅ, ତୋ ପିତା ବଡ଼ ଦୁଷ୍ଟ ଓ ନିଷ୍ଠୁର । ସେ ଜଣେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କଥା ଦେଇଛି ତୋତେ ମାରି ତୋ ମାଂସ ରନ୍ଧି ତାକୁ ଖାଇବାକୁ ଦେବ । ତେଣୁ ତୁ ଏଠାରୁ ଲାଜ ଶୀଘ୍ର ଦୂରକୁ ପଳାଇ ଯା ।

“ମହାଶୟ, ଆପଣଙ୍କ କଥା ତ ମୋତେ ଖୁବ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଲାଗୁଛି । ଶାସ୍ତ୍ର ବଳେ ଅଛି, “ପରୋପକାରାର୍ଥମିଦଂ ଶ୍ଵରମ୍” । ତା’ହେଲେ କ’ଣ ଆପଣଙ୍କ ବଗ୍ଢ଼ରେ ଦଧି ଓ ଶିବ ପ୍ରଭୃତ ଅନ୍ନମା ଥିଲେ ?” ବାଳକ ଶିରିଆଲ୍ କହିଲା ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ଚରୁଚୋଣ୍ଡ ଫେରି ଜାଣି ଘରକୁ ଫେରି ଆସି ବୁଢ଼ାକୁ କାନ୍ଦିଲେ

ବସାଇଲା ଓ ଅନ୍ଧ ବୁଢ଼ୀର ହାତ ଧରି ଚାଲି ଚାଲି ଆସି ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲା ।

ବାପା ମା' ଦୁହେଁ ଶିରିଆଲ୍‌କୁ ସ୍ଥାନ କରାଇ ଦିବ୍ୟ ଅଳଙ୍କାର ଓ ବସନ ସବୁ ପିନ୍ଧାଇଲେ ଏବଂ କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ, ଶିବ-ଭକ୍ତଙ୍କର ଆଦାର ହେବାପାଇଁ ତୁ ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।”

“ପ୍ରସ୍ତୁତ ପିତା । ମୁଁ ଆନନ୍ଦର ସହଚର ସେହି ପରମ ମହର୍ଷିଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରୁଛି । ଏହାଠାରୁ ବଳି ପୁଣ୍ୟ କର୍ମ ଆଉ କ’ଣ ଅଛି ?” ବାଳକ ଶିରିଆଲ୍ କହିଲା ।

ତା’ପରେ ଚରୁଚୋଣ୍ଡ ଓ ତା’ର ସ୍ତ୍ରୀ ଶିବ ନାମ କହି କହି ସେହି ଭୟଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ

କେଷ କଲେ । ପରେ ମେଘ ମା’ସ ବନ୍ଧୁ ଅବସ୍ଥାକୁ ପରାସ୍ତଲେ । ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ବୁଢ଼ା କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ ଚରୁଚୋଣ୍ଡ, ତୁ ଓ ତୋ ପୁଅ ଆସ ଆମ ସହଚର ଖାଇବ ।”

ପ୍ରଥମେ ଚରୁଚୋଣ୍ଡ କହି ବୁଢ଼ିପାଣି ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ କହିଲା, “ପୁଅ ତ ଏବେ କୁଆଡ଼େ ନାହିଁ । ଆପଣ ଖାଇବା ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ ।”

ବୁଢ଼ା କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ, ତୋ ସ୍ତ୍ରୀକୁ କହ, ତୋ ପୁଅର ନାମ ଧରି ଉକ ସ୍ତରରେ ଡାକୁ । ଯେଉଁଠି ଥିବ ଆସିବ । ସେ ନ ଆସିଲେ ଆମେ କପରି ଖାଇବା ?”

ଚରୁଷଣାର ଚରୁଚୋଣ୍ଡର ପତ୍ନୀ ଡାକ କହିଲା, “ଶିରିଆଲ୍, ବାପା ତୁ କେଉଁଠି ଅଛୁ ଆସ ।” ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ବାହାରୁ କୁଆଡ଼େ ଶିରିଆଲ୍ ଦୌଡ଼ ଦୌଡ଼ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ।

ପୁଅକୁ ଦେଖି ଚରୁଚୋଣ୍ଡ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲା । ତା’ପରେ କ’ଣ ଦେଖିଲା ? ଦେଖିଲା ବୁଢ଼ାବୁଢ଼ୀଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ସେଠାରେ ବିରାଜମାନ ହୋଇଛନ୍ତି ସ୍ୱୟଂ ପରମେଶ୍ୱର ଓ ଦେବୀ ପାର୍ବତୀ । ସେମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସନ୍ନତା ପୂର୍ବକ ଚରୁଚୋଣ୍ଡ ଓ ତା’ର ପରିବାରକୁ ଆଶୀର୍ବାଦ କଲେ ଓ ଚରୁଚୋଣ୍ଡର ପୂର୍ବଜନ୍ମ ବୃତ୍ତନ୍ତ ଶୁଣାଇଲେ ।

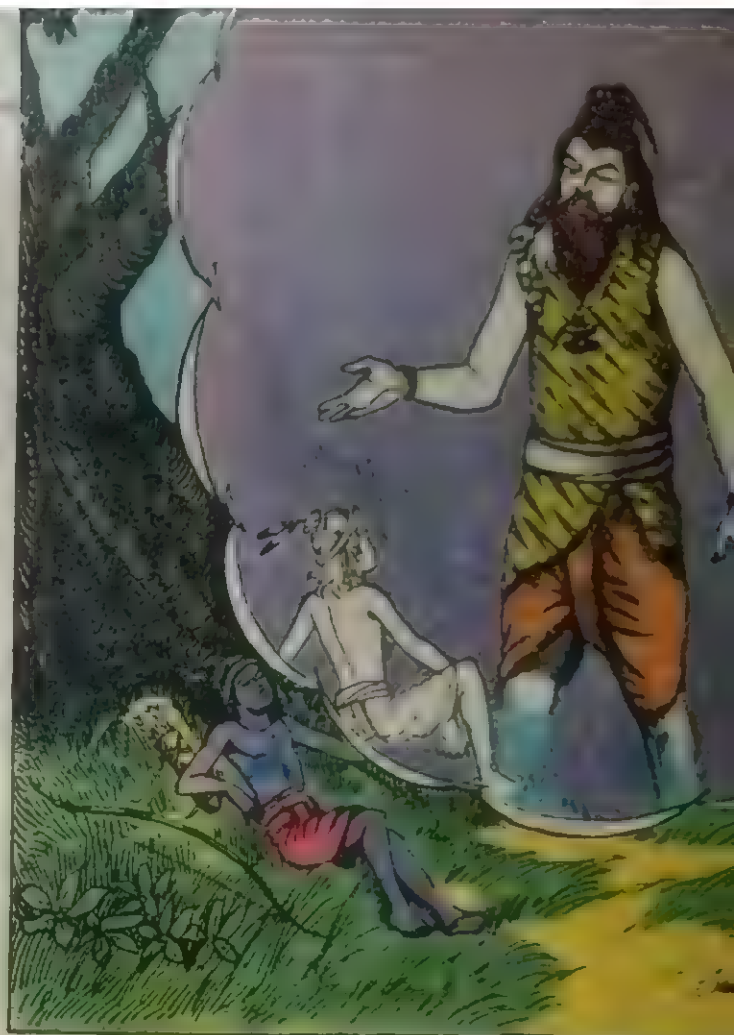
ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟରେ ଏକ ବରଷ କଟାଇ ପ୍ରଦେଶ ଥିଲା । ସେଥିରେ

କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଗ୍ରାମ ଓ ଛୋଟ ଛୋଟ ନଗର
ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ଜଣେ ଶବର ରାଜା ମଧ୍ୟ ଥିଲେ ।
ନଗରର ନାମ ଥିଲା ଭଦ୍ରମୁଖ । ଶବରମାନେ
ଶିକାର କରି ଓ ଗୁପ୍ତବାସ କରି ପେଟ
ପୋଷୁଥିଲେ ।

ଶବର ରାଜାଙ୍କ ନାମ ଥିଲା ନାଥନାଥ ।
ତାଙ୍କର ଥିଲେ ତନ୍ତ୍ରୀ ନାମରେ ରାଣୀ ଓ
ତଳତଳ ନାମରେ ଗୋଟିଏ ପୁଅ । ତଳତଳ
ଧନୁବିଦ୍ୟାରେ ଥିଲେ ପାରଙ୍ଗମ । ବୟାଳିଶ
ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସେ ସକଳ ପ୍ରକାର ଧନୁବିଦ୍ୟାରେ
ସିଦ୍ଧି ଲାଭ କଲେ । ଉଚ୍ଚଯାଉଥିବା ପକ୍ଷୀକୁ
ମଧ୍ୟ ସେ ଡାର ମାର ଶସାଇ ପାରୁଥିଲେ ।

ଥରେ ପ୍ରଜାମାନେ ରାଜାଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ
କଲେ ଯେ ଯୁବରାଜକୁ ନେଇ ଶିକାର
କରିବାକୁ ଯିବେ । ରାଜା ବନ୍ଧୁ ବନ୍ଧୁ ସୈନ୍ୟ,
କୁକୁର, ଖାଦ୍ୟସାମଗ୍ରୀ ଓ ଘୋଡ଼ା ଆଦି
ସବୁ ଦେଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଶିକାର କରିବାକୁ
ପଠାଇଲେ । ସେମାନେ ଜଙ୍ଗଲରେ ତମ୍ବୁ
ପକାଇ କିଛିଦିନ ଧରି ଶିକାର କରୁଥା'ନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ଶିକାର ପଛରେ ଦୌଡ଼ ଦୌଡ଼
ତଳତଳ ଛାନ୍ଦ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ଗଛ ଛାଇରେ
ଶୋଇ ପଡ଼ିଥା'ନ୍ତି । ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲେ ଜଣେ
ମହାପୁରୁଷ ମଣ୍ଡରେ ଇନ୍ଦ୍ର, ବ୍ୟାଘ୍ରଦେବ ଆଦି
ପିନ୍ଧିଥା'ନ୍ତି, ଆସି ତଳତଳକୁ ବଡ଼ ସ୍ନେହରେ
କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ, ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଥିବା
ସୁବର୍ଣ୍ଣମଣି ନଦୀ କୂଳରେ ଗୋଟିଏ ବନ୍ଧୁଙ୍କ

ଅଛନ୍ତି । ତା' କଲେ ଗୋଟିଏ ଶିବଲିଙ୍ଗ ଅଛି ।
ତୁ ସେଠାକୁ ଯାଇ ତାକୁ ପୂଜା କର ।”

ରାଜକୁମାର ତଳତଳ ମେଳି ଉଠିଲେ,
ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ସେ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ
ଦୂରରୁ ତାଙ୍କ ଲେକମାନଙ୍କର ଡୋକଡ଼ଲ ।
ଦେଖିଲେ ହଠାତ୍ ଗୋଟିଏ ବାର୍ହା ଜଙ୍ଗଲରୁ
ବାହାର ଦୌଡ଼ି ପଲଉଛି । ଲେକୁ ଧନୁରେ
ଡାର ଯୋଉଥିଲେ । ତେଲେ ବାର୍ହାଟି
କିଛିଦୂର ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ବୁଆଡ଼େ ଉଠିବ
ହୋଇଗଲା । ବାର୍ହା ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଉ
ଗୋଡ଼ିଉ ଲେକ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ଯେଉଁଠି
ସେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା ସେଠାରେ ବନ୍ଧୁଙ୍କ
ତଳେ ଏକ ପ୍ରାଚୀନ ମନ୍ଦିର ମଧ୍ୟରେ ଏକ

ଶିବଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିମାନ । ତଳକୁ ବୁଝିପାରିଲେ
ଯାହା ସବୁ ଘଟଣା ସବୁ ଶିବଙ୍କ ଲଳ । ତାଙ୍କ
ମନ ଭକ୍ତରେ ପୂରି ଉଠିଲା ଓ ଆଖି
ଆନନ୍ଦାଶ୍ରୁରେ ଭରି ଉଠିଲା ।

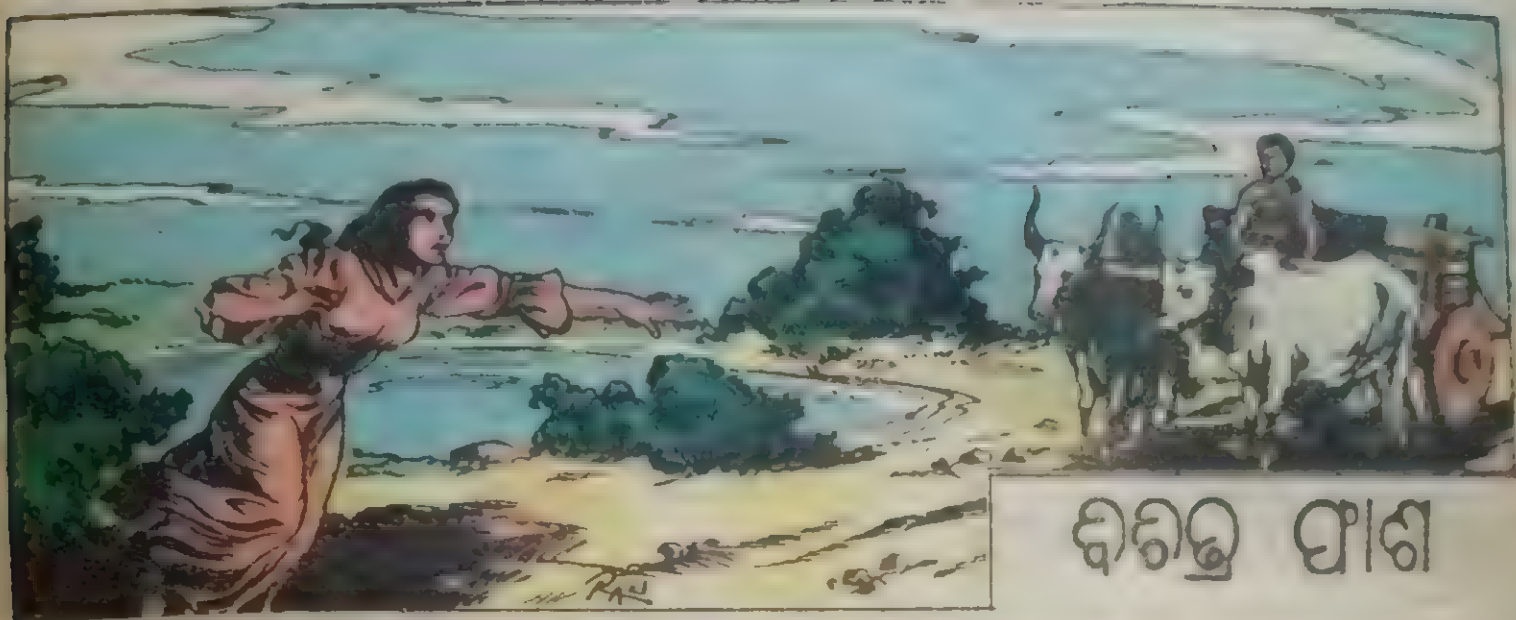
ସେ ଭକ୍ତ ଗଦ୍‌ଗଦ୍ କଣ୍ଠରେ ବନୟ
ପୁରୁଷ ହାତ ଯୋଡ଼ି କହିଲେ, “ହେ
ଭଗବାନ୍, ଏହି ଭୟଙ୍କର ଅରଣ୍ୟ ପ୍ରଦେଶରେ
କେତେ ଉପାସରେ କାହିଁକି ଆପଣ ବସି
ରହିଛନ୍ତି? ଏଠି ବା ପ୍ରତିଦିନ କିଏ ଆପଣଙ୍କ
ପୂଜା କରିବ । ଏବେ ଗୁଲୁକୁ ଉତ୍ତୁମ୍ଭରେ
ରହିବେ । ସେଠାରେ ମୁଁ ଓ ମୋ ଭଉଣୀମାନେ
ଆପଣଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବୁ । ନାନା ପ୍ରକାର
ପଲମୁଲ ଓ ଖାଦ୍ୟ ସବୁ ଆପଣଙ୍କୁ ନିବେଦନ
କରିବୁ । ଆପଣ ନ ଗଲେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଏଠାରୁ
ଯାଉନାହିଁ ।” ତା’ପରେ ତଳକୁ ଆଖି ବନ୍ଦ
କରି ଧ୍ୟାନରେ ବସିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ସମୟ ପରେ ତଳକୁ ସାଥୁମାନେ
ଆସି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ପଚାରିଲେ, “ସୁବରାଜ,

ବାର୍ତ୍ତା ଏଇ ପଟକୁ ଦୌଡ଼ି ଆସିଲା ।
ବୁଆଡ଼େ ଗଲା?” ତଳକୁ ନିଶ୍ଚିତ । ଆଖି
ମଧ୍ୟ ଖୋଲିଲେ ନାହିଁ । ପରେ ସେମାନେ
କହିଲେ, “ଗୁଲୁ ଆମ ସହଚର ରାଜଧାନୀକୁ
ଯିବ ।” ସେତେବେଳେ ତଳକୁ କହିଲେ,
“ନା, ଏବେ ମୁଁ ଯିବି ନାହିଁ । ଏହିଠାରେ
ଧ୍ୟାନରେ ବସିବି । ଭଗବାନ ଶିବ ଯେବେ
ଯିବାକୁ ଲଜ୍ଜା କରିବେ ତାଙ୍କୁ ମୁଁ ସେତେବେଳେ
ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯିବି । ଏବେ ତମେମାନେ
ଫେରିଯାଅ ।”

ଏତକ କହି ସେ ପୁଣି ଆଖି ବନ୍ଦ କଲେ ।
ସେମାନେ ରାଜକୁମାର ତଳକୁ ସ୍ୱପ୍ନ
ବିଷୟରେ ଆଗରୁ ଜାଣିଥିଲେ । ସେ ଯାହା
ଥରେ ବୁଝନ୍ତି ତାହା ନିଶ୍ଚୟ କରନ୍ତି ।
ସେମାନେ ଆଉ ତାଙ୍କୁ ଫେରିଯିବା ପାଇଁ
ବୁଝାଇବାର ବୁଆ ଚେଷ୍ଟା ନ କରି ରାଜାଙ୍କୁ
ଶବର ଦେବାପାଇଁ ରାଜଧାନୀ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ
କଲେ ।

ବିଚିତ୍ର ପାଶ

ପ୍ରାଚୀନ କାଳର କଥା । ପ୍ରିତିୟା ଦେଶରେ ଗୋଦିଅନ୍ ନାମରେ ଜଣେ ଗୃଷୀ ଯୁବକ ଥାଏ । ଦିନେ ସେ ତା'ର ବଳଦ-ଗାଡ଼ରେ ବସି କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିଜ ଗ୍ରାମ ଛାଡ଼ି ସହରକୁ ଯାଉଥାଏ ।

କିଛିଦୂର ଯିବା ପରେ କାହାଁ ଏକ ବାଜପକ୍ଷୀ ଆସି ତା' ଗାଡ଼ ଉପରେ ଦୁଇ ବଳଦଙ୍କ ମଝିରେ ବସି ପଡ଼ିଲା । ଗ୍ରୀକ୍ ମାନଙ୍କ ମତରେ ଏହା ପରମ ସୌଭାଗ୍ୟର ଏକ ଲକ୍ଷଣ । ଯୁବକ ଖୁସି ହେଲା ।

ଠିକ୍ ସେଇ ସମୟରେ ଟେଲିମସ୍ଟ୍ ନଗରର ରାଜା ହଠାତ୍ ମରି ଯାଇଥା'ନ୍ତି ଓ ତାଙ୍କର କୌଣସି ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ନଥା'ନ୍ତି । ରାଜ୍ୟରେ ସମସ୍ତିଙ୍କ ମନରେ ପ୍ରଶ୍ନ କିଏ ରାଜା ହେବ । ଏହି ସମୟରେ ଜଣେ ସାଧୁଲୋକ ଭିତରେ ଦେବା ପ୍ରବେଶ କରି ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କୁ କହଲେ,

“ତୁମର ଭବିଷ୍ୟତ ଗୋଟିଏ ବଳଦଗାଡ଼ରେ ବସି ଆସୁଛନ୍ତି । ଗାଡ଼ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ବାଜପକ୍ଷୀ ଓ ଗାଡ଼ରେ ତୁମ ରାଜ୍ୟର ଭବିଷ୍ୟତ ମଧ୍ୟ ବସିଥିବେ ।”

ଜଣେ ଯୁବକ ସାଧୁଙ୍କ କଥା ଶୁଣିବା ମତେ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ନଗର ବାହାରକୁ ଗଲେ । ବିପରୀତ ଦିଗରୁ ଗାଡ଼ଟିଏ ଆସୁଛି ଓ ଗୋଟିଏ ବାଜପକ୍ଷୀ ତା' ଉପରେ ବସିଛି ଦେଖି କହିଲା, “ରୁହ, ମୋତେ ତ ଗାଡ଼ ଉପରେ ବସିବାକୁ ଦିଅ ।” ସରଳ ଯୁବକ ଗୋଦିଅନ୍ କିଛି ବୁଝି ନପାରି ଗାଡ଼ ଅଟକାଇଲା । ଯୁବକଟି ଗାଡ଼ ଉପରେ ଡେଇଁ ଯାଇ ଯୁବକର ନିକଟରେ ବସି ପଡ଼ି କହିଲା, “ଦେଖ, ତମେ ଯଦି ମୋତେ ବିବାହ କରିବ ତ ମୁଁ ସଦା ହେବା ପୁରୁଷ ତୁମରୁ ଏକ ବିରାଟ ସୌଭାଗ୍ୟର ଅଧିକାରୀ କରାଇଦେଇ ପାରିବି ।”

ଯୁବକ ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ତମେ ସୁନ୍ଦରୀ ।
ଯଦି ତୁମ ଭିତରେ ବିବେକବୋଧ ଥାଏ
ତେବେ ତୁମକୁ ବିବାହ କରିବାରେ ମୋର
ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ ।”

“ତମେ ମୋର ବିବେକବୋଧ ବିଷୟରେ
ସନ୍ଦେହ କରିବାର କିଛି ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।”
ଏତକ କହି ଯୁବକଟି ଫମଗ୍ରା ଘଟଣା ତାକୁ
ଚହଲି । ତା’ପରେ ସେ କହିଲା, “ଦେଖ
ସାଧୁ କହିଥିଲେ ଯୁବକ ନିକଟରେ ଯେଉଁ
ଯୁବତୀ ବସିଥିବ ସେ ତୁମର ଶ୍ରବଣଶୀଳ । ମୁଁ
ଯଦି ତୁମ ଗାଡ଼ିରେ ନ ବସେ ତେବେ ତଳ
ଲକ୍ଷଣରୁ ଦୁଇଟି ମାତ୍ର ସେମାନେ ପାଇବେ ।”
ଯୁବକ ଅଳ୍ପ ହସି ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଲା ।

ନଗରବାସୀମାନେ ବହୁ ସମୟ ଧରି
ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ସାଧୁଙ୍କ କଥା ଅନୁସାରେ
ସବୁ ମିଳି ଯାଉଛି । ତେଣୁ ସେମାନେ
ଆନନ୍ଦରେ ନୂଆ ରାଜାଗଣୀଙ୍କର ଜୟଧ୍ବନି ଓ
ଅଭିଷେକ ଚାଲେ ।

ରାଜା ହେବା ପରେ ଗୋଟିଏ ଆଳ ଭାବିଲେ
କି ଗାଡ଼ିର ଦୁଇଟି କାଠର ସ୍ତମ୍ଭୋଗ ପୁଲୀ
ଯେଉଁଠି ବାଜିପକ୍ଷୀ ବଞ୍ଚିଥିଲା, ତାହାହିଁ ତାଙ୍କର
ମହାନୁଭାବ୍ୟ ଆଶିଦେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।
ତେଣୁ ତାହାକୁ ସେ ପଛେ ମନେ କରି
ଘରେ ସାଇତା ରଖିଲେ । ଦିନେ ଦୁଇକାଠର
ସ୍ତମ୍ଭୋଗ ପୁଲୀରେ ସେ ଦଉଡ଼ିଟିଏ ବାନ୍ଧିଦେଲେ
ଓ ଏକ ପାଣ ପକାଇ ଦେଲେ ଯେପରିକି
ତାହା ଫିଟିବ ନାହିଁ । ସେ ପାଣ ଥିଲା ଅତ୍ୟନ୍ତ
ବିଚିତ୍ର । ସେ କହିଥିଲେ କି ଯିଏ ଏ ପାଣ
ଫିଟାଇ ଦେବ ସେ ପୃଥିବୀର ସମ୍ରାଟ ହେବ ।
ସେହି ବିଚିତ୍ର ପାଣ ଖୋଲିବାକୁ ଅନେକ
ଲୋକ ଚେଷ୍ଟା କଲେ, କିନ୍ତୁ କେହି ପାରିଲେ
ନାହିଁ । ବିଶ୍ୱବିଜେତା ହେବାର ସ୍ୱପ୍ନ
କରିଥିବା ସିକନ୍ଦର ମଧ୍ୟ ସେହି ବିଚିତ୍ର ପାଣକୁ
ଖୋଲି ପାରି ନଥିଲେ । ସେ ଖୋଲିବାରେ
ଅସଫଳ ହେବାରୁ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ତାହାକୁ
ଖଣ୍ଡାରେ ହାଣି ଦୁଇଖଣ୍ଡ କରି ଦେଇଥିଲେ ।

ପିଶାଚଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତବାଣୀ

ହରିପୁର ଗ୍ରାମରେ ଶମ୍ଭୁ ନାମରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଥାଏ । ସେ ନିଜ ଘର ପାଖରେ ଥିବା ବଗିଚାରେ ଫୁଲଫଳ ଓ ନାନା ଫସଲ କରେ । ସେଗୁଡ଼ିକ ନେଇ ଦୂର ସହରରେ ବକି କୌଣସି ମତେ ଚଳାଯାଏ ।

ଦିନେ ସହରରୁ ଫେରୁ ଫେରୁ ଡେଇଁ ହୋଇଗଲା । ବେଶି ଅନ୍ଧାର ହୋଇଯିବା ଭୟରେ ସେ ଚରବର ହୋଇ ଆସୁଥାଏ । ବାଟରେ ହଠାତ୍ ବର୍ଷା ହେଲା । ସେ ଦେଖିଲା ସେଠାରେ ଅନେକ ବଡ଼ ବଡ଼ ତେନ୍ତୁଳି ଗଛ ଅଛି । ତେଣୁ ସେ ଦୌଡ଼ି ଯାଇ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ତେନ୍ତୁଳି ଗଛ ତଳେ ଆଶ୍ରୟ ନେଲା । ହଠାତ୍ ଦେଖିଲା ଏତେ ବର୍ଷା ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ତେନ୍ତୁଳି ଗଛ ତଳେ ନିଆଁ ଜଳୁଛି । ସେ ଚମକି ପଡ଼ି ପାଟ କରି ଦେଲା । ତା' ପାଟ ଶୁଣି କେତେକ ଲୋକ ଯେପରି ହସି

ଉଠିଲେ । ସେ ଦେଖିଲା ନିଆଁ ଚାରିପାଖେ ଭଜିଜଣ ପିଶାଚ ବସି ଶପ କମେଇଛନ୍ତି । ଶମ୍ଭୁର ଚିତ୍କାର ଶୁଣି ସେମାନେ ତାକୁ ଯାହା ଡାକି କହିଲେ, “ଆସ ଆସ, ନିଆଁ ପଟ୍ଟରେ ବସ । ଶୀତ କରିବ ନାହିଁ, ତମେ ହରିପୁର ନିବାସୀ ନା ? ଆଜ୍ଞା କହିପାରିବ ତୁମ ଗ୍ରାମରେ କାଲି କ’ଣ କ’ଣ ପ୍ରଧାନ ଘଟଣା ଘଟିବ ?”

ପିଶାଚଙ୍କ ମୁହଁରୁ ସରଳ କଥା ଶୁଣି ଶମ୍ଭୁ ଭୟ ନକରି ପାଖରେ ଯାଇ ବସିଲା ଓ କହିଲା, “ଭାଇ ମୁଁ ତ ଜ୍ୟୋତ୍ଷ୍ଣ ନୁହେଁ କିପରି କହିବି ?”

“ତେବେ ଆମେ ଯାହା କହୁଛୁ ମନ ଦେଇ ଶୁଣ ।” ସେମାନେ କହିଲେ ।

ପ୍ରଥମ ପିଶାଚଟି ଶକ୍ତି ଏ ନିଆଁ ମୁହଁରେ ଘୁରାଇ କହିଲା, “ତୁମ ଗ୍ରାମର ଚାଣୁଶାଳୀ ପାଖରେ ନିମ୍ନ ଗଛଟିଏ ତାହାଣପଟକୁ ଭଲ

ରହିଛି । କାଲି ତାହା ଗୁଟିଗାଳୀ ଘର
ଉପରେ ଉଠୁଡ଼ି ପଡ଼ିବ ।”

ଦ୍ଵିତୀୟ ପିଣାତ ଆଖିଲୁଣି ନିଆଁ ନିଜ
ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଢାଳି କହିଲା, “କାଲି ସଂଧ୍ୟା-
ବେଳେ ମନ୍ଦିରରୁ ଦେବତାଙ୍କର ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ
ଥୁବା ହାତୀ ହଠାତ୍ ପାଗଳ ହୋଇଯିବ ।”

ତୃତୀୟ ପିଣାତ ନିଜ ମୁହଁକୁ ଅଗ୍ନିକୁଣ୍ଡ
ମଧ୍ୟରେ ରଖି କହିଲା, “କାଲି ରାତିରେ ତୁମ
ଗ୍ରାମର ବଡ଼ ପୁଷ୍କରିଣୀର ବନ୍ଧ ପାଟିଯିବ ।”

ସେମାନଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ଶମ୍ଭୁ ବହୁତ
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗିଲା । ସେ ତୁମ୍ଭ ହୋଇ ବସିଥାଏ ।
ପିଣାତମାନେ ଏସବୁ କଥା କହିସାରି ଦସି
ଦସି ଭୁଆଡ଼େ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ।

ବର୍ଷା ବନ୍ଦ ହେବା ମାତ୍ରେ ଶମ୍ଭୁ ସେଠାରୁ
ଗୁଲି ଗୁଲି ଆସି ଗ୍ରାମରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ତା’ର
ପ୍ରଥମ ପିଣାତ କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲା । ସେ
ସେଇ ରାତିରେ ଯାଇ ପାଠଶାଳାର ପ୍ରଧାନ
ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ସବୁକଥା କହିଲା, ଶିକ୍ଷକ ଭୟରେ
ପରଦିନ ବିଦ୍ୟାଳୟ ବନ୍ଦ ହେବାର ଘୋଷଣା
କରିଦେଲେ । ପିଲାମାନେ ଫେରିଗଲେ ।
କିଛି ସମୟ ପରେ ନିମ ଗଛଟି ଉଠୁଡ଼ି ପଡ଼ି
ବିଦ୍ୟାଳୟର ଅର୍ଦ୍ଧେକ ଘର ନଷ୍ଟ କରିଦେଲା ।

ଶମ୍ଭୁ କଥାରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ବିଶ୍ଵାସ
ଆସିଗଲା । ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ତାକୁ ପଚାରି
ପଚାଇଲେ ପିଣାତ ଆଉ କିଛି କହିଛନ୍ତି କି ।
ଶମ୍ଭୁ ଦ୍ଵିତୀୟ ପିଣାତର ଭବିଷ୍ୟତବାଣୀ
କହିଲା । ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଭୟରେ ହାତୀକୁ
ଗ୍ରାମଠାରୁ ବହୁ ଦୂରରେ ନେଇ ବାନ୍ଧ ଦେଇ
ଆସିଲେ । ମନ୍ଦିରରେ ଠାକୁରଙ୍କର ଯାତ୍ରା
ବାହାରିବା ବେଳକୁ ହାତୀ ତେଣେ ପାଗଳ
ହୋଇ ଜଞ୍ଜିର ଛୁଡ଼ାଇ ଜଙ୍ଗଲକୁ ପଳାଇଲା ।

ପୁଣି ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଶମ୍ଭୁକୁ ପିଣାତ-
ମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ପଚାରିଲେ । ଶମ୍ଭୁ କହିଲା
ରାତି ପହରକ ବେଳକୁ ବଡ଼ ପୁଷ୍କରିଣୀର ବନ୍ଧ
ଭାଙ୍ଗି ଯିବ । ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଦେଖିଲେ
ତାହା ବିପଦଜନକ । ତେଣୁ ସେମାନେ କୋଡ଼ି
କୋଡ଼ାଳ ପଥର ମାଟି ସବୁ ଧରି ପ୍ରସ୍ତୁତ
ଥା’ନ୍ତି । ହଠାତ୍ ବର୍ଷା ଘୋଟିଲା । କିଛି ସମୟ
ବର୍ଷା ହେବା ପରେ ପୁଷ୍କରିଣୀଟି ପୂରିଗଲା ଓ

ଗୋଟିଏ ପଟରେ ବନ୍ଧି ପାଟିଗଲା । ଲୋକମାନେ
ଚତୁଷଶାତ୍ର ମାଟି ହାଣି ବନ୍ଧି ବାନ୍ଧି ଦେଲେ ।

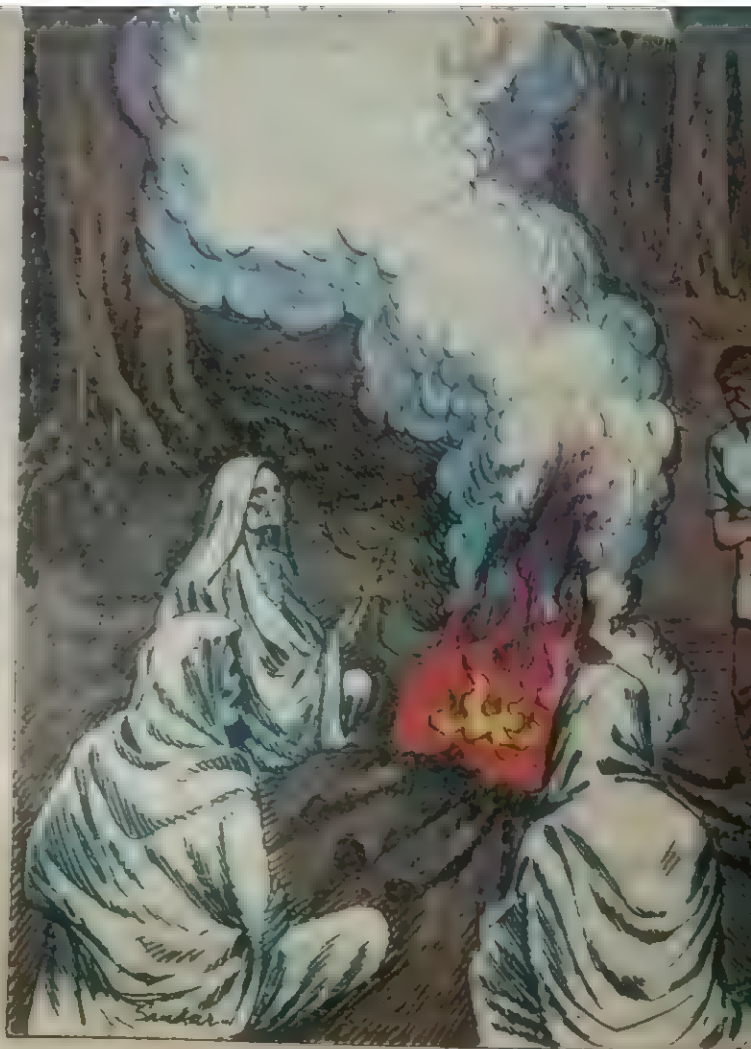
ବିପଦ ତ କଟିଗଲା । ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ
ବହୁତ ଖୁସି ହୋଇ ଶମ୍ଭୁକୁ ଖୁବ୍ ପ୍ରଶଂସା
କଲେ ଓ ନାନା ପ୍ରକାର ଉପହାରମାନ
ଦେଲେ । ଶମ୍ଭୁ ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ଖୁସି । ପରେ ପୁଣି
ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ପଚାରିଲେ, “ଆଜ୍ଞା ଶମ୍ଭୁ,
ଇଏ ତ ହେଲେ ଦିନକର ଘଟଣା । କାଲି
ପୁଣି କ’ଣ ଭଲ ମନ୍ଦ ଥାଇପାରେ ତୁ ଯାଇ
ପିଣ୍ଡାତମାନଙ୍କୁ ପଚାରି କହ !”

ସେଦିନ ସୁଧା ହେବା ମାତ୍ରେ ଶମ୍ଭୁ ଯାଇ
ଚେନ୍ନୁଲି ବଣରେ ହାଜର । ଏବେ ଶମ୍ଭୁର
ଚରଭୟ ତ ତଳେ ମାଡ଼ି ନାହିଁ । ପିଣ୍ଡାତ-
ମାନଙ୍କର ଅପେକ୍ଷାରେ ବସିଥାଏ । ଦୂରରୁ
ପିଣ୍ଡାତମାନେ ତାକୁ ଦେଖି ପଚାରିଲେ “ଆରେ
ହରିପୁରବାଲା, କ’ଣ ଆମ କଥା ସତ ହେଲାଟି?”

“ସପ୍ତର୍ଷି ସତ । ତମେ ସବୁ ଯାହା ଯାହା
କହିଥିଲ ସବୁ ସତ ହେଲା । ତେଣୁ
ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ମୋତେ ତୁମ ନିକଟକୁ
ପଠାଇଛନ୍ତି ଓ ପଚାରିଛନ୍ତି ଯଦି କାଲି ପାଇଁ
କିଛି କହିବାର ଥାଏ କୁହ ।” ଶମ୍ଭୁ କହିଲା ।

ଗୋଟିଏ ପିଣ୍ଡାତ ନିଆଁ ଖଣ୍ଡେ ଧରି
କହିଲା, “କାଣି କାଲି ଜମିଦାର ଘରେ
ଡକାୟତ ହେବ ।”

ଆଉ ଜଣେ ପିଣ୍ଡାତ କହିଲା, “କାଲି
ଗ୍ରାମର ମୁଖିଆ ଧନଞ୍ଜୟ ଝିଅର ବରାଦର ।

ବରଯାନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ତଥାବେଳେ ହୋଇଥିବା
ମିଷ୍ଟାନ୍ନରେ ଝିଟିଝିଟି ପଡ଼ିଯିବ ।

ତା’ପରେ ପିଣ୍ଡାତମାନେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇ-
ଗଲେ । ଶମ୍ଭୁ ଗ୍ରାମକୁ ଫେରି ଏସବୁ କଥା
ଗ୍ରାମର ଜମିଦାର ଓ ଧନଞ୍ଜୟଙ୍କୁ କହିଲା ।
ସେମାନେ ଯଥେଷ୍ଟ ସାବଧାନତା ଅବଲମ୍ବନ
କଲେ । ତେଣୁ କୌଣସି ବିପଦ ବା ଅସୁବିଧା
ଜନକ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ଭୁତ୍ତି ନ ହେଲେ ନାହିଁ ।

ଏସବୁ କଥା ପ୍ରଚାର ହୋଇଯିବା ଦ୍ଵାରା
ସବୁଦେଲେ ଲୋକମାନେ ଶମ୍ଭୁ ଭେରୁ
ଦୌଡ଼ିଲେ । ଶମ୍ଭୁର ବି ବହୁତ ଶେଜଗାର
ହେଉଥାଏ । ସେ ଆଶ୍ଵମରେ ଥାଏ । ଦିନେ
ସକାଳୁ ସକାଳୁ ଜମିଦାର ଆସି ଶମ୍ଭୁ ଦୁଆରେ

ହୋଇଥିଲେ । ମୁଁ ତ ଏବେ ଲେକ୍‌ରେ
ଯାହା ବ୍ୟବସାୟ କରି ଚାହୁଁଛି । କିନ୍ତୁ ମୋର
ପତ୍ନୀ ସବୁଦିନ ମୋତେ କହୁଛି ବାଣିଜ୍ୟ
କରିବାକୁ । ସେଥିରେ ମୁଁ ଲାଜବାନ ହେବ
କି ନାହିଁ ପଚାରିବୁ । ଯଦି ନ ହେବ ତେବେ
ଏଇ ବ୍ୟବସାୟ ନେଇ ବରଂ ମୁଁ ସାବ
ଜୀବନ କଟାଇବି ବାଣିଜ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ମଧ୍ୟ
କରିବି ନାହିଁ ।” ଜମିଦାର କହିଲେ ।

ତା’ପରେ ନିଜ ଗ୍ରାମର ଓ ଆଖପାଖ
ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରୁ ଲୋକ ସବୁ ଅନେକ ସମସ୍ୟା
ନେଇ ଟ୍ରେ ପାଖକୁ ଦୌଡ଼ିଲେ । ସଂଧ୍ୟା
ସମୟକୁ ତା’ ପାଖରେ ଏକତ୍ରକାର ମୁଦ୍ରା
ଏକତ୍ରୀତ ହୋଇଥିଲା । ରାତି ହେବା ମାତ୍ରେ
ଟ୍ରେ ଭରୁଳି ବଣକୁ ଦୌଡ଼ିଲା । ଗୋଟିଏ
କାଗଜରେ ପ୍ରଶ୍ନ ସବୁକୁ ଲେଖିଥାଏ । ପିଣ୍ଡା-
ମାନେ ତାକୁ ଦୂରରୁ ଦେଖି ହସି ହସି
କହିଲେ, “ଆରେ ହରିପୁରୁଆ ଆସ, ଆସ ।”

ଟ୍ରେ ଆନନ୍ଦରେ ଓ ନିର୍ଭୟରେ ପିଣ୍ଡା-
ମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ କହିଲା, “ଦେଖ ଏକ
ନୂତନ କଥା ଶୁଣାଇବି । ମୋ ଘରକୁ ବହୁତ
ଧନୀ, ଜମିଦାର ଓ ସାଧାରଣ ଲୋକ ତୁମଠାରୁ
ଉତ୍ତର ପାଇବା ପାଇଁ ଦୌଡ଼ୁଛନ୍ତି । ଏଇ
କାଗଜରେ ଲେଖାଥିବା ପ୍ରଶ୍ନ ଗୁଡ଼ିକ ମୁଁ ପଚାରିବି
ତମେମାନେ ଉତ୍ତର କହିବ । ଆଉ ହଁ, ଶୁଣ
ସେଥିପାଇଁ ତମେ କିଛିଟା ପାଣ୍ଡୁମିଳ ନେବ ।
ଏପରି ହେଲେ ତୁମ ଉତ୍ତର ଯୋଗୁ ମୋର ଓ

ହାଜର । ସେ ଟ୍ରେକୁ କହିଲେ, “ଭାଇ ଟ୍ରେ
ତୁ ଆଜି ଟିକିଏ ପିଣ୍ଡାମାନଙ୍କୁ ପଚାରିବୁ ଯେ
ମୋର ପୁଅ କେବେ ହେବ । ମୁଁ ତୋତେ
ସେଥିପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ପାଣ୍ଡୁମିଳ ଦେବି । ଏବେ
ଏତକ ଅଗ୍ରିମ ଭାବରେ ଦେଉଛୁ ।” ଏକଥା

କହି ସେ ଟ୍ରେକୁ ଶେଢ଼ି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରା ଦେଲେ ।

ତା’ପରେ ଅସ୍ତାସ୍ତର ଗ୍ରାମର ଜମିଦାର
ଆସି ଟ୍ରେ ପାଖରେ ହାଜର । ସେ ବ୍ୟସ୍ତ
ହୋଇ ଟ୍ରେକୁ କହିଲେ, “ବାବା ଟ୍ରେ, ମୋ
ପାଇଁ ଟିକିଏ ପିଣ୍ଡାକୁ କିଛି ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବୁ ?”

“ପ୍ରଥମେ କୁହନ୍ତୁ କି ପ୍ରଶ୍ନ ?” ଟ୍ରେ କହିଲା ।

“ଦେଖ, ମୋର ଓ ମୋ ପତ୍ନୀଙ୍କର
ପୁରସ୍କାରମାନେ ବାଣିଜ୍ୟ କରି କୋଟିପତି

ତୁମର ରୋଜଗାର ଭଲ ହେବ । ମୁଁ ଆଉ ବଗିଚା କାମ ନ କରି ଆରାମରେ ବସି ଖାଇବି । ନିଅ ଏଟକା ।” ଏହା କହି କିଛି ମୁଦ୍ରା ଥିବା ଏକ ଛୋଟ ଥଳୀ ଶମ୍ଭୁ ସେମାନଙ୍କ ଆଗରେ ରଖିଲା ।

ଏସବୁ ଶୁଣି ପିଶାଚମାନେ ରାଗରେ ଲାଲ୍ ହୋଇଗଲେ । କାଗଜକୁ ଓ ମୁଦ୍ରା ସବୁ ନିଆଁରେ ପକାଇ ଦେଇ ଜଣେ କହିଲା, “ମୁଖ, ତୁ ଏଠାକୁ ଆଉ କେବେ ମଧ୍ୟ ଆସିବୁ ନାହିଁ । ଆସିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ଆଉ ଦେଖି ପାରିବୁ ନାହିଁ ।” ଏତକ କହି ସେମାନେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ।

ଶମ୍ଭୁ ତ ସେଇଠି ଥକ୍କା ହୋଇ ବସିଛି । ମନ ଦୁଃଖରେ ଭରୁଛି କ’ଣ କରିବ । ସେମାନଙ୍କ ଟଙ୍କା କିପରି ଫେରାଇବ । ସକାଳ ହେବାରୁ ଜଣେ ବୟସ୍କ ଡାର୍ଥଯାତ୍ରୀ ସେବାଟେ ଯାଉଥିଲେ । ଶମ୍ଭୁର ଏ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ପଚାରିଲେ, “ସୁଅ ତୁ କ’ଣ ପାଇଁ ଏତେ ଚିନ୍ତାମଗ୍ନ ଓ ଦୁଃଖିତ ?”

ଶମ୍ଭୁ ତାଙ୍କୁ ସବୁ କଥା ଅନୁଲେଖ କହିଲା, ଡାର୍ଥଯାତ୍ରୀ ସବୁ ଶୁଣି କହିଲେ, “ସୁଅ, ତୁ କ’ଣ ଏତକ ଜାଣି ନଥିଲୁ ଯେ ପିଶାଚମାନେ ଧନ ନେଇ କ’ଣ କରିବେ ? ସେମାନେ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ନେଇ କିଛି ଖରାପ କାମ କରି ପିଶାଚ ହୋଇ ଏପରି କର୍ମଫଳ ହେଉଛନ୍ତି ତେଣୁ ଗୁଡ଼ୁଥିଲେ କିଛି ସର୍ବକାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ । ତେବେ ତାଙ୍କର ପାପ କିଛି କମ୍ ହେବ । ତାଙ୍କର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ କରିବାର କାର୍ଯ୍ୟ ତୋ ପାଇଁ ବ୍ୟବସାୟର ରୂପ ନେଲା । ତେଣୁ ସେମାନେ ଗୁଣି ଗୁଲିଗଲେ । ପିଶାଚଙ୍କ ପଇସାରେ କାହାର କିଛି ଦୁଃଖ ?”

ଡାର୍ଥଯାତ୍ରୀଙ୍କ ଉପଦେଶରେ ଶମ୍ଭୁର ଜ୍ଞାନ ହେଲା । ସେ ଘରେ ଥିବା ମୁଦ୍ରା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଦେଇ ନିଜେ ପରିଶ୍ରମ କରି ଧନ ଉପାର୍ଜନ କରି ଭଲରେ ରହିଲା । ଏସବୁ ଘଟଣା ତା’ର ସ୍ମୃତି ପଟ୍ଟରେ ଏକ ଦୁଃସ୍ବପ୍ନ ପରି ମନେ ହେଲା ।

ମନୋନୟନ

ଗଜପୁର ରାଜ୍ୟର ସେନାପତି ବୀରମଲ୍ଲ ହଠାତ୍ ମରିଗଲେ । ସେ ଥିଲେ ବୀର, ବୁଦ୍ଧିମାନ ଓ ରାଜଭକ୍ତ । ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ରାଜା ଇନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କ ପାଇଁ ଥିଲା ଏକ ମାନସିକ ଧକ୍କା । ତାଙ୍କ ମନ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲା । ଏବେ ନୂତନ ସେନାପତି ବାଛିବାକୁ ହେବ । ସୈନ୍ୟ ବିଭାଗରୁ ମନେ ମନେ ସେ ଜିନିଷ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କର ମଧ୍ୟରୁ ଜଣକୁ ସେନାପତି ପଦ ଦେବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା । କିନ୍ତୁ କିଏ ଯୋଗ୍ୟତମ ପ୍ରାର୍ଥୀ ସେକଥା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବ କିଏ ?

ଏହି ସମୟରେ ଦିନେ ଇନ୍ଦ୍ରପୁରର ସେନାପତି ଅଜିତ ସିଂହ ଇନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କ ସହଚ ଦେଖା କରିବାକୁ ଆସିଲେ । ଦୁଇରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଶାନ୍ତ ମିତ୍ରତା ଅଛି । ଇନ୍ଦ୍ରପୁରର

ରାଜା ଭରତ ସିଂହ ଶବର ପାଇଲେ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟ ବିରମପୁରର ରାଜା ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛନ୍ତି । କେଣୁ ଏ ବିଷୟରେ କି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବ ଏଇ କଥା ସେ ପରୁର ପଠାଇଥିଲେ ଇନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କ ପାଖକୁ । ଶବର ନେଇ ଆସିଥିଲେ ସେଠାକାର ସେନାପତି ଅଜିତ ସିଂ ।

ଅଜିତ ସିଂ ଇନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କୁ କହିଲେ, “ମହାରାଜ, ଆମ ଦୁଇରାଜ୍ୟର ମିତ୍ରତା ବହୁଦିନର । ଏବେ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟ ଆମ ରାଜ୍ୟ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଆପଣ ବୟୋକ୍ଷେଷ୍ଟ । ପୁଣି ଆପଣଙ୍କୁ କିଛି ନ ଜଣାଇ ବା ଆପଣଙ୍କର ଉପଦେଶ ନ ନେଇ ଆମ ରାଜା ପଦଟିଏ ସୁଦ୍ଧା ଅଗ୍ରସର ହେବେ ନାହିଁ । ସେ କଥା ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି । ଏବେ ଏଇ ଉପସ୍ଥିତ ବସ୍ତୁବେଳେ ଆପଣଙ୍କ

ନାମକ ଦେବାପାଇଁ ଆମ ରାଜା ଯୋଗେ
 ପାତ୍ରଙ୍କ ନାମକୁ ପଠାଇଥିଲେ ।” କହୁଥିବା
 ବେଳେ, “ସେନାପତି, ତୁମେ ଜାଣି ଯୋ
 ଆମ ରାଜ୍ୟର ସେନାପତିଙ୍କର ଅକାଳ
 ଦେହାନ୍ତରେ ମୁଁ ଭାବି ପଡ଼ିଛି । ସେ ଥିଲେ
 ମୋର ଆଉ ଭାଉଁ ଜଣେ ଆତ୍ମୀ । ଏବେ
 ମୁଁ ସେନାପତି ମଧ୍ୟ ମୁଁ ତାହାକୁ ବାଛି
 ପଛନାହିଁ । କିପରି ତାହାକୁ ଜାଣିବ କିଏ
 କିଛି ନାହିଁ । ତଥାପି ମୋର ସୈନ୍ୟ-
 ବାହନୀ ମଧ୍ୟରୁ ମୁଁ ମନେ ମନେ ତନିଜଣକୁ
 ପସନ୍ଦ କରିଛି । ତାଙ୍କର ମଧ୍ୟରୁ ଜଣକୁ
 ବଛାଯିବ । ତମେ ଏ ବିଷୟରେ ମୋତେ
 ଯଦି ସାହାଯ୍ୟ କରିବୁ ତେବେ ବଡ଼ ଭଲ
 ହୁଅନ୍ତା ।”

ଆଉ ସିଂହ କହିଲେ, “କହୁଣ୍ଡ, କହୁଣ୍ଡ,
 ଯୁଦ୍ଧେ ରାଜ୍ୟର ଧନ ଅଛି । ବୁଦ୍ଧ
 ଆଉ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଭାଗୀ ଅଭାଗୀ ଭାବେ
 କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ମନେ
 ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କର ।”

ସାଧାବେଳକୁ ରାଜା ଓ ସେନାପତି ପ୍ରଥମେ
 ସୁରସେନ ନାମକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଡକାଇଲେ ।
 ଅଳ୍ପ ସିଂହ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ, “ସୁର-
 ସେନାକୁ ଶବ୍ଦର ମିଳଣ ପଛାନ୍ତା ବାହ୍ୟ
 ଏହି ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କରିବ । ତମେ
 କହୁପାରିବ କି ତାଙ୍କର ସୈନ୍ୟସଂଖ୍ୟା ଓ
 ଏଠାକାର ସୈନ୍ୟସଂଖ୍ୟା କେତେ ?”

ସୁରସେନ ଚରଣଶାନ୍ତ ସମସ୍ତ ଶବ୍ଦର
 ଟିକିନିଶି ବିବରଣୀ ଦେଲେ ।

ତା'ପରେ ଅଜୟଙ୍କର ପାଳ ପଲେ । ସେ ମଧ୍ୟ ସୁରସେନଙ୍କ ପରି ସବୁକିଛି ବବରଣୀ ଟକନାଣୀ ଦେଇ ପାରିଲେ । ତା'ପରେ ପାଳ ପଡ଼ିଲା ବନ୍ଧମଙ୍କର । ତାକୁ ମଧ୍ୟ ସେହି ଏକହିଁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଗଲା । ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟର ସୈନ୍ୟବଳ ବିଷୟରେ ସେ ସମସ୍ତ ବବରଣୀ ସହଜରେ ଦେଇ ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ନିଜ ରାଜ୍ୟର ସୈନ୍ୟବଳ ବିଷୟରେ ସେ ଅଳ୍ପ କିଛି କହିଲେ, ତାହା ମଧ୍ୟ ଭଲ ଭାବରେ ନୁହେଁ ।

ସେ ଯିବା ପରେ ଅଜୟ ସିଂହ କହିଲେ, “ମହାରାଜ, ବନ୍ଧମଙ୍କ ଆପଣଙ୍କ ସେନାପତି ପଦ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟତମ ବ୍ୟକ୍ତି ।”

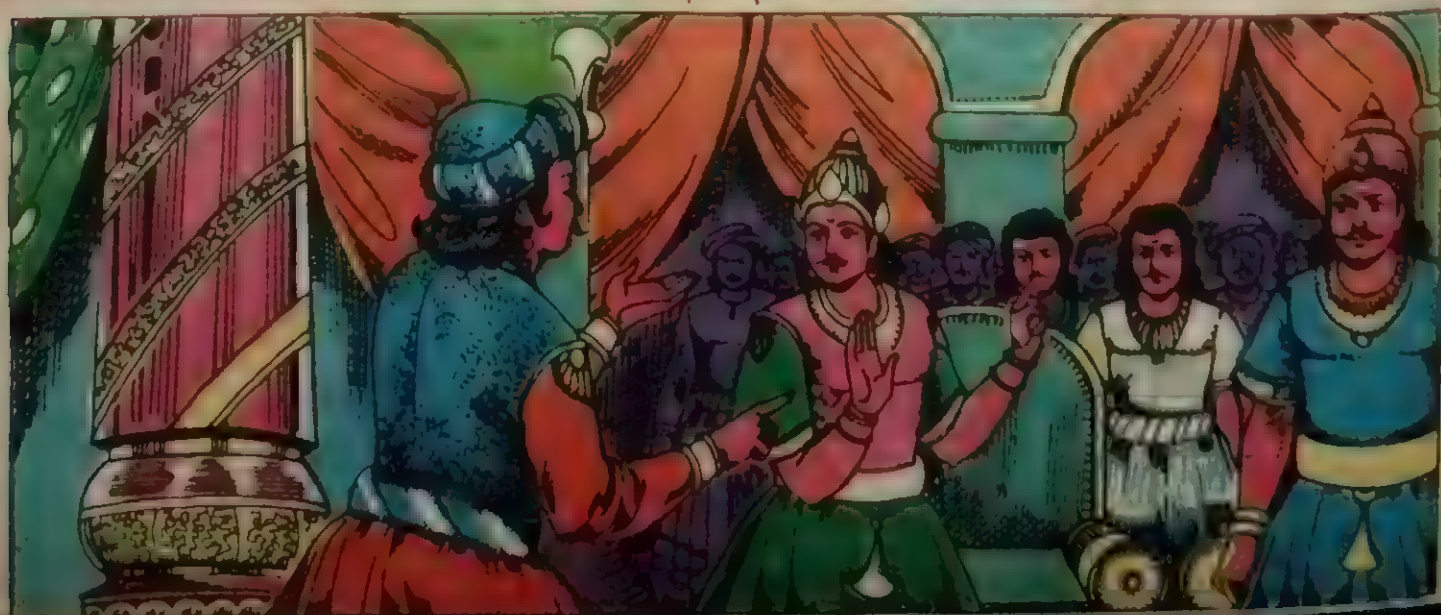
ଅଜୟ ସିଂହଙ୍କ ମତାମତରେ ଇନ୍ଦ୍ରସେନ ଶୁଭ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କହିଲେ, “ଯିଏ ନିଜ ରାଜ୍ୟର ସୈନ୍ୟବଳ ବିଷୟରେ ଶବ୍ଦ ରଖିନାହିଁ ସେ କିପରି ତନିପ୍ରାଣୀ ମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଯୋଗ୍ୟତମ ?”

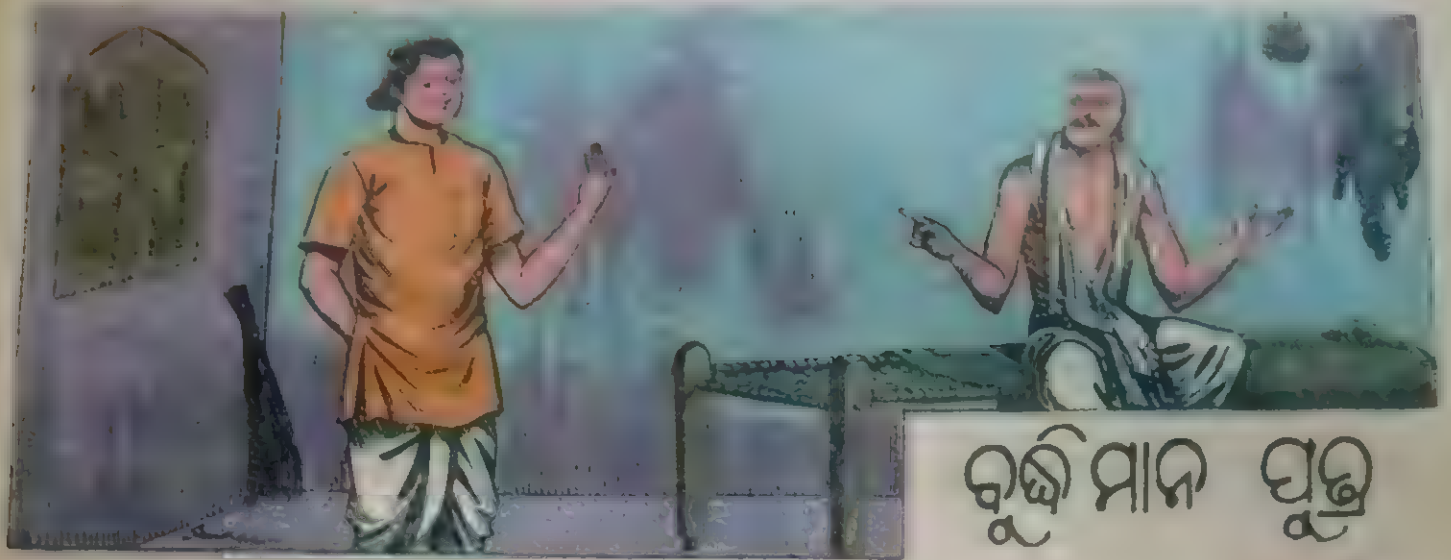
“ମହାରାଜ, ସେ ସବୁ ଜାଣେ । ମୁଁ ଜଣେ ବନ୍ଧାରେ ଲୋକ ଅଛି ବୋଲି ସେ ସବୁ କିଛି ଗୁପ୍ତ ରଖିଲା । ସେ ଏପରି କାହିଁକି କଲ ପରେ ତାକୁ ଆପଣ ପଚାରି ବୁଝିବେ ।” ଅଜୟ ସିଂହ କହିଲେ ।

ଅଜୟ ସିଂହ ଇନ୍ଦ୍ରସେନ ଲେଉଟ ଯିବା ପରେ ଇନ୍ଦ୍ରସେନ ବନ୍ଧମକୁ ଡାକି ପଚାରିଲେ, କ'ଣ ଆମ ରାଜ୍ୟର ସୈନ୍ୟବଳ କେତେ ସେ ଶବ୍ଦ ତମେ କିଛି ଜାଣିନାହିଁ ?”

ବନ୍ଧମ ବନୟ ସହକାରେ କହିଲେ, “ମହାରାଜ, ଆମ ରାଜ୍ୟ ଓ ଇନ୍ଦ୍ରସେନ ମଧ୍ୟରେ ଏବେ ମିତ୍ରତା ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଯଦି ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏ ସମ୍ପର୍କ ନ ରହେ । ତେବେ ମୋର ମତ ହେଉଛି ଜଣେ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟର ସେନାପତିକୁ ଆମର ଗୁପ୍ତକଥା କହିବା ଭରତ ନୁହେଁ ।”

ବନ୍ଧମଙ୍କର ସମ୍ବଚିତ ଉତ୍ତର ଶୁଣି ରାଜା ଶୁସ୍ଥି ହୋଇଗଲେ ଓ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଧାନ ସେନାପତି ପଦ ପ୍ରଦାନ କଲେ ।

ବୁଦ୍ଧିମାନ ପୁତ୍ର

ଓଢ଼ପୁର ଗ୍ରାମରେ ମୋହନ ଦାସ ନାମରେ ଗୃହୀଣିଆ ଥାଏ । ତା'ର କିନ୍ତୁ ନାମରେ ପୁଅଟିଏ ଥାଏ । ପିଲାଦିନୁ ମା' ମରିଯାଏ ବୋଲି ମୋହନ ପୁଅକୁ ବଡ଼ ଆଦର ସହରେ ଲଳନ ପାଳନ କରୁଥାଏ । ଖମେ ପୁଅ ବଡ଼ ହେଲା । ମୋହନର ପୁଅ ବନ୍ଧାସ ଦିନେ ନା ଦିନେ ତା' ପୁଅ ଜଣେ ବଡ଼ ମଣିଷ ହେବ । ବୁଦ୍ଧିରେ ସେ ହେବ ଅଦ୍ଭୁତାୟ ।

ଏମିତି ଅନେକ ଦିନ ବତିଗଲା । ପୁଅ ଆସି କୋଡ଼ିଏ ବରଷର ହେଲା, କିନ୍ତୁ ଦିନେ ହେଲେ ପୁଅର ବୁଦ୍ଧିର ପରିପ୍ରକାଶ ଘଟିଲା ନାହିଁ । ମୋହନ ଶୁଦ୍ଧ ନିରାଶ ହୋଇ ଦିନେ ପୁଅକୁ ପାଖକୁ ଡାକି କହିଲା, “କିନ୍ତୁ, ମୁଁ ବହୁତ ଆଶା ପୋଷଣ କରିଥିଲି ତୋ ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ଦେଖୁଛି ତୁ ଆଦର ପାଇ ନଷ୍ଟ ହୋଇଛୁ

ଆଉ ତୋର ବୁଦ୍ଧି ଦିନକୁ ଦିନ ମନ୍ଦ ହୋଇ ଯାଉଛି ।”

“ବାପା, କ'ଣ କହୁଛନ୍ତି? ମୋ ବୁଦ୍ଧି ମନ୍ଦ ହେଲେ ଏ ଗାଁରେ ତେବେ ବୁଦ୍ଧିମାନ କିଏ? ଆପଣ କୁହନ୍ତୁ କିପରି ଘରରେ ମୁଁ ମୋ ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତର ପ୍ରମାଣ କରିବି?” କିନ୍ତୁ କହିଲା ।

“କିନ୍ତୁ, ଆମ ଘରେ ଗୋଟିଏ ମେଣ୍ଟା ଚମଡ଼ା ଅଛି । ତାକୁ ନେଇ ତୁ ହାଟରେ ବିକି ଆସିବୁ ।” ମୋହନ କହିଲା ।

“ଠିକ୍ ଅଛି । ଏଇ କଥା ତ? ଅତି ଯାଇ ମୁଁ ଚମଡ଼ାଟିକୁ ହାଟରେ ବିକି ପଇସା ଆଣିବି ।” କିନ୍ତୁ କହିଲା ।

“ଆରେ କିନ୍ତୁ, ଚମଡ଼ା ବିକି ପଇସା ତ ଯେ କୌଣସି ଲୋକ ଆଣିପାରିବ । ସେଥିରେ ବୁଦ୍ଧିର ବାହାଦୁରୀ କାହିଁ? ତୁ ଯଦି ପ୍ରକୃତରେ

ବୁଦ୍ଧିମାନ ତେବେ ତମତା ଓ ପଇସା ଦୁଇଟି ଘରକୁ ନେଇ ଆସିବୁ ।” ମୋହନ କହିଲା ।

କିଶନ୍ କିଛି ନ ବୁଝି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ଠିକ୍ ଅଛି । ମୁଁ ତାହାହିଁ କରିବି । ଆପଣ ଦେଖନ୍ତୁ କାଲି ସଞ୍ଚା ପୁଅରୁ ମୁଁ ତମତା ଓ ତା’ର ମୂଲ୍ୟ ଦୁଇଟି ଆଣି ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଇଦେବି ।”

ପରଦିନ ସକାଳୁ କିଶନ୍ ତମତାଟି ନେଇ ତାଟକୁ ଗଲା । ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଆସି ତାହାର ମୂଲ୍ୟ ପଚାରନ୍ତେ କିଶନ୍ କହିଲା, “ଭାଇ ଦେଖ, ଏହି ତମତା ବିକିବାରେ ଗୋଟିଏ ସର୍ତ୍ତ ଅଛି । ମୁଁ ବିକିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ତମତାକୁ ଫେରାଇ ନେବି ।”

ତା’ର ଅଭୂତ ସର୍ତ୍ତ ଶୁଣି ଗ୍ରାହକ ହସି ପକେଇ କହିଲା, “ବାଃ, ତୁମର ବିଚାର ତ ବହୁତ ଭଲ । ତେବେ ଦେଖ କେହି ମୂର୍ଖ ଗ୍ରାହକ ଯଦି ମିଳିଯାଏ, ସିଏ ତମତା ନ ନେଇ ତା’ର ମୂଲ୍ୟ ଦେଇଦେବ ।”

ହାଟରେ ଅନେକ ଲୋକ କିଶନ୍‌କୁ ତମତାର ମୂଲ୍ୟ ପଚାରନ୍ତେ ସେ ସେହି ଏକହିଁ ସର୍ତ୍ତ କଥା କହିଲା । ସମସ୍ତେ ଏହି ଅଭୂତ କଥା ଶୁଣି ହସି ହସି ଚାଲିଗଲେ ।

ହାଟ ସାରା ବୁଲି ବୁଲି ପାଦ ଥକିଗଲା । ଏହି ସମୟରେ ତା’ର ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲା ଦଳେ ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ । ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଶବ୍ଦ ଭିତ୍ତି କରିଛନ୍ତି । କିଶନ୍ ଯାଇ ଦେଖିଲା ଜଣେ ଯାଦୁକର ଖୋଲ ଦେଖାଉଛି । କିଶନ୍ ଯାଦୁ ଦେଖିବାକୁ ଯାଇ ଠିଆ ହେବା ମାତ୍ରେ ଯାଦୁକର କହିଲା, “ଆରେ ଭାଇ ଏଇ ମେଣ୍ଟା ତମତା ଟିକିଏ ଦିଅ ତ ମୁଁ ଏକ ବଡ଼ଆ ଯାଦୁ ଦେଖାଇବି ।”

କିଶନ୍ ତମତାଟି ତାକୁ ଦେଇଦେଲା । ସେ ତମତାଟିକୁ ତଳେ ଥୋଇ ତା’ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ଗାମୁଛା ଭାଜିଦେଇ କହିଲା, “ଭାଇମାନେ ହାତତାଳି ଦିଅନ୍ତୁ ।” ଶବ୍ଦ ତାଳି ବାଜିଲା । ତା’ପରେ ଯାଦୁକର ଗାମୁଛା ଉଠାଇ ଦେବା ମାତ୍ରେ ଦେଖାଗଲା ସେଠାରେ ତମତା ବଦଳରେ ଅଛି ଗୋଟିଆ ଆମ୍ବ ଗଛଟିଏ ଓ ସେଥିରେ ପୁଣି ଝୁଲୁଛି ଆମ୍ବଟିଏ । ଏ

ଦୁଶ୍ୟ ଦେଖି କିଶନ୍ ଖୁବ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲା ।
ଏ ଘଟଣା କପରି ସମୁଦ୍ର ଦେଲା ସେ ଭାବୁଥାଏ ।
ତା'ପରେ ସେ ଯେତେବେଳେ ନିଜ ମେଣ୍ଟା
ତମଡ଼ା ବିଷୟରେ ସଚେତନ ହେଲା ଯାଦୁ-
କରକୁ ଖୋଜିଲା, ସେତେବେଳକୁ ସେ ସେଠାରୁ
ଗୁଲି ଯାଇଥାଏ ।

କିଶନ୍ ବହୁତ ଦୁଃଖିତ ଓ ନିରାଶ ହୋଇ
ପଡ଼ିଲା । ତମଡ଼ା ଓ ଦାମ୍ ଦୁଇଟା ବାପାକୁ
ଦେବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ତ କୁଆଡ଼େ ଗଲା; ଏବେ
ନିଜର ମୁଖାମି ଯୋଗୁ ତମଡ଼ାଟି ମଧ୍ୟ
ହରାଇଲା । ଏଣେ ସାରାଦିନ ବୁଲି ବୁଲି
ସେକରେ ପେଟ ଜଳୁଛି । ତମଡ଼ା କଥା ନ
ଭବି ଭବିଲା, “ଆମ୍ଭଟି ଆଶ ଖାଏ ପରେ
ଦେଖାଯିବ ।” ସେ ଯେମିତି ଆମ୍ଭକୁ ଛୁଇଁଛି
ଆମ୍ଭଗଛ କୁଆଡ଼େ ଉତ୍ତନ ହୋଇଗଲା ସେଠାରେ
ସେ ଦେଖିଲା ତା' ମେଣ୍ଟା ତମଡ଼ାଟି ରହିଛି ।

ଆଉ କିଛି ନଭାବି ତମଡ଼ାଟିକୁ ଧରି ସେ
ଗ୍ରାମକୁ ଫେରିଲା । ସଂଧ୍ୟା ହେବାକୁ ଆଉ
ଅଳ୍ପ ସମୟ ବାକି ଅଛି । ରସ୍ତା ଶୁନ୍‌ଶାନ୍ ।
କିଶାନ୍ ଧୀରେ ଧୀରେ ଗୁଲି ଗୁଲି ଯାଉଥାଏ,
ଲଗିଲା ପଛରୁ କିଏ ତାକୁ ଚିତ୍କାର କରି
ଡାକୁଛି । ପଛକୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲା ଯାଦୁକର ।
ଯାଦୁକର ଆସି ତା' ସହିତ ଗୁଲି ଗୁଲି କହିଲା,
“ଦେଖ ମୁଁ ତୁମକୁ ଗୋଟିଏ କଥା କହିବି
ତୁମର ଭଲ ପାଇଁ, କିନ୍ତୁ କେବେ ମଧ୍ୟ
ସେକଥା ଭୁଲିବ ନାହିଁ ।”

“କି କଥା ତୁମେ ମୋତେ କହିବ?”
କିଶନ୍ ପଚାରିଲା ।

“ବାଟରେ ଯିବାବେଳେ ତୁମେ ଯଦି
କୌଣସି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକକୁ ଭେଟିବ ତେବେ ତାକୁ
କୁଶଳ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବ ।” ଯାଦୁକର କହିଲା ।
ତା'ପରେ କିଛିଦୂର ଯାଇ ଯାଦୁକର ଅନ୍ୟ
ଏକ ରସ୍ତାରେ ଗୁଲିଗଲା ।

କିଶନ୍ ନିଜ ଗ୍ରାମ ଦିଗରେ ଯାଉଥାଏ ।
କିଛିଦୂର ଯିବା ପରେ ସେ ଦେଖିଲା ଗୋଟିଏ
ଘର ପାଖରେ ଜଣେ ପଢ଼ର ଷୋଳବର୍ଷର
ଝିଅଟିଏ ଠିଆ ହୋଇଛି । ସେ ପାଖକୁ
ଯାଇ ଝିଅଟିକୁ କହିଲା, “ତମ ଘରେ ସବୁ
କୁଶଳ କ?”

“ହଁ ସବୁ କୁଶଳ ।” ହିଅଟି କହିଲା ।

ସମେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଦୁହେଁ କଥା ହେଲେ । କିଶନ୍ କଥାବାଣୀରୁ ବୁଝିଲେ ହିଅଟିର ନାମ ରାଧା । ରାଧା ଯେମିତି ଜାଣିଛି କିଶନ୍ ସକାଳୁ କିଛି ଖାଇନାହିଁ ସେ ତାକୁ ଘରକୁ ଡାକି କିଛି ଖାଇବାକୁ ଦେଲା । ତା’ପରେ ସେ ଚମଡ଼ା ବିଷୟରେ ରାଧା ପଚାରିବାରୁ କିଶନ୍ କହିଲା, “ମୋର ବାପା କହିଥିଲେ ବୁଦ୍ଧି ଥିଲେ ଚମଡ଼ା ଓ ମୂଢ଼ ଦୁଇଟି ଫେରାଇ ଆଣିବୁ । ଏଇ ସତ୍ତ୍ୱରେ କେହି କିଣିଲେ ନାହିଁ ।”

“ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଦେଉଛି ।” କହି ରାଧା ଚମଡ଼ାଟି ତା’ ହାତରୁ ନେଇଗଲା ଓ ତା’ ଉପରୁ କିଛି ଲେମ୍ପ କାଟି ରଖିଲା ଓ ପୁଣି ଚମଡ଼ାଟି ଫେରାଇ ଦେଲା । ଲେମ୍ପର ମୂଢ଼ ମଧ୍ୟ ଦେଇଦେଲା ।

କିଶନ୍ ବହୁତ ଖୁସି ହୋଇ ଘରକୁ ଫେରିଲା । ପୁଅ ନିଜର ସତ୍ତ୍ୱ ରଖିବାରେ

କୃତକାରୀ ହୋଇଛି ଦେଖି ବାପା ବହୁତ ଖୁସି ହୋଇଗଲା । ତା’ପରେ ପଚାରିଲା, “ପୁଅ ଏହା କିପରି ସମ୍ଭବ ହେଲା ?”

କିଶନ୍ ବାପା ଆଗରେ ସମସ୍ତ ଘଟଣା ବର୍ଣ୍ଣନା କଲା ।

“ଆରେ ପୁଅ ଇଏ ତ ତୋର ବୁଦ୍ଧି ନୁହେଁ । ତେବେ ସେ ହିଅ ଯଦି ମଙ୍ଗେ ତେବେ ତୁ ତାକୁ ବିବାହ କର । ସେମିତି ବୁଦ୍ଧିମାନ ହିଅଟିଏ ତୋର ଦାୟିତ୍ୱ ନେଲେ ମୁଁ ଅନ୍ତତଃ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହେବି ।” ମୋହନ ଦାସ କହିଲା ।

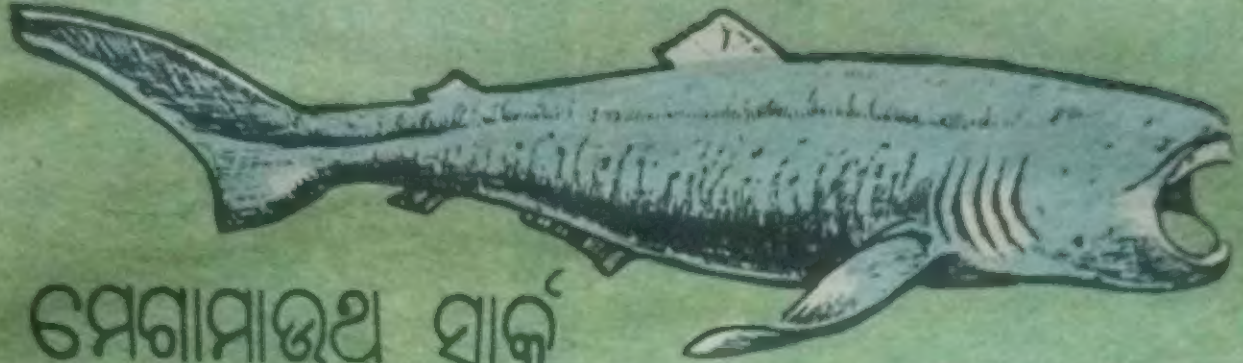
ସେଇଠାରୁ ଉଠି କିଶନ୍ ରାଧା ପାଖକୁ ଯାଇ ତା’ ବାପାର ଇଚ୍ଛା କଥା ଜଣାଇଲା । କିଶନ୍‌ର ସରଳ ଭାବ ରାଧାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା । ସେ ତା’ କଥାରେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କିଶନ୍ ସହିତ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଆସିଲା ।

ଶୁଭ ଦିନରେ ଦୁହଁଙ୍କର ବିବାହ ବଡ଼ ଆଡ଼ମ୍ବର ସତ୍ତ୍ୱକାରେ ମୋହନ କରାଇଲା ।

ପଶୁପକ୍ଷୀ

ଆମେରିକାରେ ଏକ ନୌକା ସମ୍ଭାନ ସନ୍ ୧୯୭୭ ମସିହାରେ ଗୋଟିଏ ନୂତନ ଧରଣର ମାଛ ଦେଖିଥିଲେ । ସେ ମାଛର ମୁଖ ମଧ୍ୟରେ ବୃହତ୍ ପରି ସାତଧାତୁର ଦାନ୍ତ ସବୁ ଥିଲା । ଏହାର ଲମ୍ବା ୪.୫ ମିଟର ଓ ଏହାର ଓଜନ ୭୩ କିଲୋଗ୍ରାମ୍ । ଏହାକୁ ମେଗାମାଉଥ୍ ସାର୍କ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ମେଗାମାଉଥ୍ ସାର୍କ

ଫେଡାର କାନ

ଗୋଟିଏ ଜାତିର ଫେରୁ ଅଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଭିତରେ ଥାଏ ସେମାନଙ୍କ ଲମ୍ବା କାନ । ପ୍ରକୃତରେ ଏହା କାନ ପରି ମନେହେଲେ ମଧ୍ୟ, ତାହା ଫେରୁର ଦୁଇଟି ଛୋଟ ପକ୍ଷ । ତା'ର କାନ ଦୁଇଟି ତା'ର ପକ୍ଷ ଭିତରେ ଲୁଚିକରି ଥାଏ ।

ସାରା ଦେଶରେ ଥିବା ବାବୁଡ଼ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସବୁଠାରୁ ଛୋଟ ବାବୁଡ଼ ଆ'ନ୍ତି ଆଇଲଣ୍ଡରେ । ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷ ୧୦୦ ମିଲିମିଟର ଲମ୍ବା ଓ ସେମାନଙ୍କ ଗଣ୍ଡର ମାପ ୩.୩ ମିଲିମିଟର ଲମ୍ବା ।

କୁନି ବାବୁଡ଼ି

ଆଣ୍ଟି ଫେରିୟାସ ବାରବାର...
ଦେଖୁ ମୋକ ସୁପର ରିନ୍ ର !

Anil Kumar Panigrahy

ସୁପର
ରିନ୍
ମାଲି ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର

ସୁପର ରିନ୍ ର ପ୍ରଚ୍ଛଦ ମୋକ ଅନେକ ଦେଖା